

EEN VEILIGE BUURT: KANS VOOR COPRODUCTIE?

EEN ONDERZOEK NAAR
HET BURGERPERSPECTIEF
OP COPRODUCTIE OM DE
VEILIGHEID IN DE EIGEN
BUURT TE BEVORDEREN

Auteur: Pia Rademacher
Opleiding: Bestuurskunde
Faculteit der Management Wetenschappen
Radboud Universiteit Nijmegen
Datum: 30 juni 2017
Begeleider: prof. dr. I. Helsloot

Titel	Een veilige buurt: Kans voor coproductie?
Ondertitel	Een onderzoek naar het burgerperspectief op coproductie om de veiligheid in de eigen buurt te bevorderen
	Onderzoek uitgevoerd in gemeente Onderbanken
Auteur	Pia Rademacher
Studentnummer	4373952
Opleiding	Master Bestuurskunde
Specialisatie	Besturen van Veiligheid
Instelling	Radboud Universiteit Nijmegen
	Faculteit der Managementwetenschappen
Datum	30 juni 2017
Begeleider	Prof. dr. I. Helsloot
Tweede lezer	Prof. dr. M. de Vries

Voorwoord

Geachte lezer,

Voor u ligt de thesis waarmee ik de master Bestuurskunde met de specialisatie Besturen van Veiligheid aan de Radboud Universiteit in Nijmegen afsluit. Met deze thesis komt er een eind aan mijn studententijd in Nijmegen. Het voltooien van mijn master studie heb ik natuurlijk niet alleen gedaan, daarom wil ik deze plaats gebruiken om een aantal mensen te bedanken.

Als eerste wil ik mijn scriptie begeleider prof. Dr. I. Helsloot en mijn scriptiemaatjes bedanken voor de feedback en begeleiding die zij mij geboden hebben. Ik heb veel steun gehad van de gezellige bijeenkomsten die wij op diverse plaatsen in het land hebben gehad. Daarnaast wil ik ook de docenten en studenten uit mijn bachelor en master studie bedanken voor alles wat ik de afgelopen vier jaar geleerd heb.

Ten tweede wil ik een woord van dank richten aan mijn stage begeleider Patrick Lemans. Tijdens mijn stage heb ik unieke ervaringen mogen opdoen en heb ik een bijzonder kijkje mogen nemen in het werk van een ambtenaar openbare orde en veiligheid. Ook wil ik alle andere collega's van gemeente Onderbanken bedanken voor de leuke stagetijd en de ondersteuning die zij mij geboden hebben.

Als laatste wil ik mijn vrienden en familie ontzettend bedanken voor de steun en hulp die zij mij geboden hebben tijdens mijn studie. Zonder jullie was het allemaal niet gelukt.

Allen bedankt!

Pia Rademacher
30 juni 2017

Inhoudsopgave

1. Inleiding	8
1.1 Aanleiding.....	8
1.2 Doel en vraagstelling	9
1.3 Maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie	10
1.4 Casusbeschrijving	11
1.5 Theorie.....	12
1.6 Methoden.....	13
1.7 Leeswijzer	13
2. Theoretisch kader.....	14
2.1 Veiligheid	14
2.1.1 Oorzaken onveiligheidsgevoelens	15
2.1.2 Individuele context.....	15
2.1.3 Situationele context	16
2.1.4 Sociaal-culturele context.....	18
2.1.5 Conclusie veiligheid	18
2.2 Burgerparticipatie.....	19
2.2.1 Burgerparticipatie en veiligheid	20
2.2.2 Vormen van participatie.....	23
2.2.3 Voorwaarden voor succesvolle participatie	24
2.3 Coproductie	25
2.3.1 Werking coproductie	26
2.3.2 Voorwaarden voor succesvolle coproductie	27
2.3.3 Coproductie en moderne technologieën	30
2.4 De narrige burger	32
2.5 Samenvatting.....	33
3. Methodologisch kader.....	34
3.1 Onderzoekopzet.....	34
3.2 Casusverantwoording.....	34
3.3 Onderzoeksmethoden	35
3.4 Dataverzamelingsmethoden	35
3.4.1 Enquêtes	35
3.4.2 Focusgroep	37
3.5 Operationalisatie	37
3.5.1 Deelvraag 1.....	38
3.5.2 Deelvraag 2.....	40

3.5.3 Deelvraag 3.....	42
3.5.4 Deelvraag 4.....	43
3.6 Verantwoording variabelen.....	44
3.7 Validiteit en betrouwbaarheid	45
3.7.1 Validiteit en betrouwbaarheid enquête.....	45
3.7.2 Validiteit en betrouwbaarheid focusgroep	46
4. Resultaten en Analyse	48
4.1 Deelvraag 1.....	48
4.1.1 Resultaten correlatie-analyse.....	49
4.1.2 Resultaten regressie-analyse.....	50
4.1.3 Analyse	51
4.1.4 Samenvatting deelvraag 1	52
4.2 Deelvraag 2.....	53
4.2.1 Resultaten narrige burger	53
4.2.2 Resultaten redelijkheid bijdrage	54
4.2.3 Resultaten focusgroep.....	55
4.2.4 Analyse	56
4.2.5 Samenvatting deelvraag 2	57
4.3 Deelvraag 3.....	58
4.3.1 Resultaten correlatie-analyse.....	58
4.3.2 Resultaten regressie-analyse.....	60
4.3.3 Resultaten focusgroep.....	61
4.3.4 Analyse	62
4.3.5 Samenvatting deelvraag 3	63
4.4 Deelvraag 4.....	64
4.4.1 Resultaten enquête	64
4.4.2 Resultaten focusgroep.....	65
4.4.3 Analyse	65
4.4.4 Samenvatting deelvraag 4	66
5. Conclusie	67
5.1 Deelvraag 1.....	67
5.2 Deelvraag 2.....	67
5.3 Deelvraag 3.....	68
5.4 Deelvraag 4.....	68
5.5 Hoofdvraag	69
5.6 Discussie	70

6. Methodologische reflectie	72
7. Literatuur	74
Bijlagen	78

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Koning Willem-Alexander sprak in 2013 over de participatiesamenleving (Rijksoverheid, 2013). De mensen moeten niet meer gezien worden als afhankelijke individuen, maar als maatschappelijk betrokken deelnemers in de samenleving. Er wordt gestreefd naar de zogenoemde “doe-democratie”, met als doel dat burgers mee kunnen beslissen en meehelpen bij de uitvoering van beleid (Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2013; ProDemos, 2016). Daarom worden er nieuwe vormen van beleidsontwikkeling ontwikkeld om burgers meer te betrekken bij de totstandkoming van beleid, maar er worden dus ook initiatieven ontwikkeld om burgers meer te betrekken bij de uitvoering van beleid. Daarnaast worden maatschappelijke initiatieven meer gestimuleerd en gefaciliteerd door de overheid. Deze ontwikkelingen vinden zowel op nationaal als op lokaal niveau plaats.

Een andere ontwikkeling die plaatsvindt is het ontstaan van meer angst voor terrorisme en andere dreigingen. De veiligheid lijkt in het geding tegenwoordig, terwijl veiligheid essentieel is voor iedereen (Van der Land & Van Stokkom, 2015). Door alle externe en internationale dreigingen is het juist belangrijk, dat mensen zich in de eigen buurt veilig kunnen voelen. Om de veiligheid in de eigen buurt te vergroten, wordt gebruikt gemaakt van samenwerking tussen overheid en burgers en maatschappelijke initiatieven. Twintig jaar geleden beperkte deze samenwerking zich nog tot formeel overleg, maar vandaag de dag is er ruimte voor coproductie van lokaal veiligheidsbeleid (Van der Land & Van Stokkom, 2015). Zo wordt er gebruik gemaakt van WhatsApp Buurtpreventie en Burgernet om informatie tussen burgers en overheid uit te wisselen. Maar er ontstaan ook initiatieven zoals buurtwachten. Op deze manier proberen burgers zelf of in samenwerking met de overheid, de veiligheid te bevorderen in de eigen buurt. Resultaat van deze initiatieven is, dat het feitelijk veiliger wordt, maar ook dat mensen zich veiliger voelen. Het besef is gekomen dat de overheid het niet alleen kan doen en dat de politie niet de enige speler is (Jansen, 2012; Van der Land & Van Stokkom, 2015). Veiligheid is een breed samenlevingsproject geworden (Van Steden, 2009).

Participatietrajecten hebben in de afgelopen jaren veel veranderingen meegemaakt. Waar vroeger burgers alleen nog betrokken werden door deel te nemen aan inspraakavonden, wordt tegenwoordig de voorkeur gegeven aan echte samenwerking tussen de overheid en burgers. De burgers worden hierbij als serieuze partij gezien, die in het bezit is van unieke input. Individuele burgers en groepen worden betrokken bij de publieke dienstverlening en ook gestimuleerd om zelf met voorstellen te komen (Van der Land & Van Stokkom, 2015). Hierbij is de inspraak van burgers groter dan bij de klassieke methoden en mogen zij zelf bijdragen aan de ontwikkeling van het proces. Deze methode wordt coproductie genoemd. In dit onderzoek wordt ingegaan op deze nieuwe methode, waarbij er daadwerkelijke samenwerking plaatsvindt tussen burgers en de overheid.

Uit ervaring is echter gebleken, dat de meeste overheidsinitiatieven om burgers te betrekken maar een beperkt deel van de bevolking aanspreken. Ondanks verwoede pogingen lukt het niet om een representatieve groep deelnemers te werven, wat betreft leeftijd, geslacht en opleiding (Van der Land & Van Stokkom, 2015). Bij sommige initiatieven is dit geen groot probleem, zoals bij een WhatsApp Buurtpreventiegroep, waarbij een groot deel van de inwoners van een wijk lid is. Het niet lid zijn van een enkel bewonerstype zal het effect van de groep niet drastisch doen afnemen. Bij andere initiatieven, wanneer de mening van de burgers nodig is, kan het echter wel een groot probleem zijn, omdat een deel van de bevolking niet gehoord wordt. Zij zullen dus ook niet gerepresenteerd zijn in de initiatieven. Daardoor kunnen zij ontevreden worden of kan er waardevolle informatie verloren gaan (Van der Land & Van Stokkom, 2015). Sceptici zetten daarom vraagtekens bij actieve burgerparticipatie (Van Stokkom, 2006).

De Wetenschappelijke Raad van het Regeringsbeleid [WRR] (2012) stelt dat een oorzaak van gebrekkige representativiteit, is dat er bij verschillende projecten te weinig rekening wordt gehouden met wat de burger wilt. Om de problemen van onvoldoende succes of onvoldoende representatieve deelnemers bij een participatietraject op te lossen is het dus van belang, dat gekeken wordt wat de burger wilt. De burgerparticipatiepionier Denkers stelt dan ook dat het uitgangspunt moet zijn 'seeing like a citizen' (Jansen, 2012).

1.2 Doel en vraagstelling

Zoals hierboven beschreven is het vaak een probleem, dat een niet representatief deel van de bevolking deelneemt aan participatietrajecten, waardoor sommige groepen niet gehoord worden. De groepen die vaak niet deelnemen aan participatietrajecten zijn over het algemeen jongeren, laagopgeleiden en vrouwen. In het gangbare onderzoek naar coproductie mist met name het perspectief van de burgers. Het doel van dit onderzoek is daarom om het perspectief van de burgers te belichten. Daarom wordt geprobeerd er achter te komen wat de bereidheid beïnvloedt van mensen om deel te nemen aan coproductietrajecten. De nadruk wordt hierbij gelegd op coproductie om de veiligheid in de eigen buurt te bevorderen. Hierdoor ontstaan de volgende doel- en vraagstelling:

Doelstelling:

Het belichten van het perspectief van de burger om te kunnen begrijpen hoe burgers willen bijdragen aan coproductie met betrekking tot veiligheid en hoe de bereidheid om hieraan deel te nemen wordt beïnvloed.

Hoofdvraag:

Wat is het perspectief van burgers op coproductieprocessen om de veiligheid in de eigen buurt te bevorderen?

Om deze vraag te kunnen beantwoorden zijn er vier deelvragen opgesteld, die worden beantwoord voor de hoofdvraag beantwoord kan worden. Eerst wordt onderzocht waarom mensen zich onveilig voelen. Verwacht wordt dat onveiligheidsgevoelens en de factoren die invloed hebben op de gevoelens van onveiligheid ook van invloed kunnen zijn op de bereidheid om bij te dragen aan coproductietrajecten om de veiligheid te bevorderen. Vervolgens wordt gekeken wat de burgers vinden, dat de gemeente moet doen om de veiligheid te bevorderen en of het redelijk is dat de gemeente hiervoor aan de burgers een bijdrage vraagt. Daarna wordt gekeken welke factoren daadwerkelijk invloed hebben op de bereidheid van burgers om bij te dragen aan de veiligheid in de eigen buurt. Als laatste wordt burgers gevraagd hoe zij willen en kunnen bijdragen aan de veiligheid. Hierdoor ontstaan de volgende vier deelvragen.

Deelvragen:

- 1) Wat zijn de oorzaken van de onveiligheidsgevoelens van bewoners?*
 - 2) Wat vinden de burgers dat de gemeente moet doen om de veiligheid te bevorderen?*
 - 3) Welke elementen beïnvloeden de bereidheid van burgers om bij te dragen aan de veiligheid?*
 - 4) Hoe willen burgers bijdragen aan het verbeteren van de veiligheid in de eigen buurt?*
-

Het onderzoek heeft een toetsend en oriënterend karakter. De eerste deelvraag heeft een toetsend karakter, aan de hand van theorieën over onveiligheidsgevoelens wordt getoetst of de oorzaken voor onveiligheidsgevoelens die in deze theorieën geïdentificeerd worden ook daadwerkelijk invloed hebben op de onveiligheidsgevoelens. Daarnaast heeft het onderzoek een oriënterend karakter, omdat onderzocht wordt welke oorzaken invloed hebben op de bereidheid van mensen om bij te dragen aan het verbeteren van de veiligheid en wordt gekeken hoe mensen willen bijdragen aan het verbeteren van de veiligheid in de eigen buurt.

1.3 Maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie

Uit de aanleiding van het onderzoek volgen de maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie van het onderzoek. De wetenschappelijke relevantie bestaat uit twee onderdelen. Als eerste wordt in

dit onderzoek een perspectief belicht dat in ander onderzoek nog niet voldoende belicht is, namelijk het perspectief van de burger. Ten tweede is het ook mogelijk om de bestuurskundige theorieën over participatietrajecten, coproductie en veiligheid aan te vullen of aan te passen, door meer informatie over dit perspectief te achterhalen. Het belichten van het burgerperspectief biedt dus een nieuwe invalshoek en een aanvulling op de bestaande theorie en de hierin belichte perspectieven zoals het overheidsperspectief.

De maatschappelijke relevantie bestaat uit drie onderdelen. Als eerste is het voor iedereen belangrijk, dat zij veilig kunnen zijn in de eigen buurt. Burgers hoeven hiervoor niet alleen afhankelijk te zijn van de overheid, maar kunnen zelf ook een bijdrage leveren. Dit onderzoek draagt bij aan de kennis over hoe burgers deze bijdrage kunnen leveren en hoe zij dit zouden willen doen. Ten tweede is er al een hoop onderzoek gedaan naar burgerparticipatie, ook onderzoek naar burgerparticipatie gericht op veiligheid. Het burgerperspectief is echter in dit onderzoek niet voldoende belicht. Dit onderzoek draagt bij aan de kennis over het burgerperspectief. Meer kennis zou idealiter tot een beter passend en aansluitend beleid kunnen leiden. Ten derde speelt het onderzoek in op de maatschappelijke ontwikkeling van het meer betrekken van burgers bij overheidsbeleid. Het onderzoek richt zich daarbij op het participeren met betrekking tot veiligheid. De resultaten van het onderzoek kunnen dus bijdragen aan het doel van de overheid om burgers te betrekken bij beleid. Door meer kennis te hebben over hoe burgers willen bijdragen en wat de bereidheid om bij te dragen beïnvloedt, kunnen er initiatieven ontworpen worden, die beter aansluiten bij de wensen van de burger en daardoor meer succesvol zijn.

1.4 Casusbeschrijving

Het onderzoek wordt uitgevoerd in gemeente Onderbanken, een kleine gemeente met 7894 inwoners in het zuidelijk deel van de provincie Limburg. De gemeente heeft een relatief grote groep 65-plussers (22 %) vergeleken met het Nederlandse gemiddelde (17,8 %). Het aantal jongeren (19,1 %) in de gemeente is in verhouding met het Nederlandse gemiddelde (22,5 %) relatief laag (Gemeente Onderbanken, 2016; Centraal bureau voor de Statistiek, 2017).

De keuze voor gemeente Onderbanken als casus berust op toeval. De gemeente biedt de mogelijkheden en middelen om het onderzoek uit te voeren. Hieronder zal worden beschreven waarom de gemeente Onderbanken wel een interessante casus is.

De gemeente kent drie verhoogde veiligheidsrisico's. Deze veiligheidsrisico's ontstaan door de ligging van de gemeente. Gemeente Onderbanken grenst voor een groot deel aan Duitsland, waaronder ook aan een NAVO-basis. Gevolg hiervan is dat de gemeente in het risicogebied voor vliegtuigen. In 1999 is dan ook een vliegtuig neergestort in de gemeente (Volkskrant, 1999). Dit heeft er toe geleid dat sommige inwoners een grote angst hebben voor neerstortende vliegtuigen. De

ligging aan de Duitse grens zorgt ook voor een verhoogde kans op criminaliteit, voornamelijk drugscriminaliteit. Voor een kleine gemeente is het aantal hennepplantages dan ook hoog (Politie, 2017). Het laatste veiligheidsrisico is

“Je kunt in Schinveld in plaats van de open huizen route, de gesloten huizen route lopen.”

het risico op brand. De gemeente heeft een groot bosgebied dat niet beschermd is tegen brand. Een brand in dit gebied zou daarom grote gevolgen hebben voor het bos, maar ook voor de omliggende woningen. Gemeente Onderbanken heeft daarentegen geen groot centrum, bedrijventerrein of andere faciliteiten die een verhoogd risico met zich mee brengen (Beleidsmedewerker, 2017, persoonlijke communicatie).

In de periode waarin dit onderzoek heeft plaatsgevonden is in het centrum van de gemeente een verkeerscirculatieplan ingevoerd. Naar aanleiding van dit plan, zijn er heel veel klachten

“Dat gedeelte met de blauwe zone aan de markt. De verkeerssituatie heeft de geluidsoverlast verslechterd, het loopt de spuigaten uit.”

ingediend bij de gemeente. Een groot aantal inwoners was ontevreden met dit plan, omdat het voor hen betekende dat er meer verkeer door de eigen straat reed. De invoer van dit verkeerscirculatieplan heeft daardoor ook effect gehad op de dataverzameling in dit onderzoek.

Burgerparticipatie wordt in Onderbanken aangemoedigd door de gemeente. Er blijkt echter dat het moeilijk is om de inwoners van de gemeente te motiveren om deel te nemen aan participatietrajecten (Beleidsmedewerkers, 2017, persoonlijke communicatie). Gemeente Onderbanken kan daarom worden gezien als een extreme casus, omdat het moeilijk blijkt om mensen te betrekken bij participatie. De resultaten van het onderzoek worden als advies voorgelegd aan de gemeente, om op deze manier burgerparticipatietrajecten in de toekomst succesvoller te kunnen laten verlopen.

1.5 Theorie

In dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van vier theoretische elementen, namelijk veiligheid, burgerparticipatie, coproductie en de narrige burger. In het hoofdstuk 2 wordt eerst beschreven wat het begrip veiligheid inhoudt. Vervolgens wordt gekeken welke factoren in andere onderzoeken geïdentificeerd zijn, die invloed zouden kunnen hebben op de onveiligheidsgevoelens van mensen. In paragraaf 2.2 wordt eerst een beschrijving gegeven van het begrip burgerparticipatie en wordt de link tussen burgerparticipatie en veiligheid beschreven. Daarna worden de verschillende vormen van burgerparticipatie gepresenteerd, evenals de voorwaarden waar burgerparticipatietrajecten aan moeten voldoen om succesvol te zijn. In dit onderzoek ligt de nadruk op één vorm van burgerparticipatie, namelijk coproductie. In deze vorm van participatie werken burger en overheid

actief samen om een doel te bereiken. Daarom wordt beschreven hoe coproductie is ontstaan, hoe het werkt en welke aanvullende voorwaarden er zijn om deze vorm van burgerparticipatie succesvol te laten zijn. Ook wordt ingegaan op het gebruik van moderne technologie bij coproductie. Als laatste wordt de theorie van de narrige burger besproken, welke een nuance aanbrengt in de eisen die mensen stellen aan de overheid met betrekking tot veiligheid. Een uitgebreidere beschrijving van de theorieën is te vinden in hoofdstuk 2.

1.6 Methoden

Om de hoofdvraag te kunnen beantwoorden heeft er eerst een uitgebreide literatuurstudie plaatsgevonden. Hierbij is de belangrijkste literatuur omtrent veiligheid, burgerparticipatie, coproductie en de narrige burger weergegeven. Vervolgens is data verzameld aan de hand van twee dataverzamelingmethoden, een enquête en een focusgroep. Het onderzoek is te typeren als een gemengde methoden onderzoek omdat het gebruik maakt van zowel kwantitatieve als kwalitatieve dataverzamelingmethoden. De resultaten uit de enquête zijn statistisch geanalyseerd en hebben als basis gediend voor de besproken onderwerpen in de focusgroep. Op basis van de resultaten van de enquête en focusgroep zijn antwoorden geformuleerd op de deelvragen van het onderzoek en de hoofdvraag van het onderzoek. Een uitgebreidere beschrijving van de gebruikte methoden in dit onderzoek is terug te vinden in hoofdstuk 3.

1.7 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van dit onderzoek volgt een uitgebreide weergave van de theoretische elementen die noodzakelijk zijn om de hoofdvraag en deelvragen te kunnen beantwoorden. In hoofdstuk 3 volgt een beschrijving van de gebruikte methoden in het onderzoek. Hierbij is per deelvraag een operationalisatie geboden, waarin expliciet beschreven wordt, wat er onder de deelvraag verstaan wordt en hoe dit gemeten wordt. In het vierde hoofdstuk volgen de resultaten en analyse. Per deelvraag worden de resultaten van zowel de statistische analyses als van de focusgroep beschreven, waarna deze geanalyseerd worden en er per deelvraag een antwoord wordt geformuleerd. In hoofdstuk 5 wordt vervolgens de conclusie geformuleerd, waarin de antwoorden op zowel de deelvragen als het antwoord op de hoofdvraag worden weergegeven en een discussie volgt. Als laatste volgt er nog een methodologische reflectie op basis van de resultaten en werkwijze binnen dit onderzoek en de implicaties die dit heeft en mogelijkheden die dit biedt voor vervolgonderzoek.

2. Theoretisch kader

In dit hoofdstuk volgt de theoretische basis voor de beantwoording van de hoofd- en deelvragen. Om de deelvragen te kunnen beantwoorden zijn er vier theoretische elementen van belang. Dit zijn veiligheid, de oorzaken van onveiligheidsgevoelens, participatie en coproductie en de narrige burger. Deze elementen worden in dit hoofdstuk uiteengezet. Als eerste wordt het begrip veiligheid en de factoren die angstgevoelens kunnen veroorzaken beschreven. Daarna wordt ingegaan op burgerparticipatie. Hierbij worden de verschillende vormen besproken en worden de voorwaarden voor succes benoemd. Er volgt een uitgebreidere beschrijving van coproductie en de succesvoorwaarden voor deze vorm van participatie, omdat dit onderzoek zich richt op participatie in de vorm van coproductie. Aansluitend hierop volgt een beschrijving van het gebruik en de mogelijkheden van nieuwe technologieën voor coproductie. De laatste theorie die wordt besproken is de theorie van de narrige burger. Het hoofdstuk eindigt met een korte samenvatting van de besproken theorie.

2.1 Veiligheid

Veiligheid wordt gezien als een basisbehoefte en gemeenschappelijk goed, dat beschikbaar moet zijn voor iedere burger (Van der Land & Van Stokkum, 2015). Het wordt vaak gedefinieerd als de afwezigheid van gevaar. Veiligheid wordt in het algemeen onderscheiden in twee soorten, namelijk objectieve veiligheid en subjectieve veiligheid. Objectieve veiligheid behelst het feitelijk meetbare, zoals het aantal delicten. Hierbij geldt hoe minder delicten, hoe veiliger de omgeving. De oorzaken van feitelijke onveiligheid kunnen uiteenlopend zijn, van onoverzichtelijk situaties die leiden tot ongelukken tot een veelvoud aan criminele personen in een buurt.

Tegenover de objectieve veiligheid staat de subjectieve veiligheid. Deze veiligheid is gebaseerd op emotionele argumenten (Boers et al., 2008). De gevoelens van mensen zijn leidend. Hierbij hoeft er dus niet daadwerkelijk sprake te zijn van delicten, als mensen het gevoel hebben dat het ergens niet pluis is, dan voelt deze plaats aan als onveilig (Van Steden, 2010). Om deze veiligheid te meten kan niet volstaan worden met het aantal incidenten, maar moeten burgers gevraagd worden naar hun gevoelens. Deze gevoelens kunnen zeer uiteenlopende oorzaken hebben. Diverse auteurs beschrijven verschillende soorten angstgevoelens en welke oorzaken deze kunnen hebben. Om de veiligheid te kunnen verbeteren is het van belang om te weten wat de beginsituatie is, wat betreft de subjectieve en objectieve veiligheid en wat de oorzaken zijn van de (on)veiligheidsgevoelens van inwoners. In dit onderzoek wordt aandacht besteed aan beide soorten veiligheid en hoe burgers denken bij te kunnen dragen aan verbetering van de veiligheid.

2.1.1 Oorzaken onveiligheidsgevoelens

Angstgevoelens stammen uit ons evolutionaire verleden. Mensen moesten vroeger snel en adequaat kunnen reageren op gevaren uit de omgeving. Dit proces speelt zich op de rand van het bewustzijn van een individu af. Hoe mensen gevaarlijke signalen opvangen, interpreteren en er op reageren is voor een deel aangeleerd en voor een deel gebaseerd op ervaring. Hierdoor ervaart niet iedereen dezelfde signalen als dreigend of gevaarlijk (Goffman in Oppelaar & Wittebrood, 2006).

Oppelaar en Wittebrood (2006) hebben in hun artikel 'angstige burgers' uitgebreid literatuuronderzoek gedaan naar de oorzaken van de angstgevoelens. Het onderzoek richt zich op de angst voor criminaliteit, maar vormt ook een basis voor andere soorten angstgevoelens. Oppelaar en Wittebrood (2006) onderscheiden drie contexten, de individuele context, de situationele context en de sociaal-culturele context. Deze kunnen alle drie op een andere manier invloed hebben op de angstgevoelens van mensen. Hieronder worden de mogelijke oorzaken binnen de drie contexten beschreven.

2.1.2 Individuele context

Volgens Oppelaar en Wittebrood (2006) is de individuele context afhankelijk van de persoonlijkheid, kwetsbaarheid, leefstijl en slachtofferervaringen van een persoon. Met persoonlijkheid wordt bedoeld dat iedereen een andere geneigdheid heeft om in situaties angstig te reageren. Deze karaktertrek is relatief stabiel en daardoor moeilijk te beïnvloeden. De mate waarin men een angstige persoonlijkheid heeft, is afhankelijk van de subjectieve inschatting van de eigen kwetsbaarheid en hulpeloosheid (Gabriel & Greve, 2003).

De angstige persoonlijkheid wordt dus mede bepaald door inschattingen van de eigen kwetsbaarheid die de persoon zelf maakt. Het betreft de inschatting van de kans om slachtoffer te worden, de inschatting van de mogelijke psychische en fysieke consequenties en de inschatting van de mate waarin men hulpeloos staat tegenover de risico's (Killias, 1990). Deze inschatting van de eigen kwetsbaarheid en hulpeloosheid is zeer moeilijk om te meten, het is namelijk bijna onmogelijk hier een objectieve maat voor op te stellen. Deze factor wordt daarom niet meegenomen in het conceptueel model.

Kwetsbaarheid wordt daarentegen wel meegenomen. Er wordt namelijk gesteld dat bepaalde bevolkingsgroepen zich meer kwetsbaar en daardoor ook meer angstig voelen. In onderzoek van Jansen, Tolsma en de Graaf (2008) worden de groepen lager opgeleiden, ouderen en vrouwen geïdentificeerd als groepen die zich kwetsbaar voelen. Mensen uit de lage sociaal economische klassen zijn kwetsbaar, omdat zij niet om kunnen gaan met de economische en psychische gevolgen van een misdrijf. Voor vrouwen geldt dat er meer angst ontstaat doordat meisjes anders gesocialiseerd worden dan jongens.

De individuele leefstijl van personen is bepalend voor hoe vaak mensen worden blootgesteld

aan gevaarlijke situaties of bedreigingen. Daarnaast kan de leefstijl ook invloed hebben op de inschatting die een individu maakt van de eigen vatbaarheid voor slachtofferschap. Samen zou dit de angstgevoelens kunnen beïnvloeden (Killias, 1990). De leefstijl van een individu is echter, net als de persoonlijkheid, moeilijk te meten door middel van een enquête. Hiervoor zou een uitgebreider onderzoek nodig zijn. Deze factor wordt daarom ook niet verder meegenomen in het conceptueel model.

Als laatste kan slachtofferschap van invloed zijn op de angstgevoelens. Mensen die slachtoffer zijn geweest, zullen hun kans om opnieuw slachtoffer te worden waarschijnlijk hoger inschatten en zich daardoor ook angstiger voelen (Wilcox Rountree, 1998; Bilsky & Wetzels, 1997). Hierbij kunnen situationele kenmerken een rol spelen, omdat mensen zich vooral in vergelijkbare situaties als waar zij eerst slachtoffer zijn geworden angstiger zullen voelen. Ook indirecte slachtofferervaringen kunnen onveiligheidsgevoelens beïnvloeden. Berichten over andere slachtoffers in de directe nabijheid zijn het meest van invloed. Deze berichten worden tegenwoordig meer verspreid door de ontwikkeling van sociale media. De effecten van slachtofferschap zijn het hoogst vlak na een incident en nemen met de tijd af. Slechts voor een kleine minderheid van de slachtoffers houdt het effect voor langere periode aan (Pemberton, 2012).

2.1.3 Situationele context

Kenmerken uit de directe omgeving kunnen waarschijnlijk ook van invloed zijn op angstgevoelens van mensen. Warr (1990) drie factoren geïdentificeerd die behoren tot de situationele context, namelijk onbekendheid, duisternis en de aanwezigheid van anderen. Oppelaar en Wittebrood (2006) onderscheiden daarnaast de kenmerken inrichting van de publieke ruimte, sociale samenstelling, de mate van overlast en verloedering en sociale cohesie als kenmerken van de situationele context. Deze factoren worden hieronder beschreven.

Warr (1990) stelt met onbekendheid, dat mensen zich in de eigen omgeving veiliger voelen dan in een andere omgeving. Hoe onbekender een omgeving is, hoe groter de angstgevoelens zullen zijn. Bij duisternis gaat het niet alleen om het gebrek aan licht, maar ook om de inrichting van de publieke ruimte, waardoor het gezichtsveld beperkt is. Hierdoor kan gevaar niet op tijd gesignaleerd worden en zullen mensen zich waarschijnlijk onveiliger voelen. De aanwezigheid van anderen is volgens Warr (1990) een dubbelzinnig signaal, omdat het tot een onveilig gevoel kan leiden, maar ook tot een gevoel van bescherming kan leiden. Bij deze factor is het effect op onveiligheidsgevoelens daarom sterk afhankelijk van het soort aanwezige personen en de indruk die zij achter laten.

Wilcox (et al., 2003) stelt dat inrichting van de publieke ruimte van invloed kan zijn op de onveiligheidsgevoelens, omdat sommige plaatsen en situaties door culturele of sociale

stereotypering als gevaarlijk kunnen worden gezien (Wilcox et al., 2003). Deze factor hangt samen met de eerder genoemde oorzaken die Warr (1990) identificeerde zoals duisternis en onbekendheid.

De sociale samenstelling kan van invloed zijn, omdat mensen zich onveiliger voelen in een buurt met een lage sociaaleconomische status en relatief veel eenoudergezinnen, allochtonen, jonge alleenstaanden en veel verhuismobiliteit. De gevoelens van onveiligheid zijn dus afhankelijk van de samenstelling van de wijk wat betreft het percentage niet-westerse allochtonen (Moeller, 1989; Chiricos et al., 1997). Hierbij kan het ook gaan om de gepercipieerde samenstelling in plaats van de feitelijke samenstelling. Omdat er in dit onderzoek niet gefocust wordt op een kleine buurt, maar op een volledige gemeente bestaande uit verschillende dorpen is het niet mogelijk om de sociale samenstelling per buurt te meten of te beïnvloeden. Deze factor wordt daarom niet meegenomen in het conceptueel model.

Naast de sociale samenstelling is ook de sociale cohesie van belang. Het gaat hierbij om de sociale bindingen tussen de inwoners van een buurt. Dit betreft zowel formele als informele netwerken en de frequentie van de contacten. Sociale cohesie is van belang, want waar mensen elkaar beter kennen, voelen ze zich ook veiliger in die buurt. De sociale cohesie kan daarnaast ook van invloed zijn op de criminaliteit, overlast en verloedering, die zullen verminderen naarmate de sociale cohesie versterkt (Van Dijk et al., 2000). Voor het gevoel van veiligheid zou niet alleen het bestaan van sociale bindingen, maar ook het onderling vertrouwen en de gemeenschappelijke verwachtingen van belang zijn (Bellair, 2000). Het gaat dan om de gedeelde bereidheid om zich in te zetten voor de publieke zaak, de collectieve zelfredzaamheid. Onveiligheidsgevoelens zullen dus dalen als er meer onderling vertrouwen is en er gemeenschappelijke verwachtingen ontstaan. De theorie van Warr (1990) sluit hier op aan, omdat hij bij aanwezigheid van anderen ook duidt op het niet kennen van anderen en hiermee dus op het gebrek aan sociale cohesie.

Als laatste zouden overlast en verloedering invloed kunnen hebben op de angstgevoelens. Wilson en Kelling (1982) hebben hier een theorie over geschreven genaamd 'Broken Windows'. Volgens Wilson en Kelling (1982) heeft verloedering een directe invloed op de criminaliteit, omdat potentiële daders het idee krijgen dat er in een gebied weinig sociale controle en animo bestaat om in te grijpen. Dit sluit aan op het punt van Oppelaar en Wittebrood dat meer sociale cohesie leidt tot minder angstgevoelens. Verloedering leidt dus tot meer criminaliteit en meer criminaliteit tot meer verloedering, als een vicieuze cirkel. Oppelaar en Wittebrood (2006) geven echter aan dat niet duidelijk is of er ook een verband is met het gebrek aan sociale cohesie als oorzaak van zowel verloedering als criminaliteit.

2.1.4 Sociaal-culturele context

De laatste context die Oppelaar en Wittebrood (2006) identificeren is de sociaal-culturele context. Kenmerken uit deze context die van invloed kunnen zijn op de onveiligheidsgevoelens, staan verder weg van de fysieke omgeving waar mensen zich in begeven. De kenmerken uit de sociaal-culturele context worden niet meegenomen in het conceptueel model omdat zij moeilijk meetbaar zijn aan de hand van een enquête en niet veranderd kunnen worden op gemeentelijk niveau. Het betreft namelijk gemeente overschrijdende fenomenen. De kenmerken worden hier wel beschreven, omdat het belangrijk is een compleet beeld te hebben van de mogelijke oorzaken van onveiligheidsgevoelens.

Het eerste kenmerk uit de sociaal-culturele context dat van invloed kan zijn op de angstgevoelens van mensen is de ontwikkeling van de media (Hale, 1996). Door het ontstaan van massamedia en later nog sociale media, komen berichten over onveiligheid en slachtoffers sneller en op grotere schaal tot burgers. Doordat hierbij ook nog meer informatie beschikbaar is en er een gezicht wordt gegeven aan slachtoffers, kunnen mensen zich makkelijker identificeren met het slachtoffer. Dit roept waarschijnlijk meer angst op dan wanneer mensen het nieuws op een minder gedetailleerde manier ontvangen.

Daarnaast is er door de snelle technologische ontwikkelingen tegenwoordig een groter aantal potentiële dreigingen (Oppelaar & Wittebrood, 2006). Deze risico's zijn niet zichtbaar omdat zij in mindere mate gebonden zijn aan tijd, plaats of groepen mensen, zij hebben daardoor een ander effect op de onveiligheidsgevoelens van mensen.

Bouttellier (2005) stelt dat in onze samenleving sprake is van meer individualisering en denormering. Dit heeft effect op de sociale structuur en sociale cohesie in de maatschappij. Het sociale vangnet van mensen is weggefallen en heeft plaatsgemaakt voor de verzorgingsstaat. Er wordt dus meer van de overheid verwacht, ook met betrekking tot veiligheid, dan daarvoor en minder van de directe sociale omgeving (Maas-de Waal, 2004).

Naast individualisering is er ook sprake van meer internationalisering. De statige grenzen nemen af en het internationale personenverkeer neemt toe. Hierdoor is er ook een enorme toename van immigratie. De Nederlandse samenleving wordt daardoor meer heterogeen, waardoor de sociale samenstelling dus verandert (Maas-de Waal, 2004). Dit is van invloed op het signaal 'aanwezigheid van anderen' zoals in de vorige paragraaf besproken. Daarnaast leidt de internationalisering tot meer terrorisme met een mondiaal karakter en een centralere plaats voor religie. Dit terrorisme, dat op allerlei plaatsen kan voorkomen, kan leiden tot meer angst bij burgers.

2.1.5 Conclusie veiligheid

Bovenstaande oorzaken zijn van belang om te weten, omdat onveiligheidsgevoelens alleen verminderd kunnen worden als de oorzaken bekend zijn. Diverse auteurs beschrijven oorzaken van

angstgevoelens. Zij beschrijven echter niet of deze oorzaken ook invloed op elkaar hebben. In dit onderzoek wordt daarom, naast welke factoren invloed hebben, ook gecontroleerd voor de invloed van andere kenmerken. Voor de duidelijkheid zijn de factoren in figuur 1 weergegeven. De onderstreepte factoren worden meegenomen in de analyse, deze zijn door middel van een enquête uitgebreid gemeten. Op basis hiervan kan getoetst worden wat de invloed van deze factoren op de angstgevoelens van personen is.

Daarnaast wordt verwacht dat onveiligheidsgevoelens en deze oorzaken invloed kunnen hebben op de bereidheid van mensen om een bijdrage te leveren aan het bevorderen van de veiligheid in de eigen buurt. Angst wordt namelijk geïdentificeerd als een van de drijfveren die zowel een belemmerende als een bevorderende rol kunnen spelen (Jansen, 2012). Zo zou een slachtofferervaring kunnen werken als motivatie om herhaling te voorkomen, maar kan het ook leiden tot te veel angst op herhaling om een bijdrage te leveren. Ditzelfde geldt ook voor sociale cohesie, want mensen die zich betrokken voelen bij de gemeenschap zullen eerder bereid zijn zich actief in te zetten dan mensen die zich niet betrokken voelen bij de gemeenschap (Van Steden et al., 2011). Daarom wordt in dit onderzoek ook getoetst of de factoren die oorzaken kunnen zijn van de angstgevoelens van invloed zijn op de bereidheid om een bijdrage te leveren aan het bevorderen van de veiligheid in de buurt.

Context	Individueel	Situationeel	Sociaal-cultureel
	Persoonlijkheid	Onbekendheid	Ontwikkeling in de media
	<u>Kwetsbaarheid</u>	<u>Duisternis</u>	Internationalisering
	Leefstijl	<u>Inrichting publieke ruimte</u>	Individualisering
	<u>Slachtofferervaringen</u>	Aanwezigheid van anderen	Technologische ontwikkelingen
		Sociale samenstelling	
		<u>Sociale cohesie</u>	
		<u>Overlast</u>	
		<u>Verloedering</u>	

Figuur 1. Oorzaken onveiligheidsgevoelens per context.

2.2 Burgerparticipatie

De overheid was eerst gebaseerd op een traditioneel centralistisch model van publieke dienstverlening. Dit model was gebaseerd op de assumptie dat ambtenaren de legaliteit en billijkheid van de publieke diensten moesten benadrukken. Dit model heet Public Administration. Hierbij was er geen interesse voor klanttevredenheid of input van burgers. De correctheid van de publieke diensten werd gemeten aan de hand van procedures. Dit klassieke model werd uitgedaagd door New Public Management. Deze stroming benadrukte het belang van klanttevredenheid. Het basisidee was dat ambtenaren niet alleen zouden streven naar het volgen van formele procedures, maar ze zouden ook een inspanning moeten leveren om de klanten te dienen. De private sector diende als voorbeeld van

hoe je klanten tevredener kon krijgen in de publieke sector. Op deze stroming is kritiek ontstaan, omdat de burgers werden gezien als consumenten, terwijl we nu vinden dat burgers gezien moeten worden als coproducenten (Meijer, 2012). Ook voor veiligheid geldt dat dit minder wordt gezien als een staatsmonopolie. Er wordt ruimte gemaakt voor een andere vorm van sturing, waarbij van gemeente, politie en justitie, maar ook van ondernemers en burgers bijdragen worden verwacht (Van Steden, 2009).

Het betrekken van burgers door de overheid, bij het maken van beleid en het uitvoeren ervan is al langere tijd een trend. De manier waarop dit gebeurt verschilt echter. De klassieke vormen van participatie bestaan bijvoorbeeld uit inspraakrondes of deelname aan raden en commissies (WRR, 2012). Hierbij is er vooral sprake van het betrekken van burgers in het beleidsproces (Verschuere, Brandsen & Pestoff, 2012). Deze klassieke vormen kennen een aantal problemen. Zo trekken deze participatievormen een selectief publiek en is de belangstelling matig. Hierdoor is de participerende groep niet representatief voor de volledige bevolking. De onderliggende oorzaken hiervan zijn bijvoorbeeld de werkvormen, locaties en het proces van beleid maken, die intimiderend over kunnen komen op burgers (WRR, 2012). Een ander probleem is dat mensen er gefrustreerd vandaan komen, omdat bijvoorbeeld de participanten erg verdeeld zijn. Het gevolg hiervan is dat de verwachte resultaten niet worden gerealiseerd. Op basis van deze ervaringen, zijn er nieuwe vormen van burgerparticipatie ontwikkeld die deze problemen proberen te voorkomen.

2.2.1 Burgerparticipatie en veiligheid

Het aanpakken van veiligheidsproblemen in samenwerking met burgers werd al bepleit in 1984 door de commissie Roethof en tot overheidsbeleid verheven in 1993 (Kop, 2013). Frans Denkers was een van de grondleggers van het idee om burgers te betrekken bij het oplossen van veiligheidsproblemen. Denkers (1993) besteedde aandacht aan het verbeteren van de zelfredzaamheid van burgers, waarbij het volgens hem niet alleen om acute veiligheidsproblemen ging, maar over kleine dingen zoals overlast en hinder. Hij dacht dat burgers een belangrijke rol kunnen spelen bij het bevorderen van de veiligheid in de wijk, maar dat zij het niet alleen kunnen. Daarom staat volgens Denkers centraal wat mensen zelf kunnen doen, maar ook hoe voorkomen kan worden dat de overheid de problemen in eigen handen neemt, in plaats van de burgers ondersteunt bij het oplossen van de problemen (Stichting maatschappij, veiligheid en politie, 2010). Essentieel is dus volgens Denkers (1993) dat de politie dient als een verlengde van de burgers, in plaats van de burgers als verlengde van de politie. Samenwerking tussen professionals en burgers is naast noodzakelijk, ook effectiever volgens Denkers, zo worden de burgers belangrijke actoren die participeren in het veiliger maken en behouden van de wijk (Jansen, 2012). Een voorbeeld hiervan is burgernet, dat al in 1993 is bedacht en inmiddels landelijk ingevoerd, waar door samenwerking en

informatie uitwisseling tussen politie en burgers de opsporing van criminelen wordt verbeterd.

Burgerparticipatie heeft zich op het gebied van veiligheid vooral de laatste jaren snel ontwikkeld. Het besef is nu echt doorgedrongen dat veiligheid niet langer alleen een zaak van is de politie, de overheid kan het werk niet alleen doen (Jansen, 2012; Van der Land & Van Stokkom, 2015). Er wordt daarom behalve van de overheid en de politie ook een bijdrage verwacht van ondernemers en burgers aan het garanderen van de veiligheid (Van Steden, 2009). Burgers worden dan ook gestimuleerd om zelf met initiatieven te komen (Van der Land & Van Stokkom, 2015).

Volgens Van Steden (2009) zijn er verschillende redenen om burgers te betrekken bij lokaal veiligheidsbeleid. Zo kan het zorgen voor een vermindering van kosten voor de overheid, kunnen professionals zich openstellen aan burgers, kan de informatie uitwisseling tussen burgers en overheid verbeterd worden en kunnen opsporingsprocessen effectiever worden uitgevoerd (Van Steden et al., 2011). Daarnaast kan het betrekken van burgers bij lokaal veiligheidsbeleid ook het vertrouwen in en de legitimiteit van het lokale bestuur vergroten. Burgers zijn tegenwoordig mondiger en uiten hun onvrede over gevoerd beleid sneller. Hierdoor daalt het vertrouwen in de gemeente en de politie (Van Steden, 2009). De doelen van burgerparticipatie voor veiligheid zijn dan ook ambitieus. Er wordt gehoopt dat het criminaliteit kan verminderen, dat er hechtere gemeenschappen opgebouwd kunnen worden en dat er sociaal kapitaal kan ontwikkeld worden waardoor er een gevoel van bescherming en saamhorigheid gegarandeerd wordt (Van Steden et al., 2011).

Empirisch onderzoek in Nederland wijst uit dat op het terrein van burgerbetrokkenheid en veiligheid uiteenlopende initiatieven zijn ontwikkeld. Deze initiatieven worden wel verdeeld in zeven categorieën, namelijk actief en passief toezicht, relationele controle, conflict bemiddeling, het adviseren van beleidsmakers of het vormen van beleid en het zelforganisatie (Scholte, 2008; Van Steden 2009; Van Steden et al., 2011). Burgers kunnen dus op actieve en passieve wijze informatie verzamelen ten behoeve van de veiligheid in de eigen buurt. Daarnaast kan op informele wijze sociale controle worden uitgeoefend om ongewenst gedrag te voorkomen. Verder kan er door onafhankelijke bemiddelaars een oplossing worden gezocht voor conflicten. Ook kan er door de burgers actief worden bijgedragen aan lokaal veiligheidsbeleid. Zo kunnen burgers adviseren, maar ook het beleid mee vormen. Als laatste kunnen burgers zich ook zelf organiseren.

Drie vormen van burgerparticipatie die succesvol zijn gebleken in Nederlandse steden worden hier uiteengezet als illustratie van de mogelijkheden die burgerparticipatie voor veiligheid biedt en de verschillen tussen deze vormen. Deze drie vormen van burgerparticipatie zijn buurtwachten, Buurt-Bestuur-projecten en bewonersbudgetten (Van der Land & Van Stokkom, 2015).

Van der Land & Van Stokkom (2015) geven aan dat buurtwachten vaak ontstaan als gevolg van preventieve doelstellingen, waarbij dus niet altijd sprake van een objectief onveilige situatie,

maar vaak alleen van onveiligheidsgevoelens. In 2012 waren er ongeveer twee- tot driehonderd buurtwachten actief. In meer dan de helft van de gevallen ontstonden de buurtwachten spontaan, in de overige gevallen zijn de initiatiefnemers overheidsinstellingen zoals de gemeente of politie (Van der Land & Van Stokkom, 2015). De buurtwachten kunnen vier functies vervullen, namelijk preventie door zichtbare aanwezigheid, het observeren, registreren en helpen met opsporen, het doen van interventies en het informeren en verbinden van politie en burgers (Van der Land & Van Stokkom, 2015). Bij deze vorm van participatie wordt gebruik gemaakt van technologie. Zo wordt WhatsApp gebruikt als ondersteuning, maar soms ook als vervanging van feitelijke patrouilles.

Een tweede vorm van burgerparticipatie voor veiligheid zijn 'Buurt-Bestuurt'- projecten. De gedachte achter deze projecten is dat de bewoners zelf bepalen welke vorm van onveiligheid in de wijk moet worden aangepakt in plaats van de politie of de gemeente (Van der Land & Van Stokkom, 2015). De burgers prioriteren dus de problemen en hebben zo inspraak in de uitvoering van beleid. Hierbij wordt wel verwacht dat bewoners actief meedoen bij de uitvoering van beleid. Zo kunnen ze straten schoonmaken of elkaar aanspreken op ongewenst gedrag (Van der Land & Van Stokkom, 2015).

Een derde vorm van burgerparticipatie voor veiligheid zijn bewonersbudgetten. De gemeenten willen bewoners in staat stellen zelf de leefbaarheid en zo ook de veiligheid in de buurt te verbeteren door ze te voorzien van een budget. De doelen die hierbij gesteld worden zijn vaak vaag geformuleerd, zoals het vergroten van de betrokkenheid van de buurt (Van der Land & Van Stokkom, 2015).

Bij buurtwachten kan er sprake zijn van actief en passief toezicht, maar ook van relationele controle en conflictbemiddeling. De andere twee vormen van burgerparticipatie richten zich meer op het vormen van en adviseren over beleid en het zelf organiseren van burgers. Deze vormen zijn dus top-down ontworpen met de gemeente als initiatiefnemers. Er vindt een overdracht plaats van beslissingsbevoegdheid naar bewoners. Buurtwachten zijn daarentegen een bottom-up initiatief dat vaak ontstaat op initiatief van de bewoners van een buurt (Van der Land & Van Stokkom, 2015).

Volgens Van Steden (2009) blijkt dat bij de aanpak van buurtveiligheidsproblemen beleidsmakers, beleidsuitvoerders en burgers tot elkaar zijn veroordeeld. Denkers gaf ook aan dat samenwerking tussen burgers en professionals noodzakelijk is (Jansen, 2012). De overheid blijft een aanjagende en faciliterende taak houden. Politie en gemeenten zijn daarom onmisbaar om tot doelgerichte oplossingen te komen en burgerparticipatie voor veiligheid zonder overheidsbemoeienis is een illusie. In dit onderzoek wordt daarom de nadruk gelegd op coproductie met betrekking tot veiligheid, omdat in deze vorm van burgerparticipatie de overheid en de burgers actief samenwerken. Toch zijn volgens Van Steden (2009) participatieprocessen vaak afhankelijk van het

enthousiasme van individuele burgers. Dit actief burgerschap zal alleen ontstaan als het voldoende waardering en coaching krijgt van de politie en de overheid en burgers zien dat hun inbreng gebruikt wordt (Van Steden et al., 2011; Van der Land, Van Stokkom & Bouttelier, 2014).

Bij burgerparticipatie voor veiligheid bestaat ook het probleem van gebrekkige representativiteit. Slechts een kleine groep van actieve burgers is bij projecten betrokken en die kleine groep neemt mogelijk beslissingen over de hoofden van andere bewoners heen (Van der Land & Van Stokkom, 2015). De kring van actieve bewoners is doorgaans qua achtergrondkenmerken als leeftijd, geslacht en opleiding niet representatief voor de buurt. Het gevolg hiervan kan bijvoorbeeld zijn dat er wantrouwen jegens buurtwachten ontstaat. De buurtwachten kunnen daardoor terughoudend worden in het delen van informatie met de politie (Van der Land & Van Stokkom, 2015). Toch blijkt uit de praktijk dat er voldoende overeenstemming kan bestaan tussen wat participanten en non-participanten aandragen als probleem (Van Steden, 2009). Of het niet deelnemen van een representatieve groep negatieve consequenties heeft, is klaarblijkelijk afhankelijk van het soort participatieproces.

2.2.2 Vormen van participatie

Participatie kent meerdere vormen. Een eerste onderscheid dat gemaakt kan worden is het onderscheid tussen beleidsparticipatie en uitvoeringsparticipatie. Terpstra en Kouwenhoven (2004) typeren deze vormen als (mee)praten en (mee)doen. Met beleidsparticipatie wordt het betrekken van burgers bij de totstandkoming van beleid bedoeld (Brandsen & Honingh, 2015). Door beleidsparticipatie proberen beleidsmakers het draagvlak voor beleid onder burgers te vergroten. Beleidsparticipatie kan op verschillende manieren plaatsvinden (WRR, 2012). Te denken valt aan inspraakrondes, het bevragen van burgers in enquêtes, het oprichten van werkgroepen met burgers, buurtbudgetten of het uitnodigen van organisaties om mee te denken over het beleid.

De andere vorm van participatie die wordt onderscheiden is uitvoeringsparticipatie. Hier worden burgers betrokken bij het uitvoeren van beleid (Brandsen & Honingh, 2015). Voorbeelden van uitvoeringsparticipatie zijn het surveilleren in de straat, het opknappen van gemeenschappelijke tuintjes, het schoonhouden van de buurt en het delen van informatie over verdachte personen.

Binnen beleids- en uitvoeringsparticipatie bestaan ook verschillende methoden van participatie. Hiervan worden in het onderzoek drie vormen onderscheiden. De eerste methode is door de overheid opgelegd. Dit kan een lokale of de nationale overheid zijn. Dit is de meest klassieke vorm van burgerparticipatie. De overheid bepaalt dan waar de burgers bij kunnen dragen en hoe. Voorbeelden hiervan zijn onder andere de klassieke inspraakrondes en het mogen stemmen tijdens verkiezingen.

De tweede methode bestaat uit een samenwerking tussen de overheid en de burgers. Deze

methode wordt coproductie genoemd en is ontwikkeld door Elinor Ostrom. Bij coproductie worden individuele burgers en groepen betrokken bij de publieke dienstverlening (Brandsen & Honingh, 2015). Het verschil met de door de overheid opgelegde participatie is, dat de inspraak van de burgers groter is en dat zij zelf mogen bijdragen aan de ontwikkeling van het proces, in plaats van dat zij de door de overheid bedachte procedures moeten volgen. Voorbeelden hiervan zijn het samen zoeken voor een nieuwe bestemming voor een stuk grond in de gemeente of het samen met de overheid schoonmaken van de buurt op een daarvoor ingerichte dag.

De laatste vorm van participatie is zelforganisatie. Hierbij heeft de overheid een zeer kleine rol, de burgers organiseren zelf een initiatief en voeren dit uit. Zij kunnen hierbij wel de overheid vragen om te faciliteren in bepaalde zaken, maar de overheid heeft geen organiserende rol. Voorbeelden hiervan zijn bijvoorbeeld het oprichten van een WhatsApp Buurtpreventiegroep of het oprichten van een wijkvereniging.

In dit onderzoek ligt de focus op coproductie. De aanleiding van dit onderzoek is namelijk dat de overheid burgers graag wilt betrekken bij participatieprojecten, maar hier nog niet altijd even succesvol in is. Daarom wordt in dit onderzoek gekeken hoe burgers wel willen bijdragen aan participatietrajecten. Het betreft hier een participatietraject waarbij de burgers samenwerken met de overheid, zodoende coproductie. Onder deze samenwerking tussen overheid en burgers wordt verstaan dat zij zich samen inzetten om een doel te bereiken, waarbij zij gelijkwaardige partijen zijn, die beide inspraak hebben in het proces. Het is dus niet zo dat de burgers een verlengde worden van de overheid of andersom. Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen beleidscoproductie of uitvoeringscoproductie. Uit het onderzoek zal blijken aan welke vorm de inwoners van gemeente Onderbanken de voorkeur geven. Hieronder volgen eerst voorwaarden voor succesvolle participatie, in de daaropvolgende paragraaf wordt een beschrijving van coproductie gegeven. Daarna worden de bestaande voorwaarden specifiek voor succesvolle coproductie besproken evenals het gebruik in technologie bij coproductie.

2.2.3 Voorwaarden voor succesvolle participatie

Participatie bestaat dus uit vele vormen, waarvan de een succesvoller is dan de ander. Er worden verschillende voorwaarden onderscheiden waaraan participatie moet voldoen wil het succesvol zijn. In opdracht van de overheid heeft de WRR (2012) onderzoek gedaan naar deze voorwaarden en er acht verzameld, die invloed zouden kunnen hebben op het succes van participatietrajecten.

De eerste voorwaarde is de aanwezigheid van personen die gedreven zijn en initiatief durven nemen. Deze mensen zijn in staat om een actie op touw te zetten en worden ook wel trekkers genoemd. De tweede voorwaarde is dat er naast trekkers ook verbinders aanwezig moeten zijn. Deze personen kunnen een brug maken tussen groepen en deze verbinden. Deze verbinders zijn in staat

om aan de overheid over te brengen wat de burgers willen (WRR, 2012). Dit geldt ook voor betrokken professionals, die in staat moeten zijn om bruggen te bouwen tussen burgers en instanties (Van der Land & Van Stokkum, 2015).

Een derde voorwaarde die de WRR (2012) opstelt is dat er sprake moet zijn van respect voor burgers vanuit de overheid. De burgers moeten zich serieus genomen voelen, bijvoorbeeld doordat zij betrokken worden bij de besluitvorming of voldoende informatie krijgen. Een hieruit voortkomende voorwaarde is dat er sprake moet zijn van structureel contact tussen de burgers en de overheid (Borghuis, 2016). Door meer dan één contactmoment worden mensen op de hoogte gehouden en is voldoende informatie-uitwisseling mogelijk.

Een vijfde voorwaarde voor succesvolle participatie is het hebben van een concreet onderwerp. Hierdoor worden burgers niet overvraagd en kunnen zij daadwerkelijk deelnemen, waardoor de kwaliteit van de participatie wordt verhoogd. Wat ook belangrijk zou zijn om burgers daadwerkelijk te laten participeren, is het bieden van participatie op laagdrempelige locaties. Mensen zijn eerder bereid te komen naar locaties die zij kennen en dicht bij hen staan dan overheidsgebouwen. Een meer representatieve groep zal daarom aanwezig zijn als de locatie laagdrempelig is. Participanten zullen zich ook actiever opstellen als zij zich medeverantwoordelijk voelen voor het beleid en zich betrokken voelen bij de oplossing. Burgers moeten daarom het gevoel krijgen mede-eigenaar te zijn van het probleem.

Als laatste is het ook een voorwaarde volgens de WRR (2012) dat mensen voldoende ondersteund worden bij het participeren. Mensen zijn niet bekend met de processen binnen de overheid en moeten daarom op gang geholpen worden bij participatie. Door aan al deze voorwaarden te voldoen worden volgens de WRR de participatietrajecten kwalitatief hoger, omdat er een meer representatieve groep betrokken wordt en mensen actiever kunnen deelnemen.

2.3 Coproductie

Zoals hierboven beschreven ligt de focus van dit onderzoek op coproductie als vorm van burgerparticipatie. In deze vorm van participatie werkt de burger dus samen met de overheid om de veiligheid te bevorderen. Voorbeelden van activiteiten waar coproductie plaatsvindt zijn bijvoorbeeld toezicht, opsporing, zorg voor openbare ruimte, informatiebemiddeling en beleidsbeïnvloeding. Deze worden in Nederland ook gebruikt bij veiligheid, door bijvoorbeeld WhatsApp Buurtpreventie, Burgernet en stadswachten. Bij deze voorbeelden gaat het om coproductie bij de uitvoering van beleid. Coproductie is echter ook mogelijk bij het ontwikkelen van beleid. Deze vorm van participatie is onder andere populair door de brede toepassing en de mogelijkheden om gebruik te maken van nieuwe technologieën zoals sociale media en vormt dan ook een belangrijk element in de nieuwe bestuurskundige stroming New Public Governance. Grondlegger van deze vorm van participatie is

Elinor Ostrom.

Ostrom (1973) ontdekte, toen ze onderzoek deed naar de politie organisatie, dat in tegenstelling tot wat altijd gedacht werd, er geen voorbeelden waren van een grote bureaucratische politieorganisatie die goedkopere of betere diensten kon leveren dan politieorganisaties die kleinschalig en buurtgericht te werk gaan. Uit verder onderzoek bleek dat er een aantal mythen zijn die beïnvloedden hoe er gedacht werd over dienstverlening. De eerste mythe is dat er sprake is van één dienstverlener in een buurt, terwijl nu duidelijk is dat er meer instanties betrokken zijn bij het verlenen van diensten. De tweede mythe is dat bureaucraten pionnen zijn, die het werk doen dat ze opgelegd krijgen van hun begeleiders. Gebleken is dat bureaucraten geen pionnen zijn, maar meerdere taken uitvoeren. De derde mythe is, dat diensten geleverd kunnen worden zonder medewerking van de ontvanger. Dit is anders dan bij het leveren van goederen waarbij deze mythe wel de waarheid is. Een voorbeeld van deze ontkrachting van de mythen is een docent, deze heeft de medewerking van leerlingen nodig om onderwijs te kunnen bieden, speelt in op de problemen van kinderen en is daardoor naast docent ook aanspreekpunt. Ook is de docent niet de enige die de leerlingen iets bij brengt. Samenwerking tussen verschillende partijen is dus in deze situatie van belang om het gewenste resultaat te behalen. Op basis hiervan is het concept coproductie ontstaan.

De definitie van coproductie is niet eenduidig. Ostrom (1973) beschreef coproductie als het bestaan van potentiële relaties tussen de producerende en ontvangende partij, waarmee doelen bereikt kunnen worden zoals beter onderwezen studenten of een veiligere buurt. Ergens anders beschrijft zij coproductie als het proces waardoor input, die gebruikt wordt om een service of goed te leveren, komt van individuen die geen deel zijn van dezelfde organisatie (Ostrom, 1990). Een bredere definitie van coproductie is de betrokkenheid van individuele burgers en groepen in de publieke dienstverlening. In dit onderzoek wordt de brede definitie van coproductie aangehouden, omdat er georiënteerd wordt welke manier van coproductie de voorkeur heeft van burgers. Coproductie is daarom in dit onderzoek: De betrokkenheid van individuele burgers en groepen in de publieke dienstverlening met betrekking tot veiligheid.

Het verschil met klassieke betrokkenheid van burgers is, dat coproductie plaatsvindt in een context van professionele dienstverlening. Daarnaast gaat het om diensten die gebruikt worden door de participanten, het gaat niet alleen om diensten die het welzijn van anderen bevorderen. De diensten worden dus niet meer alleen geleverd door professionals uit de publieke sector, maar ze worden gecoproduceerd door gebruikers en gemeenschappen.

2.3.1 Werking coproductie

In veel productieprocessen ligt niet alle relevantie informatie bij een enkele publiek instantie. Ook niet-publieke instanties en individuen kunnen over relevante informatie beschikken. Door

coproductie wordt er meer relevante informatie samengebracht. Voorwaarde is wel dat de input niet volledig vervangbaar is, dus dat de burger beschikt over unieke informatie, anders is er geen motief voor synergie (Ostrom, 1996). Door het besef dat samenwerking tot betere resultaten kan leiden zijn er nieuwe productiefuncties van de overheid ontstaan. Belangrijker dan de nieuwe productiefuncties is echter het motiveren van burgers en ambtenaren om effectief samen te werken. Professionals hebben hierin een dubbele rol, omdat ze aan de ene kant de burgers aanmoedigen en motiveren door ze serieus te nemen. Terwijl professionals aan de andere kant initiatieven moeten ontmoedigen die niet overeenkomen met het algemeen belang (Van der Land & Van Stokkum, 2015).

De motieven om deel te nemen aan coproductietrajecten zijn divers. Er zijn materiële motieven waarbij er van uit wordt gegaan, dat mensen uit zijn op winstmaximalisatie en handelen vanuit eigen belang. Uitgaande van dit motief zullen mensen dus alleen coproduceren als de voordelen groter zijn dan de kosten. Naast het materiële motief, zijn er ook sociale doelen als motivatie voor deelname aan coproductie. Omdat mensen naast eigen belang ook gedreven worden door sociale doelen kunnen intrinsieke beloningen ook drijfveren zijn om deel te nemen aan coproductie, zo kunnen zij een gevoel van trots ervaren wanneer zij bijgedragen hebben aan de veiligheid in de eigen situatie (Denkers, 1993). Bovendien kan er sprake zijn van normatieve motivatie. Hierbij worden mensen gedreven door waarden als participatie en invloed uitoefenen (Verschuere et al., 2012). Coproductie moet dus inspelen op deze mogelijke waarden om het een succes te laten zijn.

Coproductie ontstaat niet spontaan, er is veel inzet voor nodig om het tot stand te laten komen. De voordelen zijn daarnaast ook niet voor iedereen even groot (Brandsen & Helderman, 2012). Daarom moet er aan condities voldaan worden wil coproductie ontstaan en effectief zijn. Naar deze condities wordt nog volop onderzoek gedaan. In de volgende paragraaf volgt een beschrijving van de condities waarvan tot nu toe is gebleken dat zij noodzakelijk zijn om succesvolle coproductie tot stand te brengen.

2.3.2 Voorwaarden voor succesvolle coproductie

Net als bij de andere vormen van participatie, moet er bij coproductie aan een aantal voorwaarden voldaan worden om het succesvol te laten zijn. Er wordt nog onderzoek gedaan naar de condities waaronder coproductie succesvol zal zijn. De condities die tot nu toe uit onderzoek gebleken zijn worden hier beschreven.

Als eerste is het voor mensen belangrijk hoe makkelijk het is om betrokken te raken en wat de reden is waarom zij dit zouden doen. De transactiekosten moeten zo laag mogelijk gehouden worden voor de deelnemers. Want hoe meer moeite mensen zich moeten doen om betrokken te raken, hoe kleiner de kans is dat zij dit ook daadwerkelijk zullen doen. Mensen moeten het gevoel

hebben dat actie nodig is en invloed mogelijk is (Van Steden, 2009). Het is belangrijk om er altijd rekening mee te houden dat burgers gemotiveerd moeten worden om deel te nemen aan coproductie, want als er meer inspanning van hen gevraagd wordt of ze over drempels heen moeten, dan zal de motivatie groter moeten zijn, willen ze nog deelnemen (Verschuere, et al., 2012). Deze motivatie is groter, als de dienst belangrijk is voor mensen zelf of naasten.

Ostrom (1990) heeft als grondlegger van coproductie zelf een aantal voorwaarden opgesteld. De eerste voorwaarde die Ostrom (1990) opstelt, is dat de grenzen duidelijk gedefinieerd moeten zijn. Hierbij doelt ze op de grenzen van de omgeving en de grenzen van de groep gebruikers. Het moet dus duidelijk zijn wat het werkveld precies is en wie er participanten zijn in het proces. Ostrom (1990) stelt dat er ook duidelijke regels moeten zijn voor het gebruik van voorzieningen. Deze regels moeten aangepast zijn aan de lokale omstandigheden. Een andere voorwaarde is volgens Ostrom (1990) dat coproducenten deel moeten uit maken van het besluitvormingsproces. Zij moeten kunnen deelnemen in dit proces via participatie of direct betrokken worden bij de beslissingen. Externe autoriteiten moeten daarentegen volgens Ostrom niet betrokken zijn in het recht van organisaties om zichzelf te organiseren. De organisaties moeten dit dus op hun eigen manier kunnen doen zonder inmenging van externe partijen. De laatste voorwaarde die Ostrom (1990) stelt, is dat er een sociale infrastructuur ontwikkeld moet worden. In deze sociale infrastructuur moet het mogelijk zijn om conflicten op te lossen tussen betrokkenen.

Uit vervolgonderzoek zijn aanvullende voorwaarden voor succesvolle coproductie geïdentificeerd, deze worden hier uiteengezet. De eerste voorwaarde is dat cliënten het aandachtspunt moeten zijn in de organisatie van het proces. Alford (2009) stelt dat het begrijpen van de belangen en behoeftes van cliënten een essentiële conditie is voor coproductie. De professionals moeten daarom *street-credibility* bezitten, wat betekent dat de burgers de professionals geloofwaardig moeten vinden (Van der Land & Van Stokkum, 2015). Tegelijkertijd moet de organisatie ook precies weten wat ze willen van de cliënten. De wensen en verwachte uitkomsten van zowel de organisatie als de cliënten moeten dus bekend zijn, wil het coproductieproces succesvol zijn. Hieruit ontstaat volgens Alford (2009) ook een volgende voorwaarde, namelijk dat het proces, dat tot uitkomsten zal leiden, volledig geanalyseerd moet worden. Door dit proces volledig te kennen kan een strategie bepaald worden om de keuzes van coproducenten en hun methoden te integreren en zo het proces te veranderen tot een succesvol coproductieproces. De laatste voorwaarde die Alford (2009) benoemd, is voldoen in de behoeften van de cliënten. Hierbij moet er een balans gevonden worden in het toevoegen van waarde voor de samenleving en de coproducent zelf. Om te kunnen voldoen in de behoeften moeten eerst deze behoeftes bekend zijn, zo blijkt uit de eerste voorwaarde van Alford (2009). Daarnaast moet ook de motivatie van de coproducenten bekend zijn. De organisaties moeten dan naar een compromis zoeken tussen private en publieke waarden.

Jaworski en Kohli (in Verschuere et al., 2012) geven aan dat de juiste organisatiestructuur ook een voorwaarde is voor coproductie. Deze structuur zou moeten bestaan uit lage centralisatie en hoge verbondenheid. De autonomie voor het maken van beslissingen zou laag in de organisatie moeten liggen, zodat er snel besloten kan worden en antwoorden gegeven kunnen worden. Daarnaast moet het aandeel van coproductanten ook geïnstitutionaliseerd worden in de organisatie en een deel van de cultuur worden.

Porter (2011) stelt als voorwaarde dat zowel de reguliere producenten als de coproductanten over voldoende motivatie en vaardigheden moeten beschikken. Hiermee hangt samen dat de professionals het belang van coproductie inzien. Als professionals dit niet inzien en zij hun eigen opleiding als belangrijker ervaren dan de inbreng van coproductanten, zal de kwaliteit van de coproductie lager zijn. Professionals moeten dus niet vanuit een ivoren toren besturen, maar zich richten op de relevante actoren en kennis (Van Steden, 2009).

Porter (2011) stelt daarnaast ook als voorwaarde dat de professionals en coproductanten bereid moeten zijn om tijd en geld te investeren in het proces. De spaarzame actieve burgers beschikken vaak over weinig tijd en zwakke sociale contacten. Ook Van Steden (2009) stelt daarom dat hulp en steun van professionals essentieel is. Een derde voorwaarde die Porter (2011) stelt, is dat actoren in de netwerken, waarin reguliere producenten en coproductanten ingebed zijn, coproductie moeten ondersteunen. Coproductanten worden namelijk vaak tegengehouden door obstakels die lokale instanties opwerpen (Van Steden et al., 2011). Alle actoren in een netwerk geven input in de omgeving waarin coproductie plaatsvindt en hebben zo ook invloed op het coproductieproces.

Meijer (2012) stelt als voorwaarde het gebruik van de juiste technologie. Bij sommige processen kan technologie namelijk ondersteuning bieden, terwijl het bij andere processen coproductie juist tegenwerkt. Een uitgebreide beschrijving van de mogelijkheden van moderne technologieën volgt in paragraaf 2.3.3.

Als laatste zijn er nog voorwaarden voor effectieve coproductie geïdentificeerd door Brown en Schlappa (in Verschuere et al., 2012). Brown geeft aan dat er structuren moeten ontstaan die elkaar aanvullen en waarbij er relationeel kapitaal kan ontstaan tussen actoren, zoals professionals en producenten. Op deze manier kan het coproductieproces stand houden en succesvol blijven. Ook Van der Land en Van Stokkum (2015) wijzen er op dat professionals hun vaardigheden en netwerken moeten inzetten om te komen tot duurzame participatietrajecten. Schlappa geeft aan, dat er een hoge mate van flexibiliteit binnen de deelnemende organisaties moet zijn in combinatie met een gedeelde verantwoordelijkheid voor de levering van de service. Vaak wordt namelijk gestuit op een institutionele logica die snel en flexibel optreden dwarsboomt (Van der Land & Van Stokkum, 2015). Deze voorwaarde komt ook terug bij de voorwaarden voor algemene participatie, waar gesteld wordt dat de participanten een gevoel van verantwoordelijkheid geboden moet worden (WRR,

2012). Deze factor wordt daarom niet als specifiek voor coproductie beschouwd, de mate van flexibiliteit in een organisatie wel.

Bovenstaande voorwaarden ontstaan vanuit het perspectief van een organisatie of de overheid. Het coproductieproces moet succesvol zijn voor de investerende organisatie als het aan deze voorwaarden voldoet. Om dit te bewerkstelligen is het nodig om ook rekening te houden met de behoeften van de burger. Wat echter mist in deze voorwaarden, zijn de voorwaarden die de burger als coproducent zelf stelt en wat deze hierbij verwacht van de organisatie of overheid. Dit onderzoek richt zich daarom op het perspectief van de burger als coproducent. Op basis hiervan kunnen eventueel voorwaarden voor succesvolle coproductie toegevoegd worden aan bovenstaande lijst.

2.3.3 Coproductie en moderne technologieën

Coproductie is een redelijk modern fenomeen, waarin de rol van de burger verandert. Een ander groot modern fenomeen dat de samenleving en de mogelijkheden voor burgers heeft veranderd, is de ontwikkeling van de moderne technologie. Tussen deze twee fenomenen is een link waarneembaar. Albert Meijer (2012) beschrijft waarom de gestegen aandacht voor coproductie onder andere te danken is aan de mogelijkheid van het gebruik van moderne technologieën. Deze technologische ontwikkelingen bieden kansen voor coproductie, ook met betrekking tot veiligheid. De essentie van coproductie is dat er nieuwe connecties ontstaan tussen de overheid en de burgers. Deze connecties kunnen de publieke dienstverlening verbeteren en bijdragen aan het oplossen van maatschappelijke problemen zoals misdaad. De nieuwe media bieden een belangrijke faciliteit voor het onderhouden van contact tussen de overheid en de burgers, omdat de kosten voor burgers enorm gedaald zijn en vluigere interactie mogelijk is (Uratnik, 2016). Overheden bedenken dan ook enthousiast nieuwe ideeën om burgers te betrekken via de nieuwe media (Loukis, Janssen, Dawes & Zheng, 2016).

Internet wordt gebruikt als een platform voor communicatie en interactie in plaats van als een informatiemedium. Naast platforms als Wikipedia waar het hoofddoel is om informatie tussen consumenten over te brengen, ontstaan er ook platforms waar mensen vragen kunnen stellen en beantwoorden. Door consumenten zelf als informatieverspreider in te zetten worden de overheden gedeeltelijk ontlast. De overheid moet wel nog controle voeren op de correctheid van de informatie, om zo de kwaliteit van het platform in stand te houden. Dit soort initiatieven bestaan zowel in de private als publieke sector veelvuldig (Loukis et al., 2016). Toch kan deze ontwikkeling ook negatief uitwerken, omdat er minder sprake is van fysiek persoonlijk contact kan er namelijk ook juist een grotere afstand ontstaan tussen de overheid en de burger (Uratnik, 2016). De initiatieven voor het gebruik van nieuwe technologieën bieden volgens Meijer (2012) met name voordelen. Als eerste is er een extra kanaal voor interacties tussen burgers en ambtenaren. Daarnaast wordt er een kanaal

geboden waarmee signalen van klanttevredenheid kunnen worden opgevangen en als laatste biedt het een extra service voor de burgers omdat zij van andere burgers informatie kunnen ontvangen die de overheid ze niet kan bieden.

Met betrekking tot veiligheid worden nieuwe technologieën ook ingezet om burgers te betrekken. De oude methoden om burgers te raadplegen bij veiligheid zijn het raadplegen van getuigen en het vragen om tips met bijvoorbeeld uitzendingen van misdaadprogramma's. Deze methoden trekken echter maar een klein aantal mensen. Met de nieuwe media kan een grotere groep burgers bereikt worden. De politie kan bijvoorbeeld geassisteerd worden in het verzamelen van informatie of het zicht houden op plaatsen. In Nederland wordt de nieuwe media bij veiligheid al gebruikt door bijvoorbeeld WhatsApp Buurtpreventie en Burgernet. Dit zijn beide initiatieven waarbij de burgers informatie kunnen leveren. Burgernet is een initiatief opgericht door de Nederlandse politie, waarbij ze mensen in een bepaalde omgeving kunnen informeren over eventueel gevaar en gericht kunnen vragen om tips. Nadat een zaak opgelost is, ontvangen de deelnemers dan opnieuw bericht, zodat zij weten dat zij niet meer actief hoeven op te letten. De doelen van dit initiatief zijn de versterking van de subjectieve en objectieve veiligheid en het versterken van het vertrouwen in de overheid en de politie (Burgernet, 2017). WhatsApp Buurtpreventie is daarentegen een burgerinitiatief, opgericht door een vrouw die zich na een inbraak onveilig voelde. De WhatsApp Buurtpreventiegroepen worden dan ook door burgers opgericht en beheerd. De gemeenten stimuleren het gebruik van deze groepen wel en faciliteren bijvoorbeeld in de vorm van borden en stickers voor buurten om aan te geven dat er in de buurt een WhatsApp Buurtpreventiegroep actief is. Het aantal deelnemers aan deze initiatieven verschil sterk per regio, maar blijft redelijk beperkt met voor burgernet 1,6 miljoen deelnemers en 6900 WhatsApp Buurtpreventiegroepen, die vaak niet eens allemaal actief deelnemen (Burgernet, 2017; WhatsApp Buurtpreventie, 2017). Ook in deze initiatieven is er geen sprake van een representatieve groep deelnemers. Dit is voor het aandeel in het verbeteren van de veiligheid geen groot probleem.

De motieven van burgers om deel te nemen aan Burgernet zijn uiteenlopend. Sommige burgers vinden het een burgerplicht en willen graag bijdragen aan de veiligheid in de buurt. De verwachting van een veiligere buurt en de betere aanhouding van criminelen zijn ook genoemde motieven. Daarnaast vinden mensen het spannend om een bericht te krijgen van de politie en op uitkijk te staan om de verdachte te spotten. Uit het resultaat van Burgernet blijkt dat mensen geen veiliger gevoel hebben op buurtniveau, maar wel op stadsniveau, omdat mensen informatie ontvangen over hoe politie werkt en dat zaken worden opgelost (Meijer, 2012).

Uit empirische analyses blijkt dat er een groeiende nadruk op entertainment en opwinding ligt als motieven voor burgers om mee te doen aan coproductie. Het wordt een soort spel om deel te nemen. De redenen om deel te nemen aan dit soort spel zijn het doden van tijd, het hebben van een

intellectuele uitdaging, om te concurreren met anderen en een hogere sociale status te verkrijgen. Dat het deelnemen aan coproductie een spel wordt, heeft een aantal negatieve gevolgen. Zo moet er geconcentreerd worden met andere spellen en het moet 'leuk' blijven willen er mensen mee blijven doen (Meijer, 2012).

Voor coproductie met betrekking tot veiligheid wordt dus gebruik gemaakt van moderne technologieën. Het aantal deelnemers aan deze initiatieven blijft echter beperkt. De vraag, die daardoor ontstaat, is of burgers wel behoefte hebben aan zoveel gebruik van technologie bij coproductie of dat er een grotere groep deelnemers aan coproductie bereikt kan worden met initiatieven die minder gebruik maken of op een andere manier gebruik maken van technologie.

2.4 De narrige burger

Bij het maken van beleid, waaronder veiligheidsbeleid, menen beleidsmedewerkers, bestuurders en politici vaak te weten wat de burger wilt. Er is echter weinig onderzoek gedaan naar de publieke mening over veiligheidsbeleid. De onuitgesproken aanname lijkt dat mensen graag willen dat 'enge' risico's beheerst moeten worden (Helsloot, 2012b). Politici denken dit onder andere, omdat er in veel media aandacht besteed wordt aan slachtoffers van incidenten. De valkuil hierbij is echter dat de burger een narrige aard heeft. Als een burger simpelweg gevraagd wordt wat hij over veiligheidsbeleid denkt, dan zal hij kiezen voor een investering. Burgers willen dan vaak meer veiligheidsmaatregelen, maar maken hierbij niet de afweging dat het geld, dat in deze maatregelen gestoken wordt, op andere terreinen bespaard moet worden. Als de respondent zich echter in de schoenen van een burgemeester moet stellen, dan zal de respondent van mening veranderen en andere overwegingen maken. De burgers zullen, ondanks dat ze als individu veel waarde hechten aan veiligheid en het zien als een overheidstaak om voor een veilige omgeving te zorgen, in de positie van bestuurder de prioriteiten ergens anders leggen. Er zal dan tot een meer rationele afweging en keuze gekomen worden op basis van een kosten-baten analyse. De burger zal er dan voor kiezen om niet of in andere maatregelen geld te investeren (Helsloot, 2012a).

De burger kent dus twee gezichten. Aan de ene zijde de dwarse burger, die vindt dat de overheid moet zorgen voor zijn eigen veiligheid en zelf geen verantwoordelijkheid draagt en aan de andere zijde de burger die goed begrijpt, dat soms het eigen belang aan de kant geschoven moet worden voor het algemeen belang en zo rationeel keuzes zal accepteren. De burger zal dus altijd aangeven meer veiligheid te willen, maar verwacht van zijn bestuurder een rationeel besluit gebaseerd op gemeenschappelijk belang. Dit wordt het narrige karakter van de burger genoemd (Helsloot, 2012a).

2.5 Samenvatting

In dit hoofdstuk is een overzicht gegeven van de theorie met betrekking tot burgerparticipatie en veiligheid. Uit dit overzicht ontstaat de theoretische basis van het onderzoek. Er zijn negen mogelijke oorzaken van onveiligheidsgevoelens geïdentificeerd die door middel van een enquête getoetst kunnen worden. Deze negen zijn leeftijd, geslacht, opleiding, slachtofferschap, verloedering, duisternis, inrichting van de publieke ruimte, overlast en sociale cohesie. De verwachting is ontstaan dat deze mogelijke oorzaken ook van invloed kunnen zijn op de bereidheid van mensen om een bijdrage te leveren aan coproductie om de veiligheid in de eigen buurt te verbeteren.

Vervolgens is er gekeken naar burgerparticipatie en de voorwaarden waaraan dit moet voldoen. De nadruk wordt in dit onderzoek gelegd op één vorm van burgerparticipatie, namelijk coproductie, omdat er in deze vorm sprake is van een daadwerkelijke samenwerking tussen burgers en de overheid, waarin de burgers een grote rol hebben en ook inspraak hebben in het proces. Ook aan deze vorm van participatie zijn voorwaarden verbonden voor een succesvol proces. Aan deze voorwaarden wordt geprobeerd bij de dataverzamelmethode in dit onderzoek te voldoen en daarnaast wordt er getoetst welke van deze voorwaarden volgens de burgers belangrijk zijn en of zij nog aanvullende voorwaarden stellen. Ook is er in het theoretisch overzicht ingegaan op het gebruik van technologie bij coproductie. In dit onderzoek zal gekeken worden hoe burgers staan tegenover het gebruik van technologie.

Als laatste is de theorie van de narrige burger uiteengezet die een nuance aanbrengt aan de eisen die burgers stellen aan veiligheid. Hoe deze theoretische elementen getoetst worden en bijdragen aan de beantwoording van de hoofd en deelvragen wordt in het volgende hoofdstuk uitgebreid besproken.

3. Methodologisch kader

In dit hoofdstuk wordt de methode van het onderzoek besproken. Eerst wordt de onderzoeksopzet uiteengezet, daarna de gebruikte methoden, de dataverzameling, de operationalisatie per deelvraag, de verantwoording van de gebruikte variabelen en als laatste de validiteit en betrouwbaarheid van het onderzoek.

3.1 Onderzoeksopzet

Op basis van de theorie over coproductie en vragen uit de praktijk zijn de doelstelling en de onderzoeksvraag tot stand gekomen. Er bleek namelijk een onderbelicht perspectief, dat van de burger. Toen bepaald was dat dit perspectief belicht moest worden, is het onderzoek gestart met een uitgebreide literatuurstudie. Deze literatuurstudie berust op meerdere elementen. Het eerste element betreft objectieve en subjectieve veiligheid en de onveiligheidsgevoelens van mensen. Veiligheid is namelijk het doel voor coproductie in het onderzoek. Het volgende element is burgerparticipatie, hierbij ligt de nadruk op coproductie. Deze burgerparticipatie wordt gekoppeld aan veiligheid. Het laatste element is de theorie over de narrige burger, welke een nuance aanbrengt aan de andere theorieën. Naar aanleiding van deze literatuur is de vraagstelling aangescherpt en is bepaald welke data er verzameld moesten worden en welke methoden hiervoor het best passend waren. Toen dit vaststond, is begonnen met de dataverzameling. Op basis van de verzamelde data heeft er vervolgens een analyse plaatsgevonden en is er een conclusie getrokken die de hoofdvraag beantwoordt.

3.2 Casusverantwoording

De keuze voor gemeente Onderbanken als casus berust op toeval. De gemeente bood de mogelijkheden en middelen om het onderzoek uit te voeren. Hieronder wordt beschreven waarom de gemeente Onderbanken wel een interessante casus is.

De gemeente kent drie verhoogde veiligheidsrisico's. De gemeente ligt namelijk in het risicogebied voor vliegtuigen, heeft door ligging aan de grens een verhoogde kans op (drugs)criminaliteit en is omringd door een niet voor brand beschermd bosgebied. De gemeente heeft daarentegen geen groot centrum, bedrijventerrein of andere faciliteiten die een verhoogd risico met zich mee brengen (Beleidsmedewerker, 2017, persoonlijke communicatie).

In de periode waarin dit onderzoek heeft plaatsgevonden is in het centrum van de gemeente een verkeerscirculatieplan ingevoerd. Naar aanleiding van dit plan, zijn er heel veel klachten ingediend bij de gemeente. Een groot aantal inwoners was ontevreden met dit plan, omdat het voor hen betekende dat er meer verkeer door de eigen straat reed. De invoer van dit verkeerscirculatieplan heeft daardoor effect gehad op de dataverzameling in dit onderzoek.

Burgerparticipatie wordt in Onderbanken aangemoedigd door de gemeente. Er blijkt echter

dat het moeilijk is om de inwoners van de gemeente te motiveren om deel te nemen aan participatietrajecten (Beleidsmedewerkers, 2017, persoonlijke communicatie). Gemeente Onderbanken kan daarom worden gezien als een extreme casus, omdat het moeilijk blijkt om mensen te betrekken bij participatie. De resultaten van het onderzoek worden als advies voorgelegd aan de gemeente, om op deze manier burgerparticipatietrajecten in de toekomst succesvoller te kunnen laten verlopen.

3.3 Onderzoeksmethoden

Zoals hierboven besproken is het onderzoek gestart met een uitgebreide literatuurstudie. Hiervoor is gebruik gemaakt van de bekende literatuur omtrent het onderwerp en de literatuur die in de studie behandeld is. Op basis van het sneeuwbal effect en het gebruiken van zoektermen in de bekende zoekmachines is gekomen tot aanvullende literatuur. Op basis van deze literatuur is de dataverzameling tot stand gekomen.

In dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van zowel kwalitatieve als kwantitatieve data verzamelingsmethoden. Het eerste deel van het onderzoek bestaat uit een kwantitatief deel, waarbij door middel van statistische analyse van enquête resultaten de theorie getoetst wordt. Uit dit kwantitatieve deel wordt ook informatie onttrokken die de basis vormt voor het kwalitatieve deel. Dit kwalitatieve deel bestaat uit een focusgroep waarin de deelnemers bevraagd zijn over hun perspectief met betrekking tot het bevorderen van de veiligheid door coproductie.

Het onderzoek is te typeren als een gemengde methoden onderzoek, omdat er kwantitatieve en kwalitatieve onderzoeksmethoden naast elkaar worden gebruikt. Er is gebruik gemaakt van deze twee methoden omdat op deze wijze veel burgers bevraagd konden worden in de enquête om de representativiteit te verbeteren, maar er ook extra diepgang aan het onderzoek toegevoegd kon worden door de discussies in de focusgroep. Door middel van discussies is namelijk beter te achterhalen wat mensen echt als voorkeur hebben en hoe zij tot deze voorkeuren komen.

3.4 Dataverzamelingsmethoden

Zoals hiervoor beschreven is gebruik gemaakt van kwalitatieve en kwantitatieve dataverzamelingsmethoden, namelijk een focusgroep en een enquête. Hieronder zal per dataverzamelingsmethode worden beschreven waarom voor deze methode gekozen is en hoe de data precies verzameld, verwerkt en geanalyseerd zijn. Daarnaast worden ook de voordelen en de eventuele valkuilen van de methoden beschreven.

3.4.1 Enquêtes

De eerste vorm van dataverzameling is de enquête. Voor deze vorm is gekozen, omdat er op deze manier een grote groep inwoners bevraagd kan worden over hun mening over de veiligheid in de gemeente en waar en hoe zij denken bij te kunnen dragen aan het verbeteren van deze veiligheid.

Vennix beschrijft vier vormen van een enquête, waarvan er twee in dit onderzoek gebruikt zijn (Vennix, 2011). De enquête had namelijk de vorm van een web enquête voor alle inwoners van gemeente Onderbanken vanaf 18 jaar en de vorm van een schriftelijke enquête voor de inwoners van gemeente Onderbanken ouder dan 65 jaar. De schriftelijke enquêtes zijn met de post verstuurd en waren voorzien van een antwoordenvolp om het voor de inwoners gemakkelijk te maken om de ingevulde enquête op te sturen. Om een zo hoog mogelijke respons te creëren is er gebruik gemaakt van verschillende promotiemogelijkheden. Zo zijn er publicaties geplaatst in de twee lokale krantjes (Onderbanken Journaal en 1Onderbanken), hebben er twee nieuwsberichten gestaan op de website van de gemeente, heeft de gemeente oproepen geplaatst op Twitter en Facebook, hebben alle Burgernetgebruikers in de gemeente een nieuwsbrief ontvangen met daarin de vraag of zij de enquête wilden invullen en hebben alle deelnemers van WhatsApp Buurtpreventiegroepen ook een oproep ontvangen om de enquête in te vullen. Dit en het verspreiden van de papieren enquête heeft er toe geleid dat 595 respondenten de enquête ingevuld hebben, dit is een respons van 9,5 %. Vervolgens is er een criterium toegepast voor de respondenten die meegenomen worden in het onderzoek. Alleen respondenten, die meer dan 80 % van de vragen hebben beantwoord, zijn meegenomen in het onderzoek. Het gebruikte aantal respondenten voor de analyse is daardoor 530.

De enquête had niet één, maar twee doelen. Naast vragen voor dit onderzoek bevatte de enquête ook een aantal vragen voor een gemeentelijk onderzoek die betrekking hadden op de leefbaarheid en veiligheid in de gemeente. Om een vergelijking te kunnen maken van deze onderdelen met andere jaren en andere gemeenten, lag een deel van de enquête al vast. Om de enquête toch zo passend mogelijk te maken voor dit onderzoek is geprobeerd om de vragen zoveel mogelijk op elkaar aan te laten sluiten. De enquête bevatte een mix van opinie vragen, gedragsvragen en vragen over gevoelens (Vennix, 2011). Ook bevatte de enquête een mix van open en gesloten vragen, zodat respondenten voldoende ruimte hadden om hun mening te beargumenteren. Als laatste bevatte de enquête vragen die rekening houden met het narrig karakter van de burger. De respondenten moesten namelijk op een bijzondere manier nadenken, doordat zij zich moeten inleven in de rol van een bestuurder in plaats van in de eigen rol.

De resultaten op de gesloten vragen van de enquête zijn verwerkt in het programma SPSS, om er statistische analyses mee uit te kunnen voeren. De antwoorden van de open vragen zijn gebruikt als verklaring of anekdote bij een aantal vragen. Op basis van de antwoorden van de enquête zijn ook de onderwerpen bepaald die in de focusgroep behandeld zijn. Hoe deze focusgroep is vormgegeven wordt hieronder verder besproken.

3.4.2 Focusgroep

De kern van dit onderzoek is het perspectief van burgers bij coproductie trajecten. De burgers kennen namelijk andere motivaties en voorkeuren dan organisaties en de overheid. Om echt achter deze voorkeuren te kunnen komen is het nodig om de inwoners dieper te bevragen dan mogelijk is met een enquête. Daarom is er gekozen voor een focusgroep. Deze kwalitatieve techniek is namelijk uitermate geschikt voor behoeftenonderzoek (Swanborn, 2007). Een focusgroep is eigenlijk een interview met meerdere personen tegelijk. Op deze manier kan er een discussie ontstaan, waarbij de onderzoeker of een neutraal persoon fungeert als gespreksleider. Deze gespreksleider stelt zich vooral luisterend op, maar zorgt wel dat de vragen en het onderwerp geheel duidelijk zijn (Swanborn, 2007). Er wordt gebruik gemaakt van een vooraf opgestelde interviewgide. Deze bevat de onderwerpen die in de focusgroep aan de orde moeten komen (Vennix, 2011). De volgorde van de onderwerpen is niet bepaald, zodat er ruimte is om op elkaar te reageren en verbanden tussen de onderwerpen te leggen.

Er is een focusgroep gehouden met inwoners uit de gemeente die vooraf in de enquête hadden aangegeven dat zij gemotiveerd waren om mee te denken over het verbeteren van de veiligheid in de gemeente. Tijdens de focusgroep heeft de onderzoeker met name gelet op de elementen die met een geluidsopname niet te herhalen zijn, zoals lichaamstaal. Bij de opzet van de focusgroep is rekening gehouden met de voorwaarden zoals in de theorie besproken, zo is er gebruik gemaakt van een toegankelijke locatie, zijn de burgers serieus genomen en heeft er terugkoppeling van de resultaten plaatsgevonden.

De focusgroep bestond uit vijf inwoners van de gemeente. Daarnaast waren de gespreksleider, de onderzoeker en een gemeentelijke beleidsmedewerker aanwezig. De deelnemers aan de focusgroep waren divers in leeftijd, geslacht en opleidingsniveau. De groep jongeren (personen onder de 30 jaar) ontbrak echter. Tijdens de focusgroep ontstonden geen felle discussies, omdat de deelnemers vaak instemden met elkaars mening. De deelnemers leken open te staan voor het gesprek en waardeerden het, dat zij een reactie hadden ontvangen naar aanleiding van de enquête die zij hadden ingevuld. Uit sommige uitspraken en de lichaamstaal van een aantal deelnemers bleek echter wel, dat zij weinig vertrouwen hadden in de gemeente.

3.5 Operationalisatie

In deze paragraaf worden de theoretische concepten omgezet naar meetbare 'operationele' begrippen. Door gebruik van deze operationele begrippen is het mogelijk om tijdens de dataverzameling eenduidige empirische waarnemingen te kunnen verrichten. Deze operationalisatie vindt plaats aan de hand van de deelvragen van het onderzoek. Hieronder wordt per deelvraag besproken wat hier in dit onderzoek onder wordt verstaan en waar nodig beschreven hoe deze

gemeten worden in het onderzoek. Omdat dit onderzoek een oriënterend karakter heeft worden meestal brede definities van de concepten aangehouden.

3.5.1 Deelvraag 1: Wat zijn de oorzaken van de onveiligheidsgevoelens van burgers?

Onveiligheidsgevoelens staan in dit onderzoek gelijk aan angstgevoelens. Angstgevoelens stammen uit ons evolutionaire verleden. Mensen moesten vroeger snel en adequaat kunnen reageren op gevaren uit de omgeving. Dit proces speelt zich op de rand van het bewustzijn van een individu af. Hoe mensen gevaarlijke signalen opvangen, interpreteren en er op reageren is voor een deel aangeleerd en voor een deel gebaseerd op ervaring. Hierdoor ervaart niet iedereen dezelfde signalen als dreigend of gevaarlijk (Goffman in Oppelaar & Wittebrood, 2006). Deze gevoelens vallen onder de subjectieve veiligheid. Om erachter te komen hoe sterk de onveiligheidsgevoelens zijn onder de inwoners is hen in de enquête (V6) gevraagd of zij zich vaak, soms, zelden of nooit onveilig voelen. Uit het theoretisch kader bleek, dat er een aantal factoren van invloed kunnen zijn op de angstgevoelens. Deze factoren zijn op een uitgebreidere manier gemeten.

Het gevoel van kwetsbaarheid bleek uit de theorie afhankelijk van de inschatting van een persoon van de kans om slachtoffer te worden en van de persoonskenmerken, leeftijd, geslacht en opleiding. In de enquête is aan de respondenten gevraagd of zij afgelopen jaar slachtoffer zijn geweest van een misdrijf (V12). Recent slachtoffer te zijn geweest van een misdrijf is namelijk een indicator voor de inschatting van mensen om weer slachtoffer te worden. De antwoorden op deze vraag zijn gehercodeerd naar de scores 1 (wel slachtoffer) en 0 (geen slachtoffer). De andere persoonskenmerken zijn ook voorgelegd aan de respondenten. In de enquête is gevraagd naar het geslacht (v22) van de respondenten, de leeftijd (V21) en de hoogst genoten opleiding (V23). Bij hoogst genoten opleiding was er sprake van vooraf vastgestelde antwoord categorieën met een oplopend karakter van laag- naar hoogopgeleid. Deze vier indicatoren vormen samen de zogeheten individuele context die volgens Oppelaar en Wittebrood (2006) van invloed is op de angstgevoelens van personen. Leefstijl is hierbij niet meegenomen in de analyse omdat er door middel van een enquête geen duidelijk beeld gevormd kan worden van de leefstijl van een individu. Leefstijl bestaat namelijk uit een te groot aantal elementen.

Naast de individuele context spraken Oppelaar en Wittebrood (2006) ook over de situationele context. De vier factoren in deze context zijn inrichting van de publieke ruimte, verloedering, overlast en sociale cohesie. Daarnaast is de door Warr (1990) geïdentificeerde factor duisternis meegenomen. Ook deze factoren zijn specifiek aan de respondenten voorgelegd door middel van meerdere vragen. Deze vragen zijn samengevoegd tot één indicator per oorzaak. Bij de factoren duisternis en inrichting publieke ruimte konden respondenten aangeven hoe tevreden zij met de voorzieningen waren. Bij verloedering en overlast konden zij aangeven hoe vaak een voorval

voorkomt en bij sociale cohesie konden de respondenten aangeven in hoeverre zij het eens waren met de stelling. De opbouw van de indicatoren is weergegeven in figuur 2.

Oorzaken

onveiligheidsgevoelens

situationele context	Indicatoren
Duisternis	V3J Onderhoud straatverlichting V3K Branduren straatverlichting
Inrichting publieke ruimte	V3A Onderhoud wegen, straten en pleinen V3C Onderhoud trottoirs V3D Onderhoud fietspaden V3E Aantal prullenbakken V3G Inrichting groen
Verloedering	V11E Bekladding van muren en/of gebouwen V11F Rommel op straat V11G Hondenpoep op straat V11H Vernieling van telefooncellen of bushokjes
Overlast	V11I Overlast door omwonenden V11J Overlast van groepen jongeren V11P Drugsoverlast V11Q Vormen van geluidsoverlast V11R Overlast van verwarde personen V11S Overlast van straatprostitutie V11T Overlast van dealpanden
Sociale cohesie	V4A De mensen gaan in deze buurt op een prettige manier met elkaar V4B Ik voel me thuis bij de mensen die in deze buurt wonen V4C Ik woon in een gezellige buurt waar veel saamhorigheid is V4D De mensen kennen elkaar in deze buurt nauwelijks

Figuur 2. oorzaken onveiligheidsgevoelens situationele context.

Voor de analyse heeft er eerst een betrouwbaarheidstoets voor de indicatoren plaatsgevonden, de Cronbach's Alpha. Deze toets is uitgevoerd op alle gecombineerde variabelen en de twee contexten. Een verantwoording van de gebruikte variabelen is te vinden in bijlage 2. De resultaten van de betrouwbaarheidstoetsen worden in de paragraaf 3.6 besproken.

Om de deelvraag te kunnen beantwoorden hebben er bivariate en multivariate analyses plaatsgevonden. In deze analyses is de variabele onveiligheidsgevoelens als afhankelijke variabele genomen, en de geïdentificeerde indicatoren als onafhankelijke variabelen. In de bivariate analyses is de correlatie tussen alle variabelen gemeten. Op deze manier kan gekeken worden welke variabelen eventueel van invloed kunnen zijn op de angstgevoelens en welke variabelen samen een correlatie

en dus een verband vertonen (Field, 2005). De variabelen in dit onderzoek zijn van ordinaal meetniveau. Dit betekent, dat er sprake is van een rangorde in de variabelen. Enkel leeftijd is van een hoger meetniveau, namelijk ratio. De nominale, dichotome variabelen, slachtofferschap en geslacht zijn gecodeerd als ordinale variabelen en zijn zo ook in de analyse verwerkt (Field, 2005). Omdat er sprake is van een ordinaal meetniveau wordt in de correlatie-analyses gebruik gemaakt van Spearmans rangcorrelatie (Field, 2005). De rangcorrelatiecoëfficiënt van Spearman is een maat voor de samenhang tussen twee variabelen (McClave, 2011). Deze rangcorrelatiecoëfficiënt kan een waarde aannemen tussen de -1 en 1. Bij 1 is er sprake van een perfecte correlatie en bij -1 van een perfect negatieve correlatie. Bij 0 is er geen sprake van een correlatie tussen twee variabelen (Te Grotenhuis & Van der Weegen, 2013; McClave, 2011).

De variabelen die in de correlatie-analyse een significante correlatie met onveiligheidsgevoelens vertoonden zijn vervolgens meegenomen in een partiële correlatie test. Met een partiële correlatie-analyse kan de correlatie tussen twee variabelen getoetst worden terwijl de andere variabelen constant worden gehouden. Hierdoor kan gekeken worden of de variabelen ook een significante correlatie vertonen met onveiligheidsgevoelens als gecontroleerd wordt voor het effect van de andere variabelen. De partiële correlatie-analyse wordt gebruikt om het unieke stukje variantie te vinden tussen twee variabelen (Field, 2005).

Vervolgens is de multivariate analyse, bestaande uit een multiële regressie-analyse uitgevoerd. De variabelen die in de partiële correlatie-analyse nog steeds een significante correlatie met onveiligheidsgevoelens vertoonden zijn meegenomen in de multiële regressie-analyse. Van de multiële regressie-analyse wordt gebruik gemaakt om de verklaringskracht van de onafhankelijke variabelen te kunnen bepalen. De uitkomst van de regressie-analyse laat namelijk zien welke onafhankelijke variabelen de afhankelijke variabele kunnen voorspellen en in welke mate zij deze kunnen voorspellen (Field, 2005). Door het doen van een multiële regressie-analyse kunnen meer variabelen meegenomen worden en kan er op een nauwkeurigere manier voorspeld worden (McClave, 2011). In de multiële regressie-analyse is dus getoetst wat de invloed van de verklarende factoren op elkaar is en in hoeverre zij samen of apart de onveiligheidsgevoelens verklaren.

3.5.2 Deelvraag 2: Wat vinden de burgers dat de gemeente moet doen om de veiligheid te bevorderen?

Om te kunnen concluderen hoe burgers bij willen dragen aan de veiligheid, is het ook belangrijk om te weten wat burgers vinden dat de gemeente moet doen om de veiligheid te bevorderen en of de burger, zoals door de theorie voorspeld, een narrig karakter heeft. Dit is getoetst door de vragen op een bijzondere wijze te formuleren. De respondenten moesten zich namelijk inleven in de rol van bestuurder. De vraag waar zij de prioriteit voor het veiligheidsbeleid zouden leggen zouden leggen is dus eenmaal voorgelegd in de rol van burger en tweemaal in de rol van burgemeester van de

gemeente. De tweede maal in de rol van burgemeester, was er aanvullende informatie beschikbaar over de feitelijke onveiligheid in de gemeente, wat het voor de respondent mogelijk maakte om een meer rationele beslissing te maken. Op basis van de vragen waarbij inwoners zich moesten inleven in de burgemeester, kan geconcludeerd worden waar de inwoners vinden dat de gemeente de prioriteit moet leggen en of zij dit op een rationele wijze beslissen. Daarnaast kan door vergelijking van de antwoorden op deze drie vragen geconcludeerd worden of de respondenten een narrig karakter hebben zoals beschreven in de narrige burger theorie. De antwoordmogelijkheden waren om een goede vergelijking tussen de vragen mogelijk te maken bij alle drie de vragen (V13, V14, V15) gelijk. De antwoordmogelijkheden waren de volgende:

- ☐ Diefstal en inbraak
- ☐ Vernieling van persoonlijke en publieke eigendommen
- ☐ Verloedering, zwerfafval en hondenpoep
- ☐ Overlastgevende/verwarde personen
- ☐ Verkeersveiligheid
- ☐ Gewelddelicten
- ☐ Drugsproblematiek

Om te kunnen toetsen of de verandering van antwoord bij de narrige burger vragen toeval zijn of te wijten zijn aan het effect van de vraag is er een statistische analyse uitgevoerd. Hierbij is de McNemar toets uitgevoerd, deze toetst voor de onafhankelijkheid en consistentie van antwoorden op twee variabelen (Lowry, 2017; Grace-Martin, 2017). Om deze toets uit te kunnen voeren zijn de variabelen eerst gehercodeerd per antwoordcategorie, waarbij de opties zijn wel of niet inzetten op die categorie. Vervolgens is per antwoordcategorie getoetst of de verandering in antwoorden te wijten is aan toeval, de resultaten zijn te vinden in bijlage 2. Op basis van de resultaten van deze toets kan dus geconcludeerd worden of de veranderingen in antwoorden toeval zijn, of dat de mensen een andere afweging maken.

Daarnaast is in de enquête ook gevraagd (V16) of de respondenten het überhaupt redelijk vinden, dat de gemeente verwacht een bijdrage te leveren aan de veiligheid. Ook hier waren de antwoordmogelijkheden vooraf vastgelegd, met de optie om commentaar toe te voegen. De antwoordcategorieën waren de volgende:

- ☐ Ja, ik vind het redelijk dat de gemeente een bijdrage verwacht
- ☐ Of ik het redelijk vind, is afhankelijk van de soort bijdrage
- ☐ Nee, ik vind het niet redelijk dat de gemeente een bijdrage verwacht
- ☐ Anders, namelijk

Op basis van deze antwoorden kan geconcludeerd of de inwoners het redelijk vinden dat de gemeente een bijdrage van het verwacht. Als mensen het redelijk vinden dat de gemeente een bijdrage van de inwoners verwacht, is de kans groter dat samenwerking tussen inwoners en de gemeente om de veiligheid te vergroten succesvol zal zijn.

In de focusgroep is vervolgens ook aan de deelnemers gevraagd wat zij vinden dat de gemeente moet doen om de veiligheid te vergroten, om verdere verdieping aan de resultaten uit de enquête te kunnen bieden. Zo is er gevraagd of de gemeente verantwoordelijkheid is voor het oplossen van bepaalde veiligheidsproblemen zoals jongerenoverlast. Vervolgens is ook gevraagd naar het narrige burger effect. De deelnemers is verder gevraagd hoe zij denken te verklaren, dat de respondenten in de enquête hun antwoorden hebben veranderd bij de narrige burger vragen. Ook is gevraagd wat de deelnemers als veiligheidsproblemen ervaren en waar de deelnemers vinden dat de gemeente de prioriteit moet leggen. Daarnaast is ook gevraagd of de deelnemers het redelijk zou vinden dat de gemeente een bijdrage zou verwachten, door bijvoorbeeld deel te nemen aan een WhatsApp Buurtpreventiegroep. Als laatste is gevraagd hoe de gemeente met bewoners over veiligheid moet praten en wat de gemeente nog anders kan doen om burgers te betrekken.

3.5.3 Deelvraag 3: Welke elementen beïnvloeden de bereidheid van burgers om bij te dragen aan de veiligheid?

Om een coproductieproces succesvol te laten zijn, is het belangrijk dat burgers bereid zijn om een bijdrage te leveren. Omdat het in dit onderzoek coproductie met betrekking tot veiligheid betreft wordt getoetst of de onveiligheidsgevoelens van invloed zijn op de bereidheid van burgers om een bijdrage te leveren aan het bevorderen van de veiligheid. Daarnaast wordt ook getoetst of de factoren die van invloed kunnen zijn op de onveiligheidsgevoelens ook van invloed zijn op de bereidheid om een bijdrage te leveren.

De benodigde variabelen zijn in de operationalisatie van deelvraag 1 besproken. Daarnaast verandert de afhankelijke variabele onveiligheidsgevoelens nu in een onafhankelijke variabele. De afhankelijke variabele is bij deze analyse de bereidheid om een bijdrage te leveren. Deze is aan de respondenten voorgelegd in de enquête (V17). Hierbij konden de respondenten aangeven, dat ze een individuele bijdrage wilden leveren, een bijdrage in samenwerking met andere burgers en/of de gemeente of dat zij geen bijdrage wilden leveren. De eerste twee opties zijn gehercodeerd tot score 1, wel bereid om een bijdrage te leveren, de derde optie is gehercodeerd tot score 0, niet bereid om een bijdrage te leveren.

In de analyses is de variabele bereidheid als afhankelijke variabele genomen, en de geïdentificeerde factoren plus onveiligheidsgevoelens als onafhankelijke variabelen. Dezelfde bivariate en multivariate analysemethoden als bij deelvraag 1 zijn toegepast. Eerst is de correlatie tussen alle variabelen gemeten met Spearmans correlatiecoëfficiënt. Op deze manier kan gekeken

worden welke variabelen eventueel van invloed kunnen zijn op de bereidheid om een bijdrage te leveren aan de veiligheid en welke variabelen samen een correlatie vertonen (McClave, 2011). De variabelen die een significante correlatie met de bereidheid om een bijdrage te leveren vertonen, zijn vervolgens meegenomen in een partiële correlatietest. Hierdoor kan gekeken worden of de correlatie significant blijft als gecontroleerd wordt voor de andere variabelen (Field, 2005). De variabelen die in deze toets nog steeds een significante correlatie vertoonden zijn meegenomen in de multipele regressie-analyse. Op basis van deze analyses kan geconcludeerd worden welke factoren de afhankelijke variabele voorspellen (McClave, 2011). Om een completer beeld te krijgen van deze onveiligheidsgevoelens is in de focusgroep ook ingegaan op de bereidheid van de deelnemers om een bijdrage te leveren. Hierbij is gevraagd naar de verwachte effectiviteit en het verwachte effect van de bijdrage volgens de deelnemers.

3.5.4 Deelvraag 4: Hoe willen burgers bij dragen aan het verbeteren van de veiligheid in de eigen buurt?

De laatste deelvraag waar een antwoord op wordt gezocht, is de vraag hoe de burgers bij willen dragen aan het verbeteren van de veiligheid in de gemeente. Om hier een antwoord op te kunnen vinden zijn er een open en een gesloten vraag aan de enquête toegevoegd. In de gesloten vraag (V18) is aan de inwoners van gemeente Onderbanken gevraagd waar zij denken bij te kunnen dragen aan de veiligheid, al dan niet in samenwerking met andere inwoners of de gemeente. Hierbij waren de antwoordcategorieën vastgelegd. Mensen konden kiezen uit negen brede veiligheidsvelden. Deze antwoordcategorieën zijn de volgende:

- ☐ Diefstal
- ☐ Versterken van de sociale cohesie
- ☐ Vernieling van persoonlijke eigendommen
- ☐ Vernieling van publieke eigendommen
- ☐ Verloedering
- ☐ Overlast door omwonenden, jongeren en dronken mensen
- ☐ Bedreigingen
- ☐ Gewelddelicten
- ☐ Drugsproblematiek

Op basis van deze gesloten vraag kan geconcludeerd worden in welk veiligheidsveld de respondenten denken, dat zij het beste kunnen bijdragen aan de verbetering van de veiligheid. Gebaseerd op de antwoorden van deze vraag is ook een focus bepaald in de onderwerpen die besproken zijn in de focusgroep. Naast deze gesloten vraag is er een open vraag (V19) toegevoegd aan de enquête

waarbij de respondenten is gevraagd naar de ideeën, die zij hebben over hoe de veiligheid vergroot kan worden door de gemeente en/of de inwoners.

In de focusgroep is vervolgens aan de deelnemers gevraagd hoe zij denken bij te kunnen dragen aan de veiligheidsproblemen die zij als het belangrijkste identificeren, zoals verkeer. Hierbij zijn door de gespreksleider voorstellen gedaan van manieren waarop een bijdrage geleverd kan worden. De deelnemers konden hierop reageren, maar er is ook ruimte geboden voor de deelnemers om andere ideeën aan te dragen.

3.6 Verantwoording variabelen

De factoren die invloed zouden kunnen hebben op de angstgevoelens van personen bestaan veelal uit een combinatie van vragen (zie figuur 2). Om te kunnen bepalen of deze vragen samen een betrouwbare indicator vormen, is de betrouwbaarheidscoëfficiënt alpha van Cronbach gebruikt. Door te toetsen op deze alpha kan de interne consistentie van de indicator worden bepaald. De waarde van de Cronbach's Alpha kan zich begeven tussen de 0 en de 1. Een alpha van 0,7 of hoger wordt over het algemeen als betrouwbaar ervaren. In onderstaande tabel wordt de schaal van de Cronbach's Alpha weergegeven.

Cronbach's Alpha	Betekenis
$0.00 < r < 0.50$	Sterk onbetrouwbaar
$0.50 < r < 0.70$	Onbetrouwbaar
$0.70 < r < 0.90$	Betrouwbaar
$0.90 < r < 1.00$	Sterk betrouwbaar

Figuur 3. Betrouwbaarheid Cronbach's Alpha.

Bron: Field, 2005

Als eerste is per onafhankelijke variabele de Cronbach's Alpha berekend. De resultaten zijn te vinden in figuur 4. Hieruit is af te lezen dat overlast en sociale cohesie betrouwbare indicatoren zijn. Verloedering en inrichting van de publieke ruimte zijn niet betrouwbaar, maar ook niet sterk onbetrouwbaar. Zij worden daarom wel meegenomen in de verdere analyse. De indicator duisternis is daarentegen zeer onbetrouwbaar. Deze indicator wordt daarom niet verder behandeld in de analyse.

Indicator	Cronbach's Alpha
Overlast	0,846
Duisternis	0,395
Verloedering	0,547
Inrichting publieke ruimte	0,645
Sociale cohesie	0,863

Figuur 4. Resultaten Cronbach's Alpha.

Oppelaar en Wittebrood (2006) verdelen de oorzaken van angstgevoelens in verschillende contexten. De indicatoren die meegenomen worden in dit onderzoek behoren tot de individuele context en de situationele context. Ook voor deze contexten is de Cronbach's Alpha berekend. Uit de resultaten in figuur 5 blijkt dat de contexten sterk onbetrouwbaar zijn als indicator. De indicatoren worden daarom los getoetst in dit onderzoek en niet samengenomen en als context getoetst.

Context	Cronbach's Alpha
Individuele context	0,143
Situationele context	0,062

Figuur 5. Resultaten Cronbach's Alpha.

3.7 Validiteit en betrouwbaarheid

In dit onderzoek is gestreefd naar een zo hoog mogelijke validiteit en betrouwbaarheid. Validiteit houdt in dat het onderzoek geldig en te generaliseren is. Dit worden ook wel de interne en externe validiteit genoemd. In principe komt het er op neer, dat er in het onderzoek echt gemeten wordt, wat er gemeten moet worden, waardoor de resultaten ook gelden voor een bredere groep dan de onderzoekspopulatie (Carlson & Hyde, 2010). Bij betrouwbaarheid daarentegen betreft het de nauwkeurigheid en consistentie van het onderzoek. Hoe nauwkeuriger en consistentier het onderzoek uitgevoerd wordt, hoe betrouwbaarder de uitkomst (Carlson & Hyde, 2010). Betrouwbaarheid is een noodzakelijke, maar niet voldoende vereiste voor validiteit (Carlson & Hyde, 2010). De beste test voor betrouwbaarheid is het onderzoek repliceren, dan kan getoetst worden of de meting dezelfde resultaten geeft bij herhaling. In de strekking van dit onderzoek behoorde dit echter niet tot de mogelijkheden.

De eerste wijze waarop de validiteit en betrouwbaarheid zijn geprobeerd te verhogen, is door in het onderzoek gebruik te maken van meerdere dataverzamelmethode en databronnen (Vennix, 2011). De informatie uit deze databronnen wordt met elkaar vergeleken. Wanneer deze overeenkomt, versterkt dit de conclusie, wanneer deze niet overeenkomt, moet naar een verklaring worden gezocht (Vennix, 2011). Ook binnen de dataverzamelmethode zijn technieken toegepast om de betrouwbaarheid en validiteit te vergroten. Hieronder wordt per dataverzamelmethode besproken hoe de validiteit en betrouwbaarheid in acht is genomen.

3.7.1 Validiteit en betrouwbaarheid enquête

De eerste dataverzamelmethode, die is toegepast binnen dit onderzoek, is de enquête. Om de betrouwbaarheid en de validiteit van de resultaten zo groot mogelijk te krijgen, is gestreefd naar een zo hoog mogelijk aantal respondenten. Dit is gedaan door op diverse wijzen promotie te maken voor het invullen van de enquête. Uiteindelijk is een respons van 595 respondenten (9,5 %) bereikt.

Voor het starten met het ontwerpen van de enquête is er gezocht naar theoretische relaties

tussen variabelen. Deze gevonden theoretische relaties zijn vervolgens empirisch onderzocht. Door gebruik te maken van de theoretische relaties is de validiteit van de meting verhoogd. Daarnaast is om de validiteit te vergroten gebruik gemaakt van verschillende indicatoren voor een concept, of wel door per concept niet één, maar minimaal twee vragen te laten aansluiten op het concept. Bij voorkeur is dit gedaan door de combinatie van een open en een gesloten vraag. Vaak wordt gesteld dat de open vragen zorgen voor meer valide antwoorden en de gesloten vragen voor meer betrouwbare antwoorden (Vennix, 2010). Door gebruik te maken van een combinatie van open en gesloten vragen en de resultaten op deze vragen te combineren is gestreefd naar het verhogen van zowel de betrouwbaarheid als de validiteit. Ook is geprobeerd om de antwoorden op de gesloten vragen zo duidelijk mogelijk te formuleren. Op deze manier is er voor de respondenten minder mogelijkheid tot interpretatie van de antwoorden en wordt er daadwerkelijk gemeten wat ook gemeten moet worden.

Om de betrouwbaarheid van de enquête te vergroten, is bij de indicatoren voor de concepten gebruik gemaakt van indicatoren uit bestaande onderzoeken die al jaren lang afgenomen worden en getoetst zijn. Er is gebruik gemaakt van vragen uit de Veiligheidsmonitor en de Parkstadmonitor (Veiligheidsmonitor, z.j.; Bureau Onderzoek en Statistiek van de gemeente Heerlen, 2017). Op deze manier is verzekerd, dat de concepten op betrouwbare wijze gemeten zijn.

De validiteit en betrouwbaarheid van de enquêteresultaten worden echter wel beïnvloed door de hoge gemiddelde leeftijd van respondenten van 68 jaar. Doordat de respons op de papieren enquête hoger lag dan de respons op de web enquête, valt 70 % van de respondenten binnen de groep 65-plussers. Dit kan de resultaten vertekenen doordat deze groep oververtegenwoordigd is.

3.7.2 Validiteit en betrouwbaarheid focusgroep

De tweede toegepaste dataverzamelmethode is de focusgroep. Om de validiteit en betrouwbaarheid te vergroten is er bij de focusgroep gekozen om een gespreksleider te kiezen anders dan de onderzoeker. De onderzoeker heeft in deze focusgroep de rol van observator op zich genomen. Op deze manier konden ook de niet in taal uit te drukken emoties vastgelegd worden. Daarnaast zorgde dit er voor dat de bias van de onderzoeker, die ontstaan kon zijn door het literatuuronderzoek of het verwerken van de enquêtes, niet van invloed was op de discussie in de focusgroep (Vennix, 2010).

De gespreksleider van de focusgroep is met zorgvuldigheid en op basis van een aantal eisen gekozen. Deze eisen zijn dat de gespreksleider in staat is om lichte onopvallende controle uit te oefenen over de deelnemers, voldoende kennis heeft van het onderwerp, ervaring heeft in het leiden van groepen en zich neutraal kan opstellen. Door gebruik te maken van een neutrale gespreksleider, die niet bekend was bij de deelnemers van de focusgroep, is geprobeerd een zo open

mogelijke discussie te creëren.

Om de bias in de interpretatie van de focusgroep-resultaten te verminderen heeft de gespreksleider bij elk besproken concept een korte samenvatting van de discussie voorgelegd aan de deelnemers van de focusgroep, om zo te verzekeren dat zij zich konden vinden in de interpretatie van de gespreksleider.

Door de beperkte tijd en middelen die in dit onderzoek beschikbaar waren, is er maar sprake geweest van één codeur die de resultaten uit de focusgroep verwerkt heeft tot bruikbare resultaten, namelijk de onderzoeker. De codeur heeft daarom geprobeerd de resultaten van de focusgroep zo volledig mogelijk vast te leggen om de betrouwbaarheid zo hoog mogelijk te maken.

De validiteit en betrouwbaarheid van de focusgroep zijn aangetast door het kleine aantal mensen dat bereid was deel te nemen aan de focusgroep en de implementatie van het verkeerscirculatieplan. Dit heeft er namelijk toe geleid dat het issue verkeersveiligheid de overhand kreeg in de focusgroep.

4. Resultaten en Analyse

In dit hoofdstuk worden de resultaten van de enquête, statistische analyses en de focusgroep besproken. Ook zullen deze resultaten in dit hoofdstuk geanalyseerd worden om de deelvragen te kunnen beantwoorden. Het hoofdstuk is daarom opgebouwd aan de hand van de vier deelvragen van het onderzoek. Vanwege de begrijpbaarheid en duidelijkheid zijn, tenzij anders vermeld, alleen de significante resultaten in dit hoofdstuk weergegeven. Dit betekent dat alleen de resultaten, die met een betrouwbaarheidsniveau van 95 % of hoger aangenomen kunnen worden, zijn gepresenteerd. Voor de uitgebreide resultaten zijn bijlage 2 en 4 beschikbaar.

4.1 Deelvraag 1: Wat zijn de oorzaken van de onveiligheidsgevoelens van bewoners?

In deze paragraaf wordt de eerste deelvraag beantwoord. De resultaten van de correlatie- en regressie-analyses worden gepresenteerd. Om de factoren te ontdekken die echt van invloed zijn op de onveiligheidsgevoelens van mensen, wordt eerst de correlatie tussen de afhankelijke variabele onveiligheidsgevoelens en de onafhankelijke variabelen gemeten. Zoals in het methodologisch hoofdstuk beschreven, is het niet mogelijk om te toetsen met de factor duisternis, deze wordt daarom niet meegenomen in de analyse. Het conceptueel model ziet er daarom als volgt uit:

Figuur 6. Conceptueel model onveiligheidsgevoelens.

4.1.1 Resultaten correlatie-analyse

In bijlage 2 is de volledige correlatietabel opgenomen. In figuur 7 zijn de significante correlaties weergegeven. Voor de variabelen die een significant verband met onveiligheidsgevoelens vertonen is een partiële correlatietest uitgevoerd.

Correlatietabel 1

		Onveiligheidsgevoelens
Slachtofferschap	Correlatie Coëfficiënt	0,190
	Sig. (eenzijdig)	0,000
Leeftijd	Correlatie Coëfficiënt	-0,186
	Sig. (eenzijdig)	0,000
Inrichting publieke ruimte	Correlatie Coëfficiënt	0,281
	Sig. (eenzijdig)	0,000
Verloedering	Correlatie Coëfficiënt	0,220
	Sig. (eenzijdig)	0,000
Sociale cohesie	Correlatie Coëfficiënt	-0,275
	Sig. (eenzijdig)	0,000
Overlast	Correlatie Coëfficiënt	0,333
	Sig. (eenzijdig)	0,000

Figuur 7. Correlatie-analyse. Afhankelijke variabele: Onveiligheidsgevoelens.

In figuur 7 is af te lezen dat slachtofferschap, leeftijd, inrichting publieke ruimte, verloedering, sociale cohesie en overlast, allen een significante correlatie vertonen met onveiligheidsgevoelens. Opleiding en geslacht vertonen geen significante correlatie met onveiligheidsgevoelens. Daarnaast blijkt uit de correlatietabel in de bijlage dat de meeste variabelen ook significant met elkaar correleren. Hieruit kan geconcludeerd worden, dat het mogelijk is dat de variabelen ook invloed op elkaar hebben en zo misschien elkaars correlatie met onveiligheidsgevoelens beïnvloeden. Daarom is in de partiële correlatietest per variabele de correlatie tussen die variabele en onveiligheidsgevoelens gecontroleerd voor de invloed van andere variabelen, deze resultaten zijn weergegeven in figuur 8.

Correlatietabel 2

		Onveiligheidsgevoelens
Slachtofferschap	Correlatie Coëfficiënt	0,091
	Sig. (tweezijdig)	0,047
Leeftijd	Correlatie Coëfficiënt	-0,101
	Sig. (tweezijdig)	0,032
Inrichting publieke ruimte	Correlatie Coëfficiënt	0,200
	Sig. (tweezijdig)	0,000
Sociale cohesie	Correlatie Coëfficiënt	-0,184
	Sig. (tweezijdig)	0,000
Overlast	Correlatie Coëfficiënt	0,230
	Sig. (tweezijdig)	0,000

Figuur 8. Partiële correlatie-analyse. Afhankelijke variabele: Onveiligheidsgevoelens.

Wat als eerste opvalt in figuur 8 is dat verloedering in deze tabel niet terug komt. Dit komt omdat verloedering, gecontroleerd voor de invloed van de andere variabelen, geen significante correlatie meer vertoont met onveiligheidsgevoelens. Ook is te zien dat andere variabelen zoals slachtofferschap en leeftijd alleen nog significant zijn met een betrouwbaarheidsniveau van 95 % in plaats van 99 %. Dat is voor dit onderzoek voldoende. Uit figuur 8 kan ook afgeleid worden hoe sterk de correlaties zijn tussen de variabelen en onveiligheidsgevoelens. In volgorde van afnemende sterkte zijn dit: Overlast, inrichting publieke ruimte, sociale cohesie, leeftijd en slachtofferschap. In deze volgorde zijn de variabelen meegenomen in de regressie-analyse.

4.1.2 Resultaten regressie-analyse

De significante variabelen zijn in volgorde van afnemende sterkte van de correlatie in de regressie-analyse meegenomen. De resultaten uit de regressie-analyse zijn te vinden in bijlage 2, de significante resultaten zijn hieronder weergegeven in figuur 9.

De waarden in de regressietabel geven een indicatie van het relatieve belang van iedere onafhankelijke variabele. De waarde geeft aan dat als de onafhankelijke variabele met één punt stijgt, de afhankelijke variabele onveiligheidsgevoelens met de waarde van het getal stijgt. Als er een min teken voor de waarde staat, daalt de afhankelijke waarde naarmate de onafhankelijke waarde stijgt. De R-kwadraat geeft aan hoeveel het gehele model verklaart. In figuur 9 is af te lezen dat alle vier de variabelen met een betrouwbaarheidsniveau van 95 % meegenomen kunnen worden in het model dat onveiligheidsgevoelens kan verklaren.

	Regressietabel 1			
	Model 1	Model 2	Model 3	Model 4
Overlast	0,303	0,275	0,244	0,239
Inrichting publieke ruimte		0,235	0,206	0,184
Sociale cohesie			-0,191	-0,179
Leeftijd				-0,105
R2	0,092	0,146	0,181	0,191

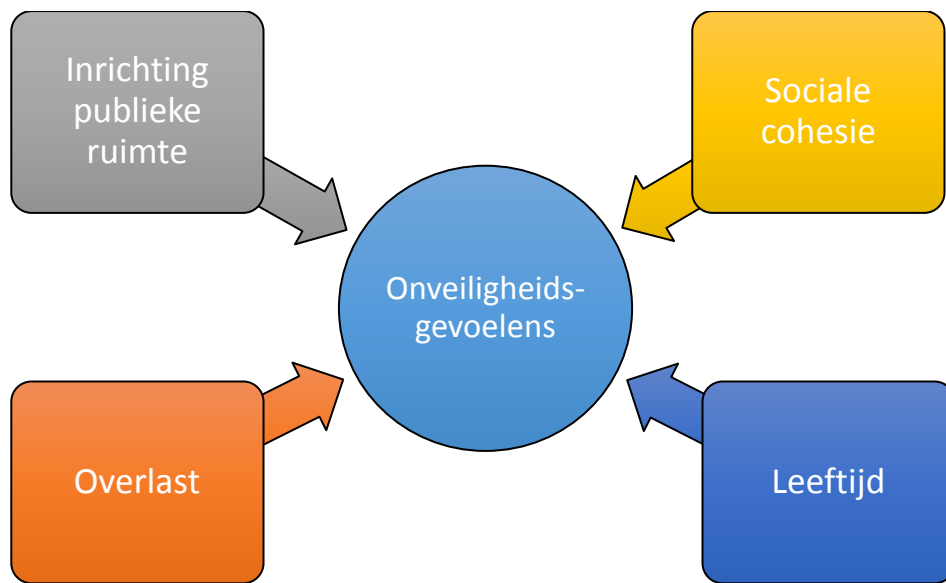
Figuur 9. Multiële regressie-analyse. Afhankelijke variabele: onveiligheidsgevoelens.

In figuur 9 is te zien is dat meer overlast en ontevredenheid over de publieke ruimte leiden tot meer angstgevoelens. Sociale cohesie en leeftijd hebben echter een negatief effect, dit betekent dat naarmate de sociale cohesie hoger is, de onveiligheidsgevoelens afnemen en naarmate men ouder wordt, de onveiligheidsgevoelens afnemen.

4.1.3 Analyse

In de correlatietest is getoetst of de uit de theorie geïdentificeerde oorzaken van angstgevoelens een correlatie met elkaar en met onveiligheidsgevoelens vertonen. De variabele duisternis is niet meegenomen omdat hier geen betrouwbare indicator voor kon opgesteld worden op basis van de enquête vragen. Veel oorzaken bleken niet alleen met onveiligheidsgevoelens, maar ook met elkaar te correleren, waardoor zij elkaars verklaring voor onveiligheidsgevoelens kunnen beïnvloeden. Daarnaast bleken de factoren, opleiding en geslacht geen significante correlatie te vertonen met onveiligheidsgevoelens. Dit zijn twee factoren uit de persoonlijke context die volgens de theorie van Oppelaar en Wittebrood (2006) wel van invloed zouden zijn op de onveiligheidsgevoelens. Gecontroleerd voor het effect van andere variabelen bleek verloedering ook geen correlatie te vertonen met de onveiligheidsgevoelens. Dit is eveneens niet in lijn met de verwachting zoals opgesteld uit de theorie van Oppelaar en Wittebrood (2006).

Bij de regressie-analyse bleek slachtofferschap niet voldoende verklaring te bieden voor onveiligheidsgevoelens om opgenomen te worden in het model. De overige vier factoren, overlast, inrichting van de publieke ruimte, sociale cohesie en leeftijd bleken wel verklaring te bieden voor de onveiligheidsgevoelens. Het vierde model waarin alle vier de variabelen samen zitten, verklaart echter slechts 19,1 % van de angstgevoelens. Dit is maar een klein deel. Aangezien de andere variabelen allemaal geen significant effect vertoonden lijkt het erop dat er nog andere oorzaken zijn van de angstgevoelens, die nog niet in de theorie bekend zijn, of dat er oorzaken zijn die niet toetsbaar zijn. Op basis van deze resultaten kan het volgende model met oorzaken voor onveiligheidsgevoelens worden aangenomen.

Figuur 10. Model oorzaken onveiligheidsgevoelens.

4.1.4 Samenvatting deelvraag 1

In deze deelvraag is getoetst welke factoren, zoals geïdentificeerd door diverse auteurs, daadwerkelijk van invloed zijn op de onveiligheidsgevoelens van personen. Overeenkomend met de theorie kan geconcludeerd worden dat de oorzaken overlast, inrichting van de publieke ruimte, sociale cohesie en de leeftijd van respondenten van invloed zijn op de angstgevoelens. De factoren slachtofferschap, opleiding, geslacht en verloedering bleken echter, in tegenstelling tot de verwachtingen uit de theorie, in dit onderzoek geen invloed te hebben op de onveiligheidsgevoelens. Samen verklaren de factoren slechts 19 % van de onveiligheidsgevoelens. Het lijkt er daarom op dat er meer factoren zijn die de onveiligheidsgevoelens beïnvloeden, die niet in de theorie geïdentificeerd zijn.

4.2 Deelvraag 2: Wat vinden de burgers dat de gemeente moet doen om de veiligheid te bevorderen?

In deze paragraaf wordt antwoord gevonden op de vraag wat de gemeente volgens de burgers moet doen om de veiligheid te bevorderen. Om dit te doen zijn eerst de resultaten op de narrige burger vragen v13, v14 en v15 uit de enquête in figuur 11 naast elkaar geplaatst. Bij vraag v13 is de respondenten voorgelegd waar zij vinden dat de gemeente de prioriteit moet leggen, in vraag v14 en v15 moesten de respondenten dezelfde vraag beantwoorden, maar zich hierbij inleven in de rol van burgemeester. Bij vraag v15 was de volgende extra informatie beschikbaar: *“Politiecijfers laten zien dat in 2016 het aantal vernielingen, overlastmeldingen en drugsincidenten gestegen is. Hiervan vertoont het aantal overlastmeldingen in verhouding de grootste stijging, gevolgd door het aantal vernielingen. Het aantal diefstallen en inbraken, verkeersongevallen en geweldsdelicten vertoont een daling ten opzichte van 2015.”*

Vervolgens is ook gevraagd aan de respondenten of zij het redelijk vinden dat de gemeente een bijdrage verwacht aan de veiligheid van burgers. Op basis van deze vraag kan gekeken worden of burgers het inderdaad redelijk vinden dat de gemeente vraagt om een bijdrage of dat zij dit niet redelijk vinden en dus vinden dat veiligheid een taak voor de gemeente zelf is en niet voor de burgers.

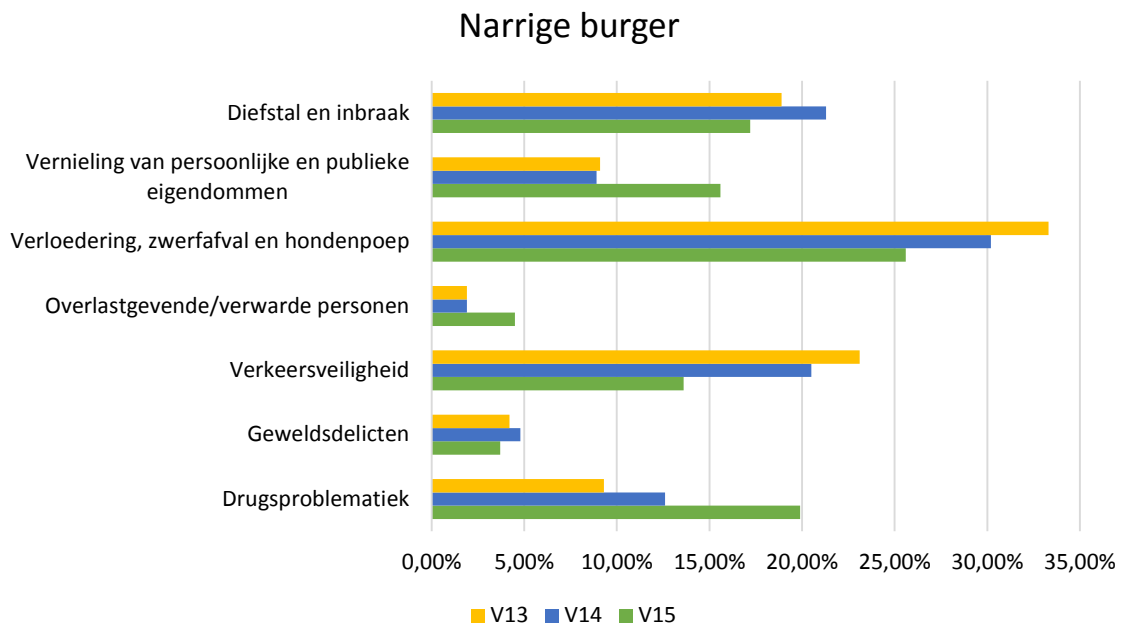
Als laatste is er ook in de focusgroep gevraagd hoe de deelnemers vinden dat de gemeente de prioriteiten met betrekking met veiligheid moet stellen. Op basis van deze vragen kan beantwoord worden wat burgers vinden dat de gemeente moet doen om de veiligheid te bevorderen.

4.2.1 Resultaten narrige burger

In figuur 11 zijn de resultaten op de drie narrige burger vragen onder elkaar gezet. Respondenten hadden de mogelijkheid om één van de antwoordmogelijkheden als prioriteit te kiezen. In figuur 11 is af te lezen dat mensen een andere keuze maken als zij zich in de rol van bestuurder moeten verplaatsen, dan wanneer zij als burger een prioriteit mogen kiezen. De grootste verschillen zijn dat in de rol van burgemeester meer wordt gekozen voor diefstal en inbraak en drugsproblematiek dan voor verloedering, zwerfafval en hondenpoep en verkeersveiligheid, slechts een van de verschillen is echter significant, namelijk het verschil in keuze voor drugsproblematiek.

De veranderingen zijn nog groter en allen significant (zie bijlage 2) als de burger extra informatie tot zijn beschikking heeft. Met deze extra informatie zijn grote stijgingen te zien bij vernieling van persoonlijke en publieke eigendommen, drugsproblematiek en overlastgevende/verwarde personen. Dit zijn de drie elementen waarvan in de extra informatie inderdaad was aangegeven dat zij gestegen waren in het afgelopen jaar. De grootste dalingen naar aanleiding van de extra informatie zijn te zien bij diefstal en inbraak, verloedering, zwerfafval en hondenpoep en

verkeersveiligheid. Het aantal diefstallen en verkeersongevallen was inderdaad gedaald volgens de extra informatie.

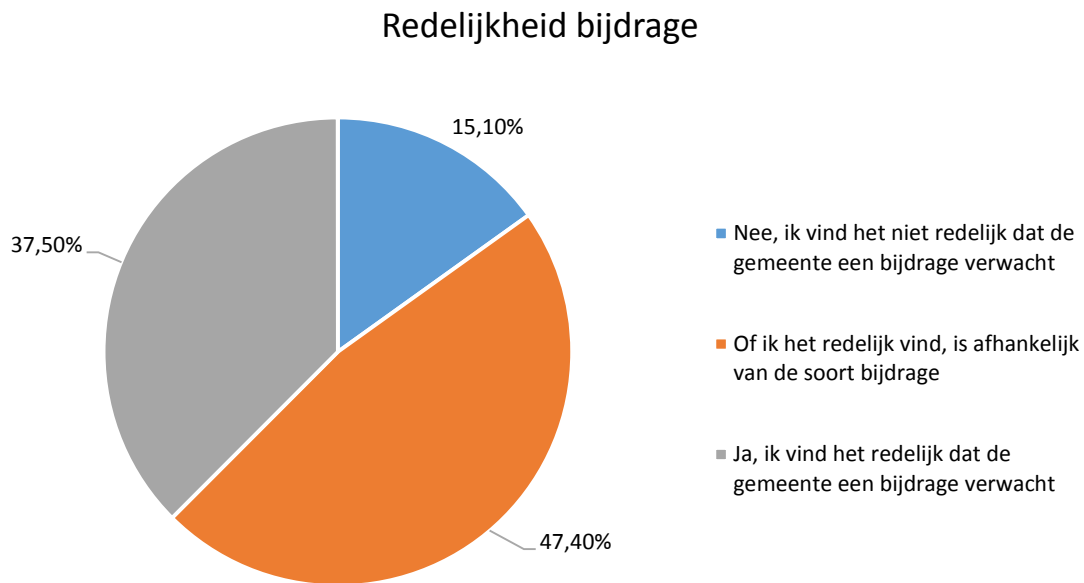
Figuur 11. V13: Bij welk voorval of misdrijf vindt u dat de gemeente de prioriteit moet leggen?

V14: Als u burgemeester was van de gemeente Onderbanken, waar zou u dan de prioriteit leggen?

V15: Nu op de hoogte bent van bovenstaande informatie, waar zou u dan, als u burgemeester was van de gemeente Onderbanken, de prioriteit leggen?

4.2.2 Resultaten redelijkheid bijdrage

Naast de narrige burger vragen is ook aan de respondenten gevraagd of zij het redelijk vinden dat de gemeente een bijdrage aan de veiligheid van hen verwacht. De antwoordmogelijkheden waren vooraf vastgelegd. De resultaten van deze vraag zijn vastgelegd in figuur 12. Slechts 15,1 % van de respondenten vindt het niet redelijk dat de gemeente een bijdrage verwacht. Een grote meerderheid van 84,9 % vindt het dus wel redelijk dat er een bijdrage wordt verwacht. 47,4 % van de respondenten geeft wel aan dat het afhankelijk is van de soort bijdrage of ze het redelijk vinden. Als belangrijkste redenen waarom mensen het niet redelijk vinden worden genoemd ouderdom, ziekte, dat er al een bijdrage wordt geleverd en dat de gemeente niks doet met de burgerbijdrage.

Figuur 12. V16: Vindt u het redelijk dat de gemeente van u verwacht, dat u een bijdrage levert aan de veiligheid in uw buurt?

4.2.3 Resultaten focusgroep

In de focusgroep is aan de deelnemers gevraagd hoe zij zouden verklaren dat de respondenten in de enquête verloedering, zwerfafval en hondenpoep als eerste prioriteit kozen, maar toch van antwoord veranderden in de rol van bestuurder en dat hierbij met name het antwoord drugsproblematiek een stijging doormaakte na het verkrijgen van aanvullende informatie. Volgens de deelnemers is dit narrige karakter van de burger te verklaren doordat zij in eerste instantie redeneren vanuit hun eigen straat en waar zij zelf last van ondervinden. Op basis van de feitelijke informatie, komt het besef dat er ook andere veiligheidsproblemen in de gemeente spelen en dat deze erger kunnen zijn dan de problemen waar men zelf last van heeft. Drugscriminelen worden namelijk als onbetrouwbaar ervaren en in combinatie met het risico op brand ontstaat er toch een onveilig gevoel.

Aan de deelnemers is in de focusgroep ook gevraagd, waar zij een prioriteit van zouden maken als zij de bestuurders van de gemeente zouden zijn. Hier werd de nadruk gelegd op verkeersveiligheid, maar werden ook drugs en criminaliteit genoemd. Op de vraag wat deelnemers zelf als veiligheidsproblemen ervaarden in de gemeente werden ook andere antwoorden gegeven, namelijk verkeer, inbraken en jongerenoverlast.

In de focusgroep is ook aan de deelnemers gevraagd of de gemeente de verantwoordelijkheid draagt voor het oplossen van het probleem jongerenoverlast. Hierop reageerden de deelnemers door te stellen dat de gemeente er wel degelijk iets aan kan doen. De gemeente heeft volgens de deelnemers dan ook goed initiatief getoond door het plaatsen van een jeugdhonk, maar zij vonden de locatie ongelukkig gekozen. De deelnemers geven niet aan dat de gemeente de volledige verantwoordelijkheid voor dit soort problemen draagt. Ze geven wel aan dat,

bij bijvoorbeeld drugsproblemen, de gemeente alleen achteraf actie kan ondernemen, maar het niet kan voorkomen. Het oplossen van drugsproblemen is daarom niet alleen een verantwoordelijkheid van de gemeente, maar ook van de inwoners zelf, die moeten blijven opletten en melden.

Vervolgens is aan de deelnemers van de focusgroep voorgelegd of zij zouden deelnemen aan een WhatsApp Buurtpreventiegroep en of zij het redelijk vinden dat de gemeente een bijdrage aan een WhatsAppgroep verwacht. De deelnemers reageerden hierop dat ze het wel redelijk vinden dat de gemeente van ze verwacht dat ze deelnemen in een WhatsAppgroep en dat zij ook bereid zijn om deel te nemen aan andere initiatieven zoals Burgernet en Amber Alert.

Als laatste is aan de deelnemers van de focusgroep gevraagd hoe de gemeente met bewoners over veiligheid moet praten en wat de gemeente nog anders kan doen om

“Het is net als de regering. De regering zet een referendum uit, er wordt gestemd, maar ze doen vervolgens iets anders.”

burgers te betrekken. De deelnemers geven geen specifieke oplossingen. Wel geven zij aan dat het belangrijk is dat burgers serieus genomen worden en terugkoppeling ontvangen naar aanleiding van hun inbreng. En dat, wanneer het een kleine groep inwoners betreft, de mensen persoonlijk benaderd kunnen worden.

4.2.4 Analyse

Op basis van de antwoorden op de narrige burger vragen uit de enquête blijkt dat de theorie van de narrige burger bevestigd wordt. De burger heeft inderdaad een narrig karakter met twee gezichten. De burger vindt aan de ene kant dat de overheid zorg moet dragen voor zijn eigen veiligheid en antwoordt daarom dat de gemeente prioriteiten moet stellen die hen zelf aan gaan. Aan de andere kant kunnen de burgers wel op een rationelere manier prioriteiten bepalen voor de gemeente als zij zich in de rol van bestuurder begeven en beschikken over feitelijke informatie. Zij vinden dus dat de burgemeester zich ook voor een deel moet laten leiden door feitelijke informatie over de veiligheid. Toch scoort verloedering, zwerfafval en hondenpoep in alle drie de rollen het hoogst, terwijl dit element geen direct verband houdt met veiligheid, maar alleen een indirect verband. Voor inwoners zijn deze elementen echter sneller zichtbaar dan de andere opties, daarom is het in hun belang dat dit wordt opgelost. De burger heeft dus een narrig karakter, maar houdt ook vast aan het eigen belang. Dit bleek ook uit de focusgroep. De deelnemers spraken, als hen gevraagd werd naar veiligheidsproblemen, vrijwel alleen over die dingen die in hun eigen straat plaatsvinden en waar ze zelf overlast van ondervinden. Toch bleken zij op een rationele manier de prioriteiten voor de gemeente te bepalen, dus niet alleen uit eigen belang, en waren zij zich ook bewust van de beperkingen voor de gemeente wat betreft de mogelijkheden om bepaalde veiligheidsproblemen zoals drugs op te lossen.

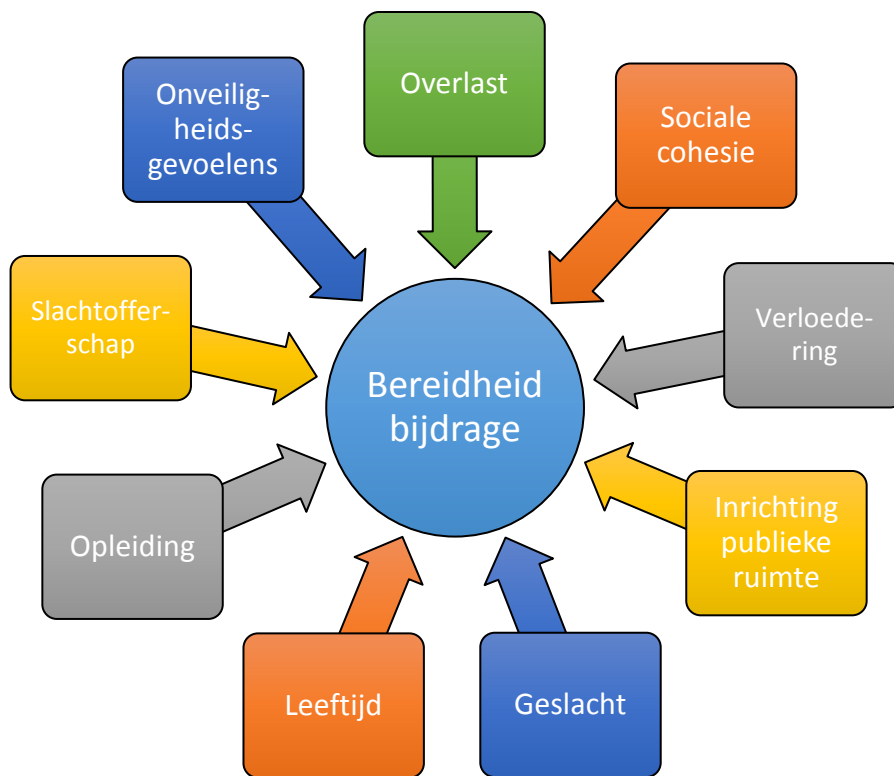
Uit zowel de enquête als de focusgroep bleek, dat de inwoners bereid zijn om een bijdrage te leveren aan de veiligheid door bijvoorbeeld deel te nemen aan een WhatsApp Buurtpreventiegroep. Ze zien veiligheid dus niet puur en alleen als een taak voor de gemeente en beseffen zich waarschijnlijk dat de gemeente niet alles kan oplossen en voorkomen. Mensen vinden het echter niet redelijk dat er een bijdrage wordt gevraagd als zij daar fysiek niet meer toe in staat zijn door ouderdom of ziekte, of als de gemeente niks met de bijdrage doet. Zij geven dus niet aan dat het niet redelijk is dat er een bijdrage wordt gevraagd omdat veiligheid alleen een taak van de gemeente is. Zowel uit de open vragen van de enquête, als uit de focusgroep kwamen echter geen specifieke oplossingen hoe de gemeente samen met de burgers de veiligheid kan bevorderen.

4.2.5 Samenvatting deelvraag 2

In deze paragraaf is geprobeerd een antwoord te vinden op de vraag wat de burgers vinden dat de gemeente moet doen om de veiligheid te bevorderen. Uit zowel de enquête en de focusgroep bleek dat de inwoners van de gemeente Onderbanken niet vinden dat veiligheid een taak is die expliciet bij de overheid ligt. Zij zouden wel graag zien dat de gemeente zich volledig inzet om de problemen waar zij last van ondervinden op te lossen, maar begrijpen dat de gemeente prioriteiten stelt op basis van de objectieve veiligheid. Geconcludeerd kan worden dat burgers inderdaad een narrig karakter hebben en dat de theorie van de narrige burger dus bevestigd wordt. De burgers zeggen wel bereid te zijn om een bijdrage te leveren aan het bevorderen van de veiligheid, maar zij weten niet op welke manier de gemeente dit zou moeten faciliteren.

4.3 Deelvraag 3: Welke elementen beïnvloeden de bereidheid van burgers om bij te dragen aan de veiligheid?

In deze paragraaf wordt de derde deelvraag van het onderzoek beantwoord. Hiervoor is het nodig dat de factoren worden geïdentificeerd die de bereidheid van de burgers om een bijdrage te leveren aan veiligheid beïnvloeden. Hierbij is er niet zozeer een theoretische onderbouwing beschikbaar, maar wordt getoetst vanuit een verwachting. Daarom worden alle factoren die invloed kunnen hebben op de onveiligheidsgevoelens volgens de theorie meegenomen en de onveiligheidsgevoelens zelf worden ook meegenomen als onafhankelijke variabele. Hierdoor ontstaat onderstaand conceptueel model. Dezelfde analyse methoden als bij deelvraag 1 worden toegepast.

Figuur 13. Conceptueel model Bereidheid bijdrage.

4.3.1 Resultaten correlatie-analyse

Als eerste is met alle variabelen een correlatie-analyse gedaan. Omdat er geen theoretisch onderbouwd verband is, en daarmee dus ook geen richting van het verband bekend is, is er tweezijdig getoetst. In de bijlage is de volledige correlatietabel opgenomen. De significante resultaten zijn hieronder gepresenteerd in figuur 14. Uit figuur 14 is af te lezen dat slachtofferschap, opleiding, leeftijd en geslacht een significante correlatie vertonen met de bereidheid om een bijdrage te leveren aan de veiligheid. De andere variabelen, waaronder de onveiligheidsgevoelens, vertonen

dus geen significante correlatie. Omdat ook hier, net als bij deelvraag 1, geldt dat de variabelen elkaars correlatie kunnen beïnvloeden, wordt voor de variabelen die een significant verband vertonen een partiële correlatie-analyse uitgevoerd. Hierbij wordt de correlatie tussen de onafhankelijke variabele en bereidheid om een bijdrage te leveren gecontroleerd voor de invloed van de andere variabelen.

Correlatietabel		
		Bent u bereid om een bijdrage te leveren aan de veiligheid?
Slachtofferschap	Correlatie Coëfficiënt	0,129
	Sig. (tweezijdig)	0,004
Opleiding	Correlatie Coëfficiënt	-0,272
	Sig. (tweezijdig)	0,000
Leeftijd	Correlatie Coëfficiënt	-0,256
	Sig. (tweezijdig)	0,000
Geslacht	Correlatie Coëfficiënt	-0,180
	Sig. (tweezijdig)	0,000

Figuur 14. Correlatie-analyse. Afhankelijke variabele: Bent u bereid om een bijdrage te leveren aan de veiligheid?

De volledige resultaten van de partiële correlatie analyses zijn te vinden in bijlage 2. De significante verbanden zijn in figuur 15 weergegeven. Het eerste dat opvalt als onderstaande en bovenstaande tabel worden vergeleken is dat de variabelen gelijk zijn. Ook als gecontroleerd wordt voor de invloed van de andere variabelen behouden de variabelen hun significantie (eenzijdig). Als er echter tweezijdig wordt getoetst verliest slachtofferschap zijn significantie want die is hoger dan 0,05, waardoor de resultaten tweezijdig minder dan 95 % betrouwbaar zijn. Omdat echter nu de richting van het verband bekend is (een positief verband voor slachtofferschap blijkt uit de correlatie-analyse) wordt slachtofferschap meegenomen in de regressie-analyse, net als de andere drie variabelen. In onderstaande tabel is ook te zien dat de correlaties tussen de bereidheid om een bijdrage te leveren aan de veiligheid en de andere variabelen lager zijn als er gecontroleerd wordt voor de invloed van andere variabelen, dan wanneer deze controle niet gebeurt zoals in bovenstaande tabel.

Correlatietabel

		Bent u bereid om een bijdrage te leveren aan de veiligheid?
Slachtofferschap	Correlatie Coëfficiënt	0,086
	Sig. (tweezijdig)	0,076
Opleiding	Correlatie Coëfficiënt	-0,207
	Sig. (tweezijdig)	0,000
Leeftijd	Correlatie Coëfficiënt	-0,125
	Sig. (tweezijdig)	0,010
Geslacht	Correlatie Coëfficiënt	-0,151
	Sig. (tweezijdig)	0,002

Figuur 15. Partiële correlatie-analyse. Afhankelijke variabele: Bent u bereid om een bijdrage te leveren aan de veiligheid?

4.3.2 Resultaten regressie-analyse

De significante variabelen zijn in volgorde van afnemende sterkte van de correlatie in de regressie-analyse meegenomen. Deze volgorde is: Opleiding, geslacht, leeftijd, slachtofferschap. De resultaten uit de regressie-analyse zijn te vinden in bijlage 2 en in figuur 16. De waarden in de tabel geven een indicatie van het relatieve belang van iedere onafhankelijke variabele. De waarde geeft aan dat wanneer de onafhankelijke variabele met één punt stijgt, de afhankelijke variabele met de waarde van het getal stijgt. Als er een min teken voor de waarde staat betekent dat, dat de afhankelijke waarde daalt naarmate de onafhankelijke waarde stijgt. De R-kwadraat geeft aan in hoeverre het gehele model de afhankelijke variabele kan verklaren.

Regressietabel

	Model 1	Model 2	Model 3	Model 4
Opleiding	-0,283	-0,260	-0,215	-0,213
Geslacht		-0,144	-0,159	-0,147
Leeftijd			-0,136	-0,127
Slachtofferschap				0,082*
R2	0,080	0,100	0,117	0,123*

Figuur 16. Regressie-analyse. Afhankelijke variabele: Bent u bereid om een bijdrage te leveren aan de veiligheid?

* Niet significant

Uit de regressie-analyse en bovenstaande figuur blijkt dat het vierde model, waarin slachtofferschap is meegenomen, geen significant verband vertoont met de bereidheid om een bijdrage te leveren. Het vierde model wordt daarom niet verder gebruikt in de analyse. Gezamenlijk verklaren de drie variabelen opleiding, geslacht en leeftijd 11,7 % van de bereidheid om een bijdrage te leveren aan de veiligheid. Hierbij is opleiding het meest van invloed, gevolgd door geslacht en als laatste leeftijd. Dit betekent dat hoe lager opgeleid een persoon is, hoe lager de bereidheid om een bijdrage te

leveren. De variabele geslacht is een nominale variabele. Bij het coderen hebben de vrouwen een hogere waarde toegekend gekregen dan de mannen. Een negatief verband betekent daarom dat de mannen (met een lagere score) meer bereid zijn om een bijdrage te leveren dan vrouwen (met een hoge score). Daarnaast neemt de bereidheid om een bijdrage te leveren af, naarmate de leeftijd toeneemt.

4.3.3 Resultaten focusgroep

In de focusgroep is aan de deelnemers gevraagd hoe de gemeente de burgers zou moeten betrekken bij gesprekken over veiligheid. De deelnemers boden geen specifieke oplossing als antwoord op deze vraag. Wel gaven zij aan dat het belangrijk is dat de burgers serieus genomen worden en terugkoppeling ontvangen. Ook als er besloten wordt om iets niet te doen, moet dit beargumenteerd teruggekoppeld worden. Mensen willen volgens de deelnemers nu niet mee doen, omdat ze het idee hebben dat er niks gedaan wordt met hun inbreng. Hierbij gaf een deelnemer aan dat een bespreksgroep sowieso altijd een adviesgroep is, dus dat er niet per se iets gedaan moet worden met het advies. Dit is niet voor iedereen duidelijk. Als reactie hierop is door de gespreksleider gevraagd wat de gemeente nog anders kan doen om burgers te betrekken. Hierop gaven de deelnemers aan dat als iets een kleine groep inwoners betreft, het verstandig is om deze groep persoonlijk aan te spreken of brieven in de bus te duwen. Iets wat volgens andere deelnemers al vaker op een goede manier gebeurt. Er werden geen nieuwe ideeën genoemd van acties die de gemeente kan ondernemen om de burger te motiveren om deel te nemen.

Daarnaast is ook gevraagd aan de deelnemers van de focusgroep of zij denken dat het werkt, als er samen afgesproken wordt om de buurt op te ruimen en jongeren op hun gedrag aan te spreken. Hierop reageerden de deelnemers gemengd. Sommige gaven aan dat zij inderdaad denken dat het werkt en dat zij dit daarom ook zouden doen of al vaker hebben gedaan. Zo gaf een deelnemer aan wel eens blikjes onder de ruitenwissers van de auto's van jongeren geduwd te hebben en zei een andere deelnemer wel eens naar jongeren te hebben geroepen dat zij andere muziek op moesten zetten. Andere deelnemers gaven aan bang te zijn dat het geen effect zou hebben en dat het daarom

*"Ik ben er ook wel eens heen gegaan, toen heb ik gezegd:
"Kun je me een groot plezier doen, draai eens wat andere muziek, ik word foekse-wild van deze muziek."."*

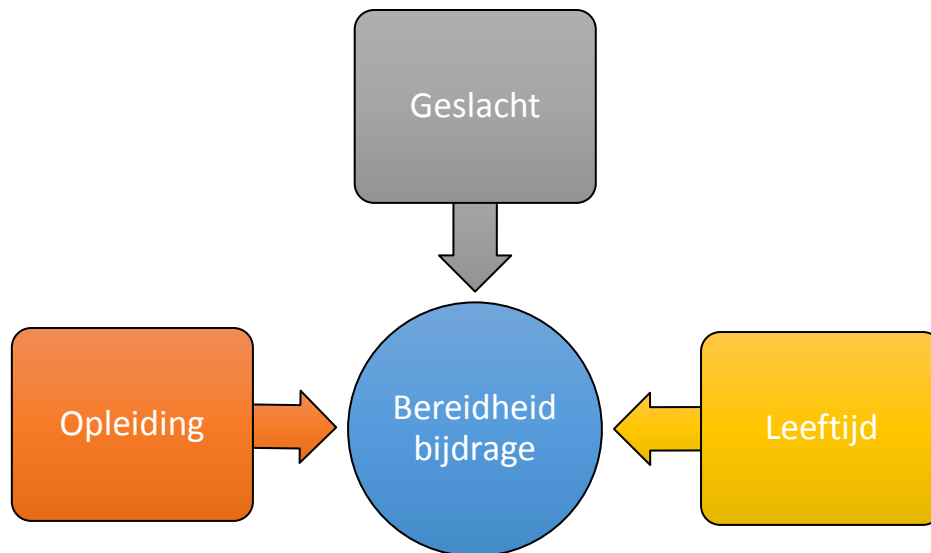
ook geen zin zou hebben om het te doen. Dat de bereidheid om deel te nemen inderdaad beïnvloed wordt door de verwachte effectiviteit van een initiatief bleek ook uit de discussie over de WhatsApp Buurtpreventiegroepen. Deelnemers gaven namelijk aan wel bereid te zijn hieraan deel te nemen, maar zijn bang dat deze groepen veranderen in een chatbox, waardoor ze hun effect verliezen. Zij zouden daarom eerder deelnemen als er sprake is van een goede beheerder die de deelnemers

duidelijk aanspreekt over de regels binnen de WhatsAppgroep. Een deelnemer gaf aan dat ook dan een WhatsAppgroep weinig effect zou hebben, want zodra er een melding over inbraak binnenkomt, is het te laat om actie te ondernemen.

4.3.4 Analyse

Uit de theorie ontstond de verwachting, dat de factoren die van invloed zijn op de onveiligheidsgevoelens ook van invloed zijn op de bereidheid van mensen om een bijdrage te leveren aan de veiligheid. Uit correlatie- en regressie-analyses is gebleken welke van deze factoren de bereidheid om een bijdrage aan de veiligheid in de buurt te leveren van de inwoners daadwerkelijk beïnvloeden. Op basis van de resultaten uit de enquête kan het model weergegeven in figuur 17 worden aangenomen. Er blijkt dat drie factoren de bereidheid beïnvloeden, namelijk geslacht, leeftijd en opleiding. Dit zijn factoren die door Oppelaar en Wittebrood (2006) geïdentificeerd zijn als factoren uit de persoonlijke context. Dit betekent dat deze factoren dicht bij de persoon staan en daardoor moeilijk beïnvloedbaar zijn. De resultaten laten daardoor wel het probleem zien dat ook uit de praktijk blijkt, namelijk dat aan de klassieke participatievormen met name hoog opgeleide mannen deelnemen. De factoren uit de situationele context blijken op basis van de statistische analyses niet van invloed op de bereidheid van mensen om een bijdrage te leveren. Ook onveiligheidsgevoelens blijken, tegen de verwachting in, niet van invloed op de bereidheid van mensen. Het is dus niet zo dat mensen, die zich onveilig voelen, eerder bereid zijn om bij te dragen aan een veiligere buurt.

Uit de focusgroep worden een aantal factoren onttrokken die ook van invloed lijken op de bereidheid van mensen om een bijdrage te leveren aan de veiligheid. De eerste factor is dat burgers serieus genomen moeten worden en dat er daarom terugkoppeling geboden moet worden naar aanleiding van de bijdrage van mensen. De tweede geïdentificeerde factor is dat deelnemers aan coproductieprocessen het idee moeten hebben dat het werkt en effectief is en er dus daadwerkelijk resultaat geboekt kan worden. De eerste factor is niet nieuw, maar is door andere onderzoekers al geïdentificeerd als voorwaarde voor succesvolle participatie en coproductie (WRR, 2012). De tweede factor komt echter niet zo duidelijk naar voren in de voorwaarden voor succesvolle participatie en coproductie. Er wordt namelijk wel gesteld dat er een geschikt onderwerp moet zijn voor participatie (WRR, 2012), maar niet dat er ook gekeken moet worden naar het vertrouwen van burgers in de werking en effectiviteit van het coproductieproces en daarmee de geschiktheid van het onderwerp.

Figuur 17. Model bereidheid bijdrage.

4.3.5 Samenvatting deelvraag 3

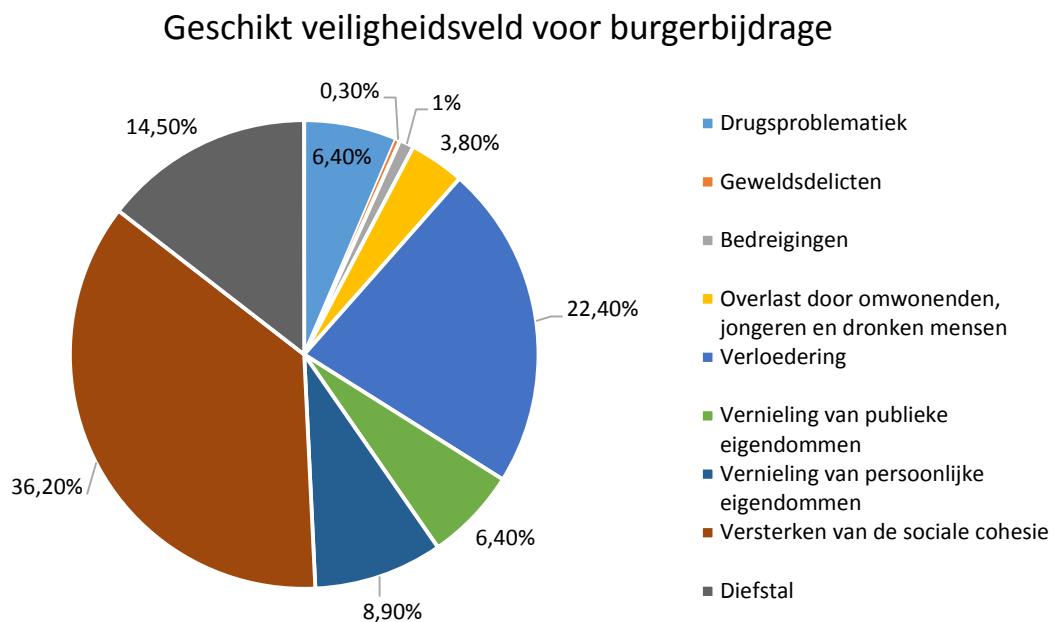
In deze paragraaf is geprobeerd een antwoord te formuleren op de vraag welke factoren de bereidheid van burgers om een bijdrage te leveren aan de veiligheid in de eigen buurt beïnvloeden. Uit de enquête en focusgroep samen zijn vijf factoren geïdentificeerd, namelijk geslacht, leeftijd, opleiding, in hoeverre de burgers serieus genomen worden en of de burgers verwachten dat het proces kan werken en effectief zal zijn. Hierbij wordt niet voldaan aan de uit de theorie ontstane verwachting, dat de factoren die invloed hebben op de angstgevoelens ook van invloed zijn op de bereidheid om een bijdrage te leveren aan het bevorderen van de veiligheid. Ook onveiligheidsgevoelens hebben geen invloed op de bereidheid van mensen om een bijdrage te leveren. De problemen die meestal bestaan met de representativiteit bij participatieprojecten worden bevestigd, namelijk hoogopgeleide mannen zijn eerder bereid om een bijdrage te leveren. Wel is er ook een nieuwe factor geïdentificeerd, namelijk dat burgers alleen bereid zijn om een bijdrage te leveren zodra zij denken dat er een resultaat geboekt kan worden, omdat het proces werkt en effectief zal zijn. Toch lijkt het er op dat er nog andere factoren zijn die de bereidheid beïnvloeden, die niet in de theorie en dit onderzoek geïdentificeerd zijn.

4.4 Deelvraag 4: Hoe willen burgers bijdragen aan het verbeteren van de veiligheid in de eigen buurt?

In deze paragraaf wordt de laatste deelvraag van het onderzoek beantwoord. Om deze vraag te kunnen beantwoorden moet ontdekt worden hoe burgers willen bijdragen aan het verbeteren van de veiligheid om coproductieprocessen succesvoller te laten zijn. In de enquête is daarom aan de respondenten gevraagd, aan welk probleem zij denken een bijdrage te kunnen leveren. Hierbij waren de antwoordcategorieën vooraf vastgelegd. Daarnaast is in de enquête een open vraag gevoegd, waarbij de respondenten zelf konden aangeven hoe zij denken dat ze kunnen bijdragen aan het verbeteren van de veiligheid in de gemeente, al dan niet in samenwerking met de gemeente. Als laatste is in de focusgroep gevraagd aan de deelnemers hoe zij denken bij te kunnen dragen aan het bevorderen van de veiligheid en wat de waarde van deze bijdrage kan zijn.

4.4.1 Resultaten enquête

In figuur 18 zijn de resultaten op de gesloten enquête vraag weergegeven. In deze figuur is af te lezen dat de grootste groep respondenten denkt bij te kunnen dragen aan het versterken van de sociale cohesie, gevolgd door verloedering en diefstal. Minder dan vijf procent van de respondenten denkt een bijdrage te kunnen leveren aan het verminderen van overlast door omwonenden, jongeren en dronken mensen, geweldsdelicten en bedreigingen.

Figuur 18. Waar denkt u zelf te kunnen bijdragen aan de veiligheid, al dan niet in samenwerking met andere inwoners of de gemeente?

Uit de open vraag in de enquête, waar respondenten zelf konden aangeven hoe zij denken dat ze kunnen bijdragen aan het verbeteren van de veiligheid, bleek dat de meeste respondenten denken dat de veiligheid verbeterd kan worden door meer toezicht en handhaving. Dit leggen zij dan wel als

taak neer bij de politie of buitengewoon opsporingsambtenaar. Daarnaast gaven veel respondenten aan dat de veiligheid verbeterd kan worden door het aanpassen van de verkeerssituatie en het langer laten branden van de straatverlichting. Slechts een klein aantal respondenten geeft aan dat de veiligheid verbeterd kan worden door samen te werken, samen te overleggen, door gebruik te maken van WhatsApp Buurtpreventie en door gebruik te maken van stads/buurtwachten.

4.4.2 Resultaten focusgroep

In de focusgroep is door de gespreksleider meermaals gevraagd naar hoe de deelnemers een bijdrage zouden willen en kunnen leveren aan de veiligheid. Hiervoor heeft de gespreksleider suggesties geopperd, gebaseerd op de veiligheidsproblemen die de deelnemers ervoeren in hun eigen buurt. Zo is er voorgesteld aan de deelnemers van de focusgroep of zij mensen die overlast veroorzaken zoals jongeren hier op zouden willen aanspreken. De reacties hier op waren gemengd, sommige deelnemers gaven aan dat zij denken dat dit werkt en dat zij dit al deden en ook blijven doen, terwijl andere deelnemers denken dat het niet werkt en dat het te gevaarlijk is om te doen.

Vervolgens is aan de deelnemers voorgelegd of zij dachten iets te kunnen doen aan de verkeersonveiligheid. Hier hadden de deelnemers weinig vertrouwen in, zij dachten dat oplossingen zoals bloembakken neerzetten geen effect zouden hebben en dat bezoek wel geïnformeerd kan worden over de verkeerssituatie, maar dat dit alleen werkt als iedereen dat zou doen.

Als laatste is aan de deelnemers gevraagd of zij zouden willen deelnemen aan een WhatsApp Buurtpreventiegroep. Hierop reageerden de deelnemers gemengd, slechts één deelnemer was lid van een dergelijke groep, maar er was nog nooit een melding nodig geweest. Een deelnemer gaf aan dat de huizen te ver uit elkaar staan om een WhatsApp Buurtpreventiegroep effectief te laten zijn. De deelnemers waren het er ook mee eens dat de kans bestaat dat de WhatsApp Buurtpreventiegroepen veranderen in chatboxen en daardoor hun effect verliezen.

“Als ze me appen: “Ze zijn bij jou achterom aan het inbreken.”, dan is het toch te laat.”

4.4.3 Analyse

In figuur 18 is af te lezen dat de grootste groep respondenten denkt bij te kunnen dragen aan het versterken van de sociale cohesie, gevolgd door verloedering en diefstal. Deze veiligheidsvelden zouden dus de grootste kans hebben op succesvolle coproductieprocessen. Uit de focusgroep bleek echter dat een WhatsApp Buurtpreventiegroep hier niet de geschikte oplossing voor zou zijn, omdat zodra er een melding wordt gemaakt het te laat is en het risico bestaat dat de groep verandert in een chatbox. Dit komt niet overeen met de verwachting van Meijer (2012). WhatsApp, dat wordt gebruikt als modern middel voor communicatie en interactie, wordt door de burgers niet gezien als de geschikte oplossing om de objectieve of subjectieve veiligheid te verbeteren. Ook leek er geen

draagvlak voor het samen met andere inwoners opruimen van de buurt. Er blijkt dus weinig motivatie te zijn onder de burgers om zelf initiatieven op te zetten en deze uit te voeren. Er werden dan ook zowel door de respondenten van de enquête als door de deelnemers aan de focusgroep geen andere manieren geboden, waarop zij een bijdrage zouden willen leveren aan de veiligheid. Toezicht en handhaving werden geïdentificeerd als taken voor de politie of buitengewoon opsporingsambtenaar.

Of mensen bereid zijn om daadwerkelijk een bijdrage te leveren kan in twijfel getrokken worden, omdat er geen ideeën worden geleverd om de veiligheid te vergroten. Dit kan echter verschillende redenen hebben, zo kan het zijn dat de inwoners hun eigen straat zo veilig vinden dat de motivatie om actie te ondernemen ontbreekt of dat er niet voldoende sprake is van mensen die het initiatief kunnen en durven nemen, de door de WRR (2012) geïdentificeerde trekkers. Een initiatief zou dan vanuit de gemeente moeten ontstaan, waardoor mensen misschien wel zullen deelnemen. Toch bleek slechts een klein deel van de inwoners uiteindelijk bereid deel te nemen aan de focusgroep, terwijl dit ook een gemeentelijk initiatief was.

4.4.4 Samenvatting deelvraag 4

In deze paragraaf is geprobeerd de vraag hoe de burgers willen bijdragen aan het verbeteren van de veiligheid te beantwoorden. Om deze vraag te kunnen beantwoorden moet ontdekt worden hoe burgers willen bijdragen aan het verbeteren van de veiligheid om coproductieprocessen succesvoller te laten zijn. Gebleken is dat mensen het meest denken bij te kunnen dragen aan het versterken van de sociale cohesie, verloedering en diefstal. Toch lijken mensen niet erg bereid te zijn hier daadwerkelijk een bijdrage aan te leveren en denken zij niet dat het gebruik van technologie, zoals WhatsApp, de geschikte methode is. De vraag die blijft bestaan is of mensen minder bereid zijn een bijdrage te leveren dan zij in eerste instantie aangeven en daarmee een narrig karakter hebben, of dat sprake is van te weinig trekkers die initiatieven op kunnen zetten, waardoor de initiatieven vanuit de overheid moeten komen.

5. Conclusie

In dit onderzoek is geprobeerd een antwoord te vinden op de vraag: *‘Wat is het perspectief van burgers op coproductieprocessen om de veiligheid in de eigen buurt te bevorderen?’* Het doel hiervan is om te kunnen begrijpen hoe mensen willen bijdragen aan coproductie met betrekking tot veiligheid en hoe de bereidheid om hier aan deel te nemen wordt beïnvloed. Om een antwoord te kunnen vinden op de hoofdvraag heeft er eerst een uitgebreid literatuuronderzoek plaatsgevonden. Hierbij zijn de elementen veiligheid en onveiligheidsgevoelens, burgerparticipatie, coproductie en de narrige burger verdiept. Op basis van deze theorie is er een enquête opgesteld en verspreid onder de bewoners van gemeente Onderbanken. De resultaten uit deze enquête zijn door middel van statistische analyses geanalyseerd. Vervolgens is er een focusgroep gehouden om meer verdieping te bieden aan de resultaten van de enquête. De enquête resultaten en het theoretisch onderzoek hebben als basis gediend voor de besproken onderwerpen in de focusgroep. Het onderzoek heeft plaatsgevonden aan de hand van vier deelvragen. Hieronder worden de antwoorden op de vier deelvragen gepresenteerd, waarna het antwoord op de hoofdvraag en een discussie volgt.

5.1 Deelvraag 1: Wat zijn de oorzaken van de onveiligheidsgevoelens van bewoners?

Uit de theorie bleken verschillende factoren de oorzaak te kunnen zijn op de onveiligheidsbeleving van mensen. In deze deelvraag is een conceptueel model opgesteld met acht indicatoren. Door middel van statistische analyses van de enquête resultaten is getoetst welke factoren daadwerkelijk van invloed zijn op de onveiligheidsgevoelens. Overeenkomend met de theorie kan geconcludeerd worden dat de oorzaken overlast, de inrichting van de publieke ruimte, sociale cohesie en de leeftijd van respondenten zijn van invloed zijn op de angstgevoelens. De factoren slachtofferschap, opleiding, geslacht en verloedering bleken echter, in tegenstelling tot de verwachtingen uit de theorie, in dit onderzoek geen invloed te hebben op de onveiligheidsgevoelens.

5.2 Deelvraag 2: Wat vinden de burgers dat de gemeente moet doen om de veiligheid te bevorderen?

In deze deelvraag is onderzocht wat burgers vinden dat de gemeente moet doen om de veiligheid te bevorderen. De theorie van de narrige burger stelt dat burgers verwachten, dat de overheid zich inzet voor de problemen die zij ervaren, maar dat ze in de rol van bestuurder andere afwegingen zouden maken, die meer gebaseerd zijn op een rationele kosten-batenafweging. Uit zowel de enquête als de focusgroep bleek, dat de inwoners van gemeente Onderbanken niet vinden dat veiligheid een taak is die expliciet bij de overheid ligt. Zij zouden wel graag zien dat de gemeente zich volledig inzet om de problemen waar zij last van ondervinden op te lossen, maar begrijpen dat de gemeente prioriteiten stelt op basis van de objectieve veiligheid. Geconcludeerd kan worden dat burgers inderdaad een narrig karakter hebben en dat de theorie van de narrige burger dus bevestigd

wordt. De burgers zeggen wel bereid te zijn om een bijdrage te leveren aan het bevorderen van de veiligheid in samenwerking met de gemeente, maar zij niet weten op welke manier de gemeente dit zou moeten faciliteren.

5.3 Deelvraag 3: Welke elementen beïnvloeden de bereidheid van burgers om bij te dragen aan de veiligheid?

In de praktijk blijkt altijd een niet representatieve groep burgers deel te nemen aan participatie en coproductieprocessen. Om te kunnen weten hoe meer mensen betrokken kunnen worden bij coproductieprocessen is in deze deelvraag onderzocht welke elementen de bereidheid van burgers om bij te dragen aan de veiligheid beïnvloeden. Uit de enquête en focusgroep zijn vijf factoren geïdentificeerd die invloed blijken te hebben op de bereidheid van mensen om bij te dragen aan de veiligheid, namelijk geslacht, leeftijd, opleiding, in hoeverre de burgers serieus genomen worden door de gemeente en of de burgers verwachten dat het proces kan werken en effectief zal zijn. Hierbij wordt niet voldaan aan de uit de theorie ontstane verwachting dat de factoren die invloed hebben op de onveiligheidsgevoelens ook van invloed zijn op de bereidheid om een bijdrage te leveren aan het bevorderen van de veiligheid. De problemen die meestal bestaan met de representativiteit bij participatieprojecten worden bevestigd, namelijk dat hoogopgeleide mannen eerder bereid zijn om een bijdrage te leveren. Deze persoonlijke kenmerken zijn moeilijk beïnvloedbaar. Wel is er ook een nieuwe factor geïdentificeerd, namelijk dat burgers alleen bereid zijn om een bijdrage te leveren zodra zij denken dat er een resultaat geboekt kan worden.

5.4 Deelvraag 4: Hoe willen burgers bijdragen aan het verbeteren van de veiligheid in de eigen buurt?

Om te kunnen komen tot succesvollere coproductieprocessen met betrekking tot veiligheid is het nodig om te weten hoe burgers willen bijdragen aan het verbeteren van de veiligheid. Om hier achter te komen is gevraagd aan welke veiligheidsvelden burgers denken bij te kunnen dragen, of zij zelf ideeën hebben over hoe ze kunnen bijdragen en wat burgers vinden van de bestaande initiatieven. Gebleken is dat mensen het meest denken bij te kunnen dragen aan het versterken van de sociale cohesie, verloedering en diefstal. Toch lijken mensen niet erg bereid te zijn hier daadwerkelijk een bijdrage aan te leveren. Terwijl in de enquête door een groot deel van de respondenten is aangegeven dat zij bereid zijn om een bijdrage te leveren aan het verbeteren van de veiligheid, worden er geen ideeën of manieren aangedragen waarop zij daadwerkelijk willen bijdragen aan het verbeteren van de veiligheid. De vraag die daarom ontstaat is, of mensen minder bereid zijn een bijdrage te leveren dan zij in eerste instantie aangeven en daarmee een narrig karakter hebben, of dat sprake is van te weinig trekkers die initiatieven op kunnen zetten, waardoor de initiatieven vanuit de overheid moeten ontstaan.

5.5 Hoofdvraag: Wat is het perspectief van burgers op coproductieprocessen om de veiligheid in de eigen buurt te bevorderen?

In dit onderzoek is geprobeerd het burgerperspectief op coproductieprocessen om de veiligheid in de eigen buurt te bevorderen te belichten, om zo een bijdrage te kunnen bieden aan de bestaande kennis over coproductieprocessen en tot adviezen voor succesvollere coproductieprocessen te kunnen komen. Uit de resultaten van dit onderzoek blijkt, dat het nog niet mogelijk is om conclusies te trekken over hoe coproductieprocessen inhoudelijk vormgegeven moeten worden volgens de burgers. De burgers weten niet hoe ze willen en kunnen bijdragen aan de veiligheid in de buurt en stellen daardoor ook weinig expliciete voorwaarden aan coproductieprocessen om de veiligheid in de eigen buurt te verbeteren. Zij hebben dan ook niet voldoende motivatie om een initiatief te starten. Wel kan er geconcludeerd worden, welke factoren van invloed zijn op de onveiligheidsgevoelens en de bereidheid van mensen om bij te dragen aan de veiligheid in de eigen buurt en of veiligheid volgens de burgers een taak van alleen de gemeente is.

Uit de resultaten van dit onderzoek blijkt dat de onveiligheidsgevoelens van burgers beïnvloed worden door overlast, de inrichting van de publieke ruimte, sociale cohesie en de leeftijd. Van deze factoren blijkt alleen leeftijd ook van invloed op de bereidheid van mensen om een bijdrage te leveren aan de veiligheid, samen met de factoren geslacht en opleiding. De factoren die invloed hebben op de onveiligheidsgevoelens van mensen hebben dus, tegen de verwachting in, geen invloed op de bereidheid van mensen om een bijdrage te leveren. Onveiligheidsgevoelens zelf hebben ook geen invloed op de bereidheid van mensen om een bijdrage te leveren, een onveilig gevoel blijkt dus niet voldoende motivatie. Op basis van de resultaten kan geconcludeerd worden dat het makkelijker is om de onveiligheidsgevoelens van burgers te verminderen, omdat zij beïnvloed worden door situationele kenmerken, terwijl de bereidheid van mensen om een bijdrage te leveren aan de veiligheid beïnvloed wordt door persoonlijke, niet beïnvloedbare kenmerken.

Daarnaast blijkt uit de resultaten dat de burgers een narrig karakter hebben en terwijl ze enerzijds vinden dat de gemeente de problemen moet oplossen waar de mensen overlast van ervaren, ze anderzijds toch begrijpen dat de gemeente de prioriteiten kiest op basis van een rationele afweging. Belangrijker lijkt echter dat dit narrig karakter ook terugkomt in de bereidheid van mensen om een bijdrage te leveren aan de veiligheid. Mensen geven aan bereid te zijn om een bijdrage te leveren, maar zodra hen gevraagd wordt daadwerkelijk een bijdrage te leveren door bijvoorbeeld mee te denken, blijken er maar weinig mensen bereid echt deel te nemen. Zij bekritisieren de bedachte initiatieven, maar bieden ook geen alternatieven. Het is daarom niet mogelijk om een conclusie te trekken over de voorkeur voor coproductie bij beleidsontwikkeling of coproductie bij

“Wat moet je nog meer doen dan drie keer adverteren in de gemeentelijke bladen? Goede vraag.”

beleidsuitvoering en hoe moderne technologie het beste gebruikt kan worden. De bereidheid van de burger wordt dus in twijfel getrokken en de burger kent ook hier twee gezichten. Eén gezicht waarbij zij zich aanbieden als bereidwillige burgers die open staan voor coproductie en aan de andere kant de dwarse burgers, die toch niet bereid zijn om zich in te zetten of mee te denken.

Ondanks dat burgers niet precies weten hoe ze willen en kunnen bijdragen aan de veiligheid wordt er wel in dit onderzoek één nieuwe voorwaarde voor succesvolle coproductie geïdentificeerd, die niet duidelijk uit de theorie naar voren komt. Namelijk dat burgers het idee moeten hebben dat het proces werkt en dat er daadwerkelijk resultaat geboekt kan worden. Er moet dus bewijs geleverd worden dat er een opbrengst kan zijn voor de burgers als zij bijdragen aan het proces. De voorwaarden voor succesvolle burgerparticipatie en coproductie die in de theorie worden benoemd, worden in het onderzoek bevestigd. Van deze voorwaarden bleek in dit onderzoek de voorwaarde dat de burgers serieus genomen moeten worden het belangrijkste. Aan deze voorwaarden moet dus voldaan worden wil het proces succesvol zijn. Op basis van deze twee voor de burgers belangrijke voorwaarden, kan geconcludeerd worden dat de inwoners van gemeente Onderbanken vooral gedreven worden door materiële motieven. Zij zijn uit op voordeel voor zichzelf, en laten zich minder leiden door waarden als participatie en invloed.

5.6 Discussie

De inwoners van gemeente Onderbanken weten niet hoe zij willen en kunnen bijdragen aan de veiligheid in de eigen buurt, zij starten daarom ook zelf geen initiatieven. Oorzaak hiervan kan zijn dat de gemeente eigenlijk te veilig is. Het grootste veiligheidsprobleem in de gemeente is de drugsproblematiek en dan met name het kweken van hennep, terwijl dit door de bewoners niet als een groot probleem wordt ervaren. Zij hebben er zelf namelijk geen last van. De factoren die door de inwoners zelf wel als grote veiligheidsproblemen worden ervaren, zoals verkeersveiligheid en verloedering, zwerfafval en hondenpoep, blijken uit de feitelijke cijfers niet een groot probleem of hebben alleen een indirect verband met de veiligheid. De gemeente is daarom misschien zo veilig, dat de bewoners niet per se behoefte hebben aan het verbeteren van de veiligheid en daarom ook niet deelnemen aan coproductieprocessen of zelf initiatief nemen.

“Je redeneert vanuit je eigen omgeving, je eigen straat en daar is alles positief.”

Daarnaast lijkt het er op dat het initiatief toch bij de gemeente dient te liggen, wil het proces succesvol zijn. Omdat de burgers namelijk zelf geen ideeën opperen, ziet het er niet naar uit dat niet voldoende inwoners van de gemeente de rol van trekker of verbinder op zich kunnen nemen, waardoor er geen initiatieven ontstaan vanuit de inwoners, ook al willen zij dat wel. Een aantal inwoners gaven dan ook aan dat zij wel konden bijdragen door te signaleren en melden en zo dus wel

willen bijdragen aan het werk van de gemeente en politie. Ook geeft het grootste gedeelte van de inwoners in de enquête aan wel bereid te zijn om een bijdrage te leveren. Ondanks dat dit in twijfel wordt getrokken, kan er wel vanuit gegaan worden dat een deel van de inwoners wel degelijk bereid is om een bijdrage te leveren, maar dat het initiatief bij de gemeente moet liggen en dat zij gestimuleerd moeten worden om hier een bijdrage aan te leveren.

6. Methodologische reflectie

Dit onderzoek streeft er naar om het burgerperspectief te belichten op coproductie om de veiligheid te bevorderen. In de conclusie bleek echter dat op basis van dit onderzoek niet geconcludeerd kan worden hoe coproductieprocessen volgens de burgers inhoudelijk vorm gegeven moeten worden. In dit hoofdstuk volgen daarom de beperkingen van dit onderzoek, waarmee rekening gehouden kan worden in vervolgonderzoek dat een gelijke doelstelling nastreeft.

Als eerste worden in dit onderzoek de oorzaken van onveiligheidsgevoelens zoals geïdentificeerd door diverse auteurs niet bevestigd. Slecht vier van de negen getoetste oorzaken bleken in dit onderzoek daadwerkelijk van invloed. Dat de theorie niet bevestigd wordt, kan ontstaan doordat de theorie niet correct is of doordat de meting niet op aansluitende wijze is uitgevoerd. Op basis van de betrouwbaarheidscoëfficiënt bleek namelijk één indicator onbruikbaar en twee indicatoren bleken onbetrouwbaar. Een aanbeveling voor vervolgonderzoek is daarom om deze oorzaken nogmaals uitgebreid te toetsen.

Tijdens de uitvoering van dit onderzoek is door het Sociaal en Cultureel Planbureau een onderzoek gepresenteerd, waarin wordt gesteld dat algemene onveiligheidsgevoelens niet voldoende basis bieden voor veiligheidsbeleid. Angst voor slachtofferschap zou een sterker effect hebben op het dagelijks handelen van mensen. Ruimtelijke kenmerken zouden minder van invloed zijn op de angst voor slachtofferschap, dan op de algemene onveiligheidsgevoelens. Waardoor ook het gevoerde beleid een ander effect zal hebben (Van Noije & Iedema, 2017). Deze angst voor slachtofferschap is in dit onderzoek niet meegenomen. Een aanbeveling voor vervolgonderzoek is, om ook de oorzaken van angst voor slachtofferschap ook te toetsen, omdat deze soort angst mogelijk een ander effect heeft op de motivatie en bereidheid van mensen om bij te dragen aan coproductieprocessen met betrekking tot veiligheid.

Als derde blijkt uit het onderzoek dat burgers denken dat zij een bijdrage kunnen leveren aan het versterken van de sociale cohesie, verloedering en diefstal. Aan andere onderwerpen zoals vernieling, geweld en overlast een bijdrage leveren, wordt door de burgers minder reëel ervaren. Een mogelijkheid voor vervolgonderzoek is daarom om specifiek aandacht te besteden aan welke veiligheidsproblemen wel en niet geschikt zijn om samen met burgers aan te pakken.

Een vierde beperking is dat uit de enquêteresultaten maar ook uit de resultaten van de focusgroep blijkt, dat gemeente Onderbanken beschouwd kan worden als een veilige gemeente. De veiligheidsproblemen die worden ervaren door burgers zijn veelal kleine problemen, die niet direct verband houden met veiligheid (hondenpoep), of problemen die uit feitelijke politiecijfers niet als prioriteit worden ervaren (verkeersonveiligheid). De gemeente kan daardoor gezien worden als zo veilig, dat waarschijnlijk de motivatie om samen aan de veiligheid te werken ontbreekt. Daarnaast

zijn de ervaren veiligheidsproblemen specifiek terug te voeren op bepaalde locaties, waardoor het initiatief om samen met bewoners aan deze veiligheidsproblemen te werken minder plausibel is. Advies is daarom om soortgelijk onderzoek uit te voeren in een gemeente waar meer veiligheidsproblemen spelen.

De vijfde beperking is dat 70 % van de respondenten valt binnen de groep 65-plussers. Door de diverse promotiemogelijkheden is een groot aantal respondenten bereikt. De respons op de papieren enquête was echter een stuk hoger dan de respons op de web enquête. De gemiddelde leeftijd van de respondenten ligt met 68 jaar dan ook erg hoog vergeleken met de gemiddelde leeftijd van bewoners in de gemeente. Dit kan de resultaten beïnvloeden. Verklaringen hiervoor kunnen zijn dat een papieren enquête voor respondenten aantrekkelijker is om in te vullen, dat ouderen meer plichtsgevoelig zijn of dat ouderen meer tijd hebben voor het invullen van een enquête. Vervolgonderzoek zou daarom moeten streven naar een meer representatieve groep respondenten.

Een zesde beperking van dit onderzoek is dat tijdens het onderzoek in het centrum van de gemeente een verkeerscirculatieplan is ingevoerd. Dit plan is ingevoerd in de periode tussen de enquête en focusgroep. De kwantitatieve dataverzameling had dus al plaatsgevonden, de kwalitatieve dataverzameling vond plaats na de invoering van het plan. Een groot aantal inwoners was ontevreden met dit plan, waardoor het verkeerscirculatieplan effect heeft gehad op de dataverzameling van dit onderzoek. In de focusgroepen werd verkeersveiligheid als het belangrijkste veiligheidsprobleem gezien, terwijl in de enquête verloedering, hondenpoep en zwerfafval als belangrijkste veiligheidsproblemen werden gezien. Vanwege de beperkte tijd, was het niet mogelijk om de kwalitatieve dataverzameling uit te stellen. Er moet dus rekening gehouden worden met een vertekening in de verworven resultaten uit de focusgroep.

Een laatste beperking van dit onderzoek is dat er maar één focusgroep is gehouden met vijf deelnemers. Respondenten gaven in de enquête aan dat zij bereid zijn, om een bijdrage te leveren aan de veiligheid in de gemeente en dat zij graag willen meedenken over veiligheid. Het aantal respondenten dat ook contactgegevens heeft doorgegeven was echter met 62 laag. Als mensen vervolgens persoonlijk gevraagd werd om daadwerkelijk deel te nemen aan de focusgroep-bijeenkomst, bleek, ondanks dat gestreefd was te voldoen aan de voorwaarden voor succesvolle participatie, een groot aantal mensen toch niet geïnteresseerd. Het lijkt er hierdoor op, dat mensen een sociaal wenselijk antwoord invullen in de enquête, maar in werkelijkheid geen interesse hebben om mee te denken over veiligheid en bereid zijn om een bijdrage te leveren. Dit leidt tot de aanbeveling om in vervolgonderzoek meer focusgroepen te organiseren, waardoor met meer bewoners in gesprek kan worden gegaan. Hierdoor zal een completer beeld van het burgerperspectief geconstrueerd kunnen worden.

7. Literatuur

- Aldorf, J. (2009). *Engaging public sector clients. From service delivery to co-production*. New York: Palgrave Macmillian.
- Bellair, P.E. (2000). Informal Surveillance and Street Crime: A Complex Relationship. *Criminology*, 38(1), 137-169.
- Bilsky, W. & P. Wetzels (1997). On the Relationship Between Criminal Victimization and Fear of Crime. *Psychology, Crime and Law* 3(4), 309-318.
- Boers, J., Steden, van, R. & Boutellier, H. (2008). Het effect van positieve en negatieve factoren op Veiligheidsbeleving, een kwantitatieve studie onder inwoners van Amsterdam. *Tijdschrift voor Veiligheid*, 7(3), 34-52.
- Borghuis, B. (2016). *5 communicatieregels voor burgerparticipatie*. Geraadpleegd 22 juni 2017, op <https://www.frankwatching.com/archive/2016/11/09/5-communicatieregels-voor-burgerparticipatie/>.
- Boutellier, H. (2005). *De veiligheidsutopie: hedendaags onbehagen en verlangen rond misdaad en straf*. Den Haag: Boom Juridische uitgevers.
- Brandsen, T. & Helderman, J. (2012). "Conditions for Successful Co-production in Housing". *Voluntas*, 23(4), 1139-1155.
- Brandsen, T. & Honigh, M. (2015). Distinguishing Different Types of Coproduction: A Conceptual Analysis Based on the Classical Definitions. *Public Administration Review*, 76(3), 427-435.
- Burgernet (2017). *Over burgernetacties*. Geraadpleegd 08 mei 2017, op <https://www.burgernet.nl/content/over-burgernet>.
- Bureau Onderzoek en Statistiek van de gemeente Heerlen. (2017). *Over de parkstadmonitor*. Geraadpleegd 16 maart 2017, op <https://parkstad-limburg.buurtmonitor.nl/>.
- Carlson, J. & Hyde, M. (2010). *Doing Empirical Political Research*. New Hampshire: Cengage Learning.
- Centraal Bureau voor de Statistiek. (2017). *Bevolking; Kerncijfers*. Geraadpleegd 18 mei 2017, op [http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=37296NED&D1=8-13&D2=0,10,20,30,40,50,\(I-1\)-I&VW=T](http://statline.cbs.nl/Statweb/publication/?DM=SLNL&PA=37296NED&D1=8-13&D2=0,10,20,30,40,50,(I-1)-I&VW=T).
- Chiricos, T., M. Hogan & M. Gertz (1997). Racial Composition of Neighborhood and Fear of Crime. *Criminology*, 35(1), 107-131.
- De veiligheidsmonitor (z.j.). *De veiligheidsmonitor*. Geraadpleegd 17 mei 2015, op <http://www.veiligheidsmonitor.nl/>.
- Denkers, F. (1993). *Op eigen kracht onveiligheid de baas*. Lelystad: Koninklijke vermande bv.

- Dijk, T. van, S. Flight & E. Oppenhuys (2000). *Voor het beleid, achter de cijfers: de uitkomsten van de gsb-monitor veiligheid en leefbaarheid nader geanalyseerd*. Hilversum: Intomart.
- Field, A. (2005). *Discovering Statistics Using SPSS*. London: SAGE Publications.
- Gabriel, U. & Greve, W. (2003). 'The Psychology of Fear: Conceptual and Methodological Perspectives'. *British Journal of Criminology*, 43(3), 600-614.
- Gemeente Onderbanken. (2016). *Programmabegroting*. Schinveld: Gemeente Onderbanken.
- Grace-Martin, K. (2017). *The difference Between a Chi-square Test and a McNemar test*. Geraadpleegd op 13 juni 2017, op <http://www.theanalysisfactor.com/difference-between-chi-square-test-and-mcnemar-test/>.
- Grotenhuis, M., te & Weegen, T, van der. (2013). *Statistiek als hulpmiddel*. Assen: Van Gorcum.
- Hale, C. (1996). Fear of Crime: A Review of the Literature. *International Review of Victimology*, 4(2), 79-150.
- Helsloot, I. (2012a). Veiligheid als (bij)product: Over beleidsontwikkeling in interactie tussen bestuurders, adviseurs en narrige burgers. In E.R. Muller (Red.), *Veiligheid: Veiligheid en veiligheidsbeleid in Nederland* (pp. 373-398). Deventer: Kluwer.
- Helsloot, I. (2012b). *VEILIGHEID ALS (BIJ)PRODUCT*. Geraadpleegd 30 maart 2017, op <http://crisisslab.nl/veiligheid-als-bijproduct/>.
- Jansen, G., J. Tolsma & N.D. de Graaf (2008). Vrijheid versus Veiligheid. Wie steunt vrijheidsbeperking omwille van veiligheid in Nederland? *Mens en Maatschappij*, 83(1), 47-69.
- Jansen, M. (2012). *Hoe kunnen gemeenten de zelfredzaamheid van burgers bevorderen? Rapportage literatuuronderzoek*. Utrecht: Centrum criminaliteitspreventie veiligheid.
- Killias, M. (1990). Vulnerability: Towards a Better Understanding of a Key variable in the Genesis of Fear of Crime. *Violence and Victims*, 5(2), 97-108.
- Kop, N. (2013). *Burgerparticipatie*. Geraadpleegd 15 juni 2017, op <https://www.politieacademie.nl/thema/gebiedsgebondenpolitie/canonggp/externesamenwerking/Paginas/Burgerparticipatie.asp>
- Krueger, R. (2002). *Designing and conducting focus group interviews*. Geraadpleegd 10 mei 2017, op <http://www.eiu.edu/ihec/Krueger-FocusGroupInterviews.pdf>.
- Kwaliteitsinstituut voor de gezondheidszorg. (2004). *Handleiding focusgroepen*. Geraadpleegd 10 mei 2017, op http://www.communicerenmetarmen.be/sites/default/files/Handleiding_FocusgroepenCBO200409.pdf.
- Land, M., van, der & Stokkom, B., van. (2015). Burgerparticipatie en 'crafting' in het lokale veiligheidsbeleid. *Tijdschrift voor Veiligheid*, 14(1), 3-21.
- Land, M., van der, Stokkom, B., van & Boutellier, H. (2014). *Burgers in veiligheid. Een inventarisatie van burgerparticipatie op het domein van de sociale veiligheid*. Amsterdam: Vrije Universiteit Amsterdam.

- Loukis, E., Janssen, M., Dawes S. & Zheng, L. (2016). Evolving ICT and governance in organizational networks - Conceptual and theoretical foundations. *Electron Markets*, 26, 7–14.
- Lowry, R. (2017). *McNemar's Test*. Geraadpleegd op 13 juni 2017, op <http://vassarstats.net/propcorr.html>.
- Maas-de Waal, C. (2004). Veiligheid, politie en justitie. *Sociaal en Cultureel Rapport 2004* (p. 459-497). Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- McClave, J., Benson, P., Sincich, T. & Knypstra, S. (2011). *Statistiek, een inleiding*. Amsterdam: Pearson Benelux.
- Meijer, A. (2012). Co-production in an Information Age: Individual and Community Engagement Supported by New Media. *Voluntas*, 23(4), 1156-1172.
- Moeller, G. (1989). Fear of Criminal Victimization: The Effect of Neighbourhood Racial Composition. *Sociological Inquiry* 59(2), 208-221.
- Noije, L., van & Iedema, J. (2017). *Achtervolgd door angst. Een kwantitatieve vergelijking van angst voor slachtofferschap met een algemeen gevoel van onveiligheid*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Oppelaar, J. & Wittebrood, K. (2006). *Angstige Burgers*. Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Ostrom, E. (1973). Does Local Community Control of Police make a Difference? Some Preliminary Findings. *Midwest Political Science Association*, 17(1), 48-76.
- Ostrom, E. (1990). *Governing the Commons: The evolution of institutions for Collective Action*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Ostrom, E. (1996). Crossing the great divide: coproduction, synergy, and development. *World Development*, 24(6), 1073–1087.
- Pemberton, A. (2012). De emotionele hond en zijn rationele staart in recent onderzoek naar slachtoffers van een misdrijf. *Tijdschrift voor Herstelrecht*, 11(4), 17-27.
- Politie. (2017). Gebiedsscan Lokaal Crimineel en Veiligheidsbeeld. Brunssum: Politie.
- Porter, D. (2011). Co-production and Network structures in Public Education. In Pestoff, V., Brandsen, T. & Verschuere, B. (Red.), *New Public Governance, The Third Sector, and Coproduction* (pp. 145-168). New York: Routledge.
- Rijksoverheid (2013). *Troonrede 2013*. Geraadpleegd 18 mei 2017, op <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/toespraken/2013/09/17/troonrede-2013>.
- Scholte, R. (2008). 'Burgerparticipatie in veiligheidsprojecten: een empirische verkenning'. In Boutellier, H. en Steden, van R. (Red.), *Veiligheid en burgerschap in een netwerksamenleving*. Den Haag: Boom Juridische Uitgevers.

- Steden, R., van. (2009). Burgerparticipatie in lokale veiligheidsnetwerken: Over 'nodale sturing' en 'verankerd pluralisme'. *Justitiële verkenningen*, 35(1), 29-42.
- Steden, R., van, Caem, B., van, Boutellier, H. (2011). The 'hidden strengt' of active citizenship: The involvement of local residents in public safety projects. *Criminology & Criminal Justice*, 11(5), 433-450.
- Steden, R., van, Vliet, M., van, Salman, T. & Boutellier, H. (2010). Gemeenschap als bron van positieve veiligheid; Een conceptuele verkenning en aanzet tot empirisch onderzoek. *Tijdschrift voor Veiligheid*, 9(2), 31-47.
- Stichting Maatschappij, Veiligheid en Politie. (2010). *De individuele zorg voor veiligheid bij incidenten*. Geraadpleegd 15 juni 2017, op <http://www.maatschappijenveiligheid.nl/wordpress/wpcontent/uploads/2012/12/moedigeburgers.pdf>.
- Swanborn, P. (2007). *Evalueren*. Amsterdam: Boom Lemma Uitgevers.
- Terpstra, J. & Kouwenhoven, R. (2004). *Samenwerking en netwerken in de lokale veiligheidszorg*. Apeldoorn/Enschede: CP&W.
- Uratnik, M. (2016). Interactional Service Innovation with Social Media Users. *Service Science* 8(3), 300-319.
- Vennix, J. (2011). *Theorie en Praktijk van Empirisch Onderzoek*. Amsterdam: Pearson Benelux.
- Verschuere, B., Brandsen, T. & Pestoff, V. (2012). Co-production: The state of the Art in Research and the Future Agenda. *Voluntas*, 23, 1083-1101.
- Volkskrant. (1999). *Amerikaans tankvliegtuig neergestort bij Schinveld*. Geraadpleegd op 23 juni 2017, op <http://www.volkskrant.nl/archief/amerikaans-tankvliegtuig-neergestort-bij-schinveld~a527154/>.
- Warr, M. (1990). 'Dangerous Situations: Social Context and Fear of Victimization'. *Social Forces*, 68(3), 891-907.
- Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid. (2012). *Vertrouwen in burgers*. Den Haag/Amsterdam: Amsterdam University Press.
- Wilcox, P., Quisenberry, N. & Jones, S. (2003). The built environment and community crime risk interpretation. *Journal of research in crime and delinquency*, 40(3), 322-345.
- Wilcox Rountree, P. (1998). A Reexamination of the Crime-fear Linkage. *Journal of Research in Crime and Delinquency* 35(3), 341-372.
- Wilson, J.Q. & Kelling, G. (1982). 'Broken Windows'. *The Atlantic Monthly*, 249(3), 29-38.
- WhatsApp Buurtpreventie (2017). *WhatsApp Buurt Preventie*. Geraadpleegd 08 mei 2017, op <https://wabp.nl>.

Bijlagen

Inhoud

Bijlage 1 – Vragenlijst	79
Bijlage 2 – SPSS Output	86
Verantwoording variabelen.....	86
Deelvraag 1.....	87
Correlatietabel.....	87
Partiële correlatietabellen.....	88
Multipele regressie-analyse	90
Deelvraag 2.....	93
Narrige burger	93
Significantie narrige burger	95
Deelvraag 3.....	102
Correlatietabel.....	102
Partiële correlatietabellen.....	103
Multipele regressie-analyse	105
Bijlage 3 – Focusgroep opzet.....	107
Bijlage 4 – Verslag focusgroep.....	108

Bijlage 1 – Vragenlijst

Veiligheidsonderzoek 2017

U ontvangt deze enquête omdat de gemeente wilt weten hoe u de woonkwaliteit en de veiligheid in de gemeente beleeft. Met de resultaten uit deze enquête wordt rekening gehouden in het nieuwe beleid. Hieronder volgen daarom een aantal vragen over uw buurt en de veiligheid in uw buurt. Wij verzoeken u deze enquête in te vullen voor 19 april en in de bijgevoegde antwoordenvelop op te sturen. Vult u de enquête liever online in? Dan kunt u de enquête terug vinden op www.onderbanken.nl. Het invullen van de enquête duurt ongeveer 10 minuten. Heeft u nog vragen, dan kunt u deze mailen naar p.rademacher@onderbanken.nl.

Kwaliteit woonomgeving

V1. Als u uw buurt als woon- en leefomgeving een rapportcijfer van 1 tot en met 10 zou moeten geven welk cijfer geeft u dan?

1 = zeer slecht	2	3	4	5	6	7	8	9	10 = zeer goed
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

V2. De volgende stellingen hebben betrekking op uw directe woonomgeving. Kunt u voor iedere stelling aangeven in hoeverre u het hiermee eens of oneens bent?

	Helemaal mee eens	Eens	Niet eens, niet oneens	Oneens	Helemaal mee oneens
V2A De mensen in deze buurt blijven hier graag wonen	☐	☐	☐	☐	☐
V2B Het is vervelend om in deze buurt te wonen	☐	☐	☐	☐	☐
V2C Als het maar enigszins mogelijk is ga ik uit deze buurt verhuizen	☐	☐	☐	☐	☐
V2D Als je in deze buurt woont heb je het goed getroffen	☐	☐	☐	☐	☐
V2E Het is prettig wonen in deze buurt	☐	☐	☐	☐	☐

V3. Bent u over de volgende zaken in uw buurt tevreden of ontevreden?

	Tevreden	Niet tevreden, niet ontevreden	Ontevreden	Geen mening
V3A Onderhoud wegen, straten en pleinen	☐	☐	☐	☐
V3B Schoonhouden wegen, straten en pleinen	☐	☐	☐	☐
V3C Onderhoud trottoirs	☐	☐	☐	☐
V3D Onderhoud fietspaden	☐	☐	☐	☐
V3E Aantal prullenbakken	☐	☐	☐	☐
V3F Onderhoud groen	☐	☐	☐	☐
V3G Inrichting groen	☐	☐	☐	☐
V3H Onderhoud speelveldjes/speelplaatsen	☐	☐	☐	☐
V3I Veiligheid speelveldjes/speelplaatsen	☐	☐	☐	☐
V3J Onderhoud straatverlichting	☐	☐	☐	☐
V3K Branduren straatverlichting	☐	☐	☐	☐

V4. Er volgen een aantal uitspraken over de buurt waarin u woont. Kunt u voor elke uitspraak aangeven in hoeverre u het hiermee eens of oneens bent?

	Helemaal mee eens	Eens	Niet eens, niet oneens	Oneens	Helemaal mee oneens
V4A De mensen gaan in deze buurt op een prettige manier met elkaar om	☐	☐	☐	☐	☐
V4B Ik voel me thuis bij de mensen die in deze buurt wonen	☐	☐	☐	☐	☐
V4C Ik woon in een gezellige buurt waar veel saamhorigheid is	☐	☐	☐	☐	☐
V4D De mensen kennen elkaar in deze buurt nauwelijks	☐	☐	☐	☐	☐

V5. Voelt u zich mede verantwoordelijk voor de leefbaarheid in uw buurt?

- ☐ Ja
- ☐ Nee
- ☐ Geen mening

Veiligheid

V6. Voelt u zich vaak, soms, zelden of nooit onveilig in uw eigen buurt?

- ☐ Vaak
- ☐ Soms
- ☐ Zelden
- ☐ Nooit
- ☐ Geen mening

V7. Wanneer voelt u zich onveilig in uw eigen buurt?

- ☐ Overdag
- ☐ 's Avonds
- ☐ Zowel overdag als 's avonds
- ☐ Weet niet
- ☐ Niet van toepassing

V8. Wat is de belangrijkste reden dat u zich onveilig voelt?

- ☐ Angstig aangelegd
- ☐ Gevoel van kwetsbaarheid
- ☐ Ervaring als slachtoffer/met slachtoffers
- ☐ Inrichting publieke ruimte
- ☐ Verloedering
- ☐ Duisternis
- ☐ Criminaliteit
- ☐ Overlast
- ☐ Geruchten over onveiligheid
- ☐ Aanwezigheid van anderen
- ☐ Anders, namelijk

V9. Zijn er plekken in uw buurt waar u uit veiligheidsoverwegingen liever niet komt?

- ☐ Ja, namelijk
- ☐ Nee
- ☐ Weet niet

V10. Wat is de belangrijkste reden, dat u daar liever niet komt?

V11. Hieronder worden een aantal vervelende voorvallen en misdrijven genoemd die in uw buurt kunnen voorkomen. Kunt u voor elk van deze voorvallen en misdrijven aangeven of die naar uw idee vaak, soms, zelden of nooit voorkomen in uw buurt?

	Vaak	Soms	Zelden	Nooit	Weet niet
V11A Fietsendiefstal	☐	☐	☐	☐	☐
V11B Diefstal uit auto's	☐	☐	☐	☐	☐
V11C Beschadiging of vernieling aan auto's en diefstal vanaf auto's, bijvoorbeeld wieldoppen	☐	☐	☐	☐	☐
V11D Inbraak in woningen	☐	☐	☐	☐	☐
V11E Bekladding van muren en/of gebouwen	☐	☐	☐	☐	☐
V11F Rommel op straat	☐	☐	☐	☐	☐
V11G Hondenpoep op straat	☐	☐	☐	☐	☐
V11H Vernieling van telefooncellen of bushokjes	☐	☐	☐	☐	☐
V11I Overlast door omwonenden	☐	☐	☐	☐	☐
V11J Overlast van groepen jongeren	☐	☐	☐	☐	☐
V11K Dronken mensen op straat	☐	☐	☐	☐	☐
V11L Vrouwen en mannen die op straat worden lastig gevallen	☐	☐	☐	☐	☐
V11M Bedreiging	☐	☐	☐	☐	☐
V11N Tasjesroof	☐	☐	☐	☐	☐
V11O Gewelddelicten	☐	☐	☐	☐	☐
V11P Drugsoverlast	☐	☐	☐	☐	☐
V11Q Vormen van geluidsoverlast	☐	☐	☐	☐	☐
V11R Overlast van verwarde personen	☐	☐	☐	☐	☐
V11S Overlast van straatprostitutie	☐	☐	☐	☐	☐
V11T Overlast van dealpanden	☐	☐	☐	☐	☐
V11U Agressief verkeersgedrag	☐	☐	☐	☐	☐

V12. Bent u in het afgelopen jaar slachtoffer geworden van een van de volgende vervelende voorvallen in de gemeente Onderbanken?

- ☐ Poging tot inbraak in uw woning zonder dat er iets gestolen is
- ☐ Poging tot inbraak in uw woning waarbij er wel iets gestolen is
- ☐ Diefstal uit uw auto
- ☐ Vernieling aan de buitenkant van uw auto
- ☐ Fietsendiefstal
- ☐ Beschadiging of vernieling van uw eigendommen
- ☐ Bedreiging met lichamelijk geweld
- ☐ Mishandeling

Prioriteiten voor beleid

V13. Bij welk voorval of misdrijf vindt u dat de gemeente de prioriteit moet leggen? (u mag maar een optie kiezen)

- ☐ Diefstal en inbraak
- ☐ Vernieling van persoonlijke en publieke eigendommen
- ☐ Verloedering, zwerfafval en hondenpoep
- ☐ Overlastgevende/verwarde personen
- ☐ Verkeersveiligheid
- ☐ Gewelddelicten
- ☐ Drugsproblematiek

V14. Als u burgemeester was van de gemeente Onderbanken, waar zou u dan de prioriteit leggen? (u mag maar een optie kiezen)

- ☐ Diefstal en inbraak
- ☐ Vernieling van persoonlijke en publieke eigendommen
- ☐ Verloedering, zwerfafval en hondenpoep
- ☐ Overlastgevende/verwarde personen
- ☐ Verkeersveiligheid
- ☐ Gewelddelicten
- ☐ Drugsproblematiek

Politiecijfers laten zien dat in 2016 het aantal vernielingen, overlastmeldingen en drugsincidenten gestegen is. Hiervan vertoont het aantal overlastmeldingen in verhouding de grootste stijging, gevolgd door het aantal vernielingen. Het aantal diefstallen en inbraken, verkeersongevallen en geweldsdelicten vertoont een daling ten opzichte van 2015.

V15. Nu op de hoogte bent van bovenstaande informatie, waar zou u dan, als u burgemeester was van de gemeente Onderbanken, de prioriteit leggen? (u mag maar een optie kiezen)

- ☐ Diefstal en inbraak
- ☐ Vernieling van persoonlijke en publieke eigendommen
- ☐ Verloedering, zwerfafval en hondenpoep
- ☐ Overlastgevende/verwarde personen
- ☐ Verkeersveiligheid
- ☐ Geweldsdelicten
- ☐ Drugsproblematiek

V16. Vindt u het redelijk dat de gemeente van u verwacht, dat u een bijdrage levert aan de veiligheid in uw buurt? Denk hier bijvoorbeeld aan deelname aan een WhatsApp Buurtpreventiegroep of het bijdragen aan het schoonhouden van uw buurt.

- ☐ Ja, ik vind het redelijk dat de gemeente een bijdrage verwacht
- ☐ Of ik het redelijk vind, is afhankelijk van de soort bijdrage
- ☐ Nee, ik vind het niet redelijk dat de gemeente een bijdrage verwacht
- ☐ Anders, namelijk

V17. Staat u er voor open om een bijdrage te leveren aan de veiligheid in uw buurt?

- ☐ Ja, ik sta open om een individuele bijdrage te leveren
- ☐ Ja, ik sta open om een bijdrage te leveren in samenwerking met andere inwoners en/of de gemeente
- ☐ Nee, ik sta niet open om een bijdrage te leveren

V18. Waar denkt u zelf te kunnen bijdragen aan de veiligheid, al dan niet in samenwerking met andere inwoners of de gemeente?

- ☐ Diefstal
- ☐ Versterken van de sociale cohesie
- ☐ Vernieling van persoonlijke eigendommen
- ☐ Vernieling van publieke eigendommen
- ☐ Verloedering
- ☐ Overlast door omwonenden, jongeren en dronken mensen
- ☐ Bedreigingen
- ☐ Geweldsdelicten
- ☐ Drugsproblematiek

V18A. Als u open staat voor het meedenken over het verbeteren van de veiligheid in de gemeente, zou u hier uw contactgegevens willen invullen zodat wij later contact met u kunnen opnemen.

V19. Heeft u zelf ideeën over hoe de veiligheid vergroot zou kunnen worden door de gemeente en/of inwoners?

Demografische kenmerken

V20. Wat is uw postcode?

V21. Wat is uw leeftijd?

V22. Bent u man of vrouw?

- ☐ Man
- ☐ Vrouw

V23. Wat is de hoogste opleiding die u heeft voltooid?

- ☐ Basisschool
- ☐ Middelbare school
- ☐ MBO of vergelijkbaar
- ☐ HBO of vergelijkbaar
- ☐ WO of vergelijkbaar
- ☐ Anders, namelijk

V24. Welke thuissituatie is op u het meest van toepassing?

- ☐ Ik woon alleen
- ☐ Ik woon samen met partner
- ☐ Ik woon samen met partner en kind(eren)
- ☐ Ik woon zonder partner met kind(eren)
- ☐ Ik woon in bij ouders
- ☐ Anders, namelijk

V25. Heeft u nog vragen of opmerkingen?

Hartelijk bedankt voor uw medewerking!

Bijlage 2 – SPSS Output

Verantwoording variabelen

Overlast

Reliability Statistics		
Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
,846	,844	6

Duisternis

Reliability Statistics		
Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
,395	,413	2

Verloedering

Reliability Statistics		
Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
,547	,572	4

Inrichting publieke ruimte

Reliability Statistics		
Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
,645	,654	5

Sociale cohesie

Reliability Statistics		
Cronbach's Alpha	Cronbach's Alpha Based on Standardized Items	N of Items
,863	,865	4

Individuele context

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
,062	4

Situationele context

Reliability Statistics	
Cronbach's Alpha	N of Items
,143	5

Deelvraag 1
Correlatietabel

		Correlatietabel								
Spearman's rho		Onveiligheids-gevoelens	Slachtoffer-schap	Opleiding	Leeftijd	Geslacht	Inrichting publieke ruimte	Verloed-ering	Sociale cohesie	Overlast
Onveiligheids-gevoelens	Correlation Coefficient	1,000								
	Sig. (1-tailed)	.								
Slachtoffer-schap	Correlation Coefficient	,190**	1,000							
	Sig. (1-tailed)	,000	.							
Opleiding	Correlation Coefficient	,005	-,085*	1,000						
	Sig. (1-tailed)	,453	,031	.						
Leeftijd	Correlation Coefficient	-,186**	-,096*	,364**	1,000					
	Sig. (1-tailed)	,000	,017	,000	.					
Geslacht	Correlation Coefficient	,002	-,142**	,154**	-,073	1,000				
	Sig. (1-tailed)	,478	,001	,000	,057	.				
Inrichting publieke ruimte	Correlation Coefficient	,281**	,143**	-,148**	-,225**	-,050	1,000			
	Sig. (1-tailed)	,000	,001	,001	,000	,153	.			
Verloedering	Correlation Coefficient	,220**	,140**	,053	-,024	-,053	,112*	1,000		
	Sig. (1-tailed)	,000	,001	,134	,309	,131	,011	.		
Sociale cohesie	Correlation Coefficient	-,275**	-,078*	,103*	,147**	,056	-,175**	-,186**	1,000	
	Sig. (1-tailed)	,000	,040	,013	,001	,108	,000	,000	.	
Overlast	Correlation Coefficient	,333**	,195**	-,032	-,161**	-,015	,143**	,404**	-,244**	1,000
	Sig. (1-tailed)	,000	,000	,246	,000	,375	,002	,000	,000	.

Partiële correlatietabellen

Correlations				
Control Variables			Onveiligheids- gevoelens	Slachtofferschap
Leeftijd & Inrichting publieke ruimte & Verloedering & Sociale cohesie & Overlast	Onveiligheidsgevoelens	Correlation	1,000	,091
		Significance (1-tailed)	.	,047
		df	0	336
	Slachtofferschap	Correlation	,091	1,000
		Significance (1-tailed)	,047	.
		df	336	0

Correlations				
Control Variables			Onveiligheids- gevoelens	Leeftijd
Slachtofferschap & Inrichting publieke ruimte & Verloedering & Sociale cohesie & Overlast	Onveiligheidsgevoelens	Correlation	1,000	-,101
		Significance (1-tailed)	.	,032
		df	0	336
	Leeftijd	Correlation	-,101	1,000
		Significance (1-tailed)	,032	.
		df	336	0

Correlations				
Control Variables			Onveiligheids- gevoelens	Inrichting publieke ruimte
Slachtofferschap & Leeftijd & Verloedering & Sociale cohesie & Overlast	Onveiligheidsgevoelens	Correlation	1,000	,200
		Significance (1-tailed)	.	,000
		df	0	336
	Inrichting publieke ruimte	Correlation	,200	1,000
		Significance (1-tailed)	,000	.
		df	336	0

Correlations

Control Variables		Onveiligheids- gevoelens	Verloedering
Slachtofferschap & Leeftijd & Inrichting publieke ruimte & Sociale cohesie & Overlast	Onveiligheidsgevoelens	Correlation	1,000
		Significance (1-tailed)	.
		df	0
	Verloedering	Correlation	,048
		Significance (1-tailed)	,191
		df	336

Correlations

Control Variables		Onveiligheids- gevoelens	Sociale cohesie
Slachtofferschap & Leeftijd & Inrichting publieke ruimte & Verloedering & Overlast	Onveiligheidsgevoelens	Correlation	1,000
		Significance (1-tailed)	.
		df	0
	Sociale cohesie	Correlation	-,184
		Significance (1-tailed)	,000
		df	336

Correlations

Control Variables		Onveiligheids- gevoelens	Overlast
Slachtofferschap & Leeftijd & Inrichting publieke ruimte & Verloedering & Sociale cohesie	Onveiligheidsgevoelens	Correlation	1,000
		Significance (1-tailed)	.
		df	0
	Overlast	Correlation	,230
		Significance (1-tailed)	,000
		df	336

Multipele regressie-analyse

Variables Entered/Removed ^a			
Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	Overlast		Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= ,050, Probability-of-F-to-remove >= ,100).
2	Inrichting publieke ruimte		Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= ,050, Probability-of-F-to-remove >= ,100).
3	Sociale cohesie		Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= ,050, Probability-of-F-to-remove >= ,100).
4	Leeftijd		Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= ,050, Probability-of-F-to-remove >= ,100).

a. Dependent Variable: Onveiligheidsgevoelens

Model Summary									
Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics				
					R Square Change	F Change	df1	df2	Sig. F Change
1	,303 ^a	,092	,089	,777	,092	36,416	1	361	,000
2	,382 ^b	,146	,141	,754	,055	23,012	1	360	,000
3	,425 ^c	,181	,174	,740	,034	15,077	1	359	,000
4	,437 ^d	,191	,182	,736	,010	4,506	1	358	,034

a. Predictors: (Constant), Overlast

b. Predictors: (Constant), Overlast, Inrichting publieke ruimte

c. Predictors: (Constant), Overlast, Inrichting publieke ruimte, Sociale cohesie

d. Predictors: (Constant), Overlast, Inrichting publieke ruimte, Sociale cohesie, Leeftijd

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	21,983	1	21,983	36,416	,000 ^b
	Residual	217,918	361	,604		
	Total	239,901	362			
2	Regression	35,076	2	17,538	30,824	,000 ^c
	Residual	204,825	360	,569		
	Total	239,901	362			
3	Regression	43,331	3	14,444	26,379	,000 ^d
	Residual	196,570	359	,548		
	Total	239,901	362			
4	Regression	45,774	4	11,444	21,104	,000 ^e
	Residual	194,127	358	,542		
	Total	239,901	362			

a. Dependent Variable: V6 Voelt u zich vaak, soms, zelden of nooit onveilig in uw eigen buurt?

b. Predictors: (Constant), Overlast

c. Predictors: (Constant), Overlast, Inrichting publieke ruimte

d. Predictors: (Constant), Overlast, Inrichting publieke ruimte, Sociale cohesie

e. Predictors: (Constant), Overlast, Inrichting publieke ruimte, Sociale cohesie, Leeftijd

Coefficients^a

Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1,585	,082		19,277	,000
	Overlast	,259	,043	,303	6,035	,000
2	(Constant)	1,087	,131		8,299	,000
	Overlast	,235	,042	,275	5,605	,000
	Inrichting publieke ruimte	,282	,059	,235	4,797	,000
3	(Constant)	1,827	,230		7,948	,000
	Overlast	,209	,042	,244	5,015	,000
	Inrichting publieke ruimte	,247	,058	,206	4,219	,000
	Sociale cohesie	-,187	,048	-,191	-3,883	,000
	(Constant)	2,316	,324		7,138	,000
4	Overlast	,204	,042	,239	4,916	,000
	Inrichting publieke ruimte	,221	,059	,184	3,721	,000
	Sociale cohesie	-,175	,048	-,179	-3,624	,000
	Leeftijd	-,007	,003	-,105	-2,123	,034

a. Dependent Variable: Onveiligheidsgevoelens

Excluded Variables^a

Model		Beta In	t	Sig.	Partial Correlation	Collinearity Statistics Tolerance
1	Inrichting publieke ruimte	,235 ^b	4,797	,000	,245	,986
	Sociale cohesie	-,223 ^b	-4,499	,000	-,231	,968
	Leeftijd	-,172 ^b	-3,457	,001	-,179	,990
	Slachtofferschap	,127 ^b	2,514	,012	,131	,968
2	Sociale cohesie	-,191 ^c	-3,883	,000	-,201	,944
	Leeftijd	-,126 ^c	-2,526	,012	-,132	,942
	Slachtofferschap	,099 ^c	1,987	,048	,104	,952
3	Leeftijd	-,105 ^d	-2,123	,034	-,111	,928
	Slachtofferschap	,099 ^d	2,035	,043	,107	,952
4	Slachtofferschap	,093 ^e	1,906	,057	,100	,948

a. Dependent Variable: Onveiligheidsgevoelens

b. Predictors in the Model: (Constant), Overlast

c. Predictors in the Model: (Constant), Overlast, Inrichting publieke ruimte

d. Predictors in the Model: (Constant), Overlast, Inrichting publieke ruimte, Sociale cohesie

e. Predictors in the Model: (Constant), Overlast, Inrichting publieke ruimte, Sociale cohesie, Leeftijd

Deelvraag 2

Narrige burger

V13 Bij welk voorval of misdrijf vindt u dat de gemeente de prioriteit moet leggen?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	1 Diefstal en inbraak	89	16,8	18,9	18,9
	2 Vernieling van persoonlijke en publieke eigendommen	43	8,1	9,1	28,0
	3 Verloedering, zwerfafval en hondenpoep	157	29,6	33,3	61,4
Valid	4 Overlastgevende/verwarde personen	9	1,7	1,9	63,3
	5 Verkeersveiligheid	109	20,6	23,1	86,4
	6 Gewelddelicten	20	3,8	4,2	90,7
	7 Drugsproblematiek	44	8,3	9,3	100,0
	Total	471	88,9	100,0	
Missing	System	59	11,1		
Total		530	100,0		

V14 Als u burgemeester was van de gemeente Onderbanken, waar zou u dan de prioriteit leggen?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	1 Diefstal en inbraak	103	19,4	21,3	21,3
	2 Vernieling van persoonlijke en publieke eigendommen	43	8,1	8,9	30,2
	3 Verloedering, zwerfafval en hondenpoep	146	27,5	30,2	60,3
Valid	4 Overlastgevende/verwarde personen	9	1,7	1,9	62,2
	5 Verkeersveiligheid	99	18,7	20,5	82,6
	6 Gewelddelicten	23	4,3	4,8	87,4
	7 Drugsproblematiek	61	11,5	12,6	100,0
	Total	484	91,3	100,0	
Missing	System	46	8,7		
Total		530	100,0		

V15 Nu u op de hoogte bent van bovenstaande informatie, waar zou u dan, als u burgemeester was van de gemeente Onderbanken, de prioriteit leggen?

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
	1 Diefstal en inbraak	85	16,0	17,2	17,2
	2 Vernieling van persoonlijke en publieke eigendommen	77	14,5	15,6	32,9
	3 Verloedering, zwerfafval en hondenpoep	126	23,8	25,6	58,4
Valid	4 Overlastgevende/verwarde personen	22	4,2	4,5	62,9
	5 Verkeersveiligheid	67	12,6	13,6	76,5
	6 Gewelddelicten	18	3,4	3,7	80,1
	7 Drugsproblematiek	98	18,5	19,9	100,0
	Total	493	93,0	100,0	
Missing	System	37	7,0		
Total		530	100,0		

Significantie narrige burger

Diefstal en inbraak:

V13 & V14

Diefstal_en_inbraak_1 * Diefstal_en_inbraak_2 Crosstabulation

Count		Diefstal_en_inbraak_2		Total
		,00	1,00	
Diefstal_en_inbraak_1	,00	410	31	441
	1,00	17	72	89
Total		427	103	530

V14 & V15

Diefstal_en_inbraak_2 * Diefstal_en_inbraak_3 Crosstabulation

Count		Diefstal_en_inbraak_3		Total
		,00	1,00	
Diefstal_en_inbraak_2	,00	400	27	427
	1,00	45	58	103
Total		445	85	530

V13 & V15

Diefstal_en_inbraak_1 * Diefstal_en_inbraak_3 Crosstabulation

Count		Diefstal_en_inbraak_3		Total
		,00	1,00	
Diefstal_en_inbraak_1	,00	405	36	441
	1,00	40	49	89
Total		445	85	530

Chi-Square Tests

	Value	Exact Sig. (2-sided)
McNemar Test		,059 ^a
N of Valid Cases	530	

a. Binomial distribution used.

Chi-Square Tests

	Value	Exact Sig. (2-sided)
McNemar Test		,044 ^a
N of Valid Cases	530	

a. Binomial distribution used.

Chi-Square Tests

	Value	Exact Sig. (2-sided)
McNemar Test		,731 ^a
N of Valid Cases	530	

a. Binomial distribution used.

Vernieling van persoonlijke en publieke eigendommen:

V13 & V14

Vernieling_1 * Vernieling_2 Crosstabulation

Count		Vernieling_2		Total
		,00	1,00	
Vernieling_1	,00	469	18	487
	1,00	18	25	43
Total		487	43	530

Chi-Square Tests

	Value	Exact Sig. (2-sided)
McNemar Test		1,000 ^a
N of Valid Cases	530	

a. Binomial distribution used.

V14 & V15

Vernieling_2 * Vernieling_3 Crosstabulation

Count		Vernieling_3		Total
		,00	1,00	
Vernieling_2	,00	437	50	487
	1,00	16	27	43
Total		453	77	530

Chi-Square Tests

	Value	Exact Sig. (2-sided)
McNemar Test		,000 ^a
N of Valid Cases	530	

a. Binomial distribution used.

V13 & V15

Vernieling_1 * Vernieling_3 Crosstabulation

Count		Vernieling_3		Total
		,00	1,00	
Vernieling_1	,00	431	56	487
	1,00	22	21	43
Total		453	77	530

Chi-Square Tests

	Value	Exact Sig. (2-sided)
McNemar Test		,000 ^a
N of Valid Cases	530	

a. Binomial distribution used.

Verloedering, zwerfafval en hondenpoep:

V13 & V14

Verloedering_1 * Verloedering_2 Crosstabulation

Count		Verloedering_2		Total
		,00	1,00	
Verloedering_1	,00	343	30	373
	1,00	41	116	157
Total		384	146	530

Chi-Square Tests

	Value	Exact Sig. (2-sided)
McNemar Test		,235 ^a
N of Valid Cases	530	

a. Binomial distribution used.

V14 & V15

Verloedering_2 * Verloedering_3 Crosstabulation

Count		Verloedering_3		Total
		,00	1,00	
Verloedering_2	,00	358	26	384
	1,00	46	100	146
Total		404	126	530

Chi-Square Tests

	Value	Exact Sig. (2-sided)
McNemar Test		,024 ^a
N of Valid Cases	530	

a. Binomial distribution used.

V13 & V15

Verloedering_1 * Verloedering_3 Crosstabulation

Count		Verloedering_3		Total
		,00	1,00	
Verloedering_1	,00	335	38	373
	1,00	69	88	157
Total		404	126	530

Chi-Square Tests

	Value	Exact Sig. (2-sided)
McNemar Test		,004 ^a
N of Valid Cases	530	

a. Binomial distribution used.

Overlastgevende/verwarde personen

V13 & V14

Overlastgevende_verwarde_personen_1 *

Overlastgevende_verwarde_personen_2 Crosstabulation

Count	Overlastgevende_verwarde		Total
	personen_2		
	,00	1,00	
Overlastgevende_verwarde_ ,00	516	5	521
personen_1 1,00	5	4	9
Total	521	9	530

Chi-Square Tests

	Value	Exact Sig. (2-sided)
McNemar Test		1,000 ^a
N of Valid Cases	530	

a. Binomial distribution used.

V14 & V15

Overlastgevende_verwarde_personen_2 *

Overlastgevende_verwarde_personen_3 Crosstabulation

Count	Overlastgevende_verwarde		Total
	personen_3		
	,00	1,00	
Overlastgevende_verwarde_ ,00	504	17	521
personen_2 1,00	4	5	9
Total	508	22	530

Chi-Square Tests

	Value	Exact Sig. (2-sided)
McNemar Test		,007 ^a
N of Valid Cases	530	

a. Binomial distribution used.

V13 & V15

Overlastgevende_verwarde_personen_1 *

Overlastgevende_verwarde_personen_3 Crosstabulation

Count	Overlastgevende_verwarde		Total
	_personen_3		
	,00	1,00	
Overlastgevende_verwarde_ ,00	504	17	521
personen_1 1,00	4	5	9
Total	508	22	530

Chi-Square Tests

	Value	Exact Sig. (2-sided)
McNemar Test		,007 ^a
N of Valid Cases	530	

a. Binomial distribution used.

Verkeersveiligheid

V13 & V14

Verkeersveiligheid_1 * Verkeersveiligheid_2 Crosstabulation

Count		Verkeersveiligheid_2		Total
		,00	1,00	
Verkeersveiligheid_1	,00	394	27	421
	1,00	37	72	109
Total		431	99	530

Chi-Square Tests

	Value	Exact Sig. (2-sided)
McNemar Test		,260 ^a
N of Valid Cases	530	

a. Binomial distribution used.

V14 & V15

Verkeersveiligheid_2 * Verkeersveiligheid_3 Crosstabulation

Count		Verkeersveiligheid_3		Total
		,00	1,00	
Verkeersveiligheid_2	,00	414	17	431
	1,00	49	50	99
Total		463	67	530

Chi-Square Tests

	Value	Exact Sig. (2-sided)
McNemar Test		,000 ^a
N of Valid Cases	530	

a. Binomial distribution used.

V13 & V15

Verkeersveiligheid_1 * Verkeersveiligheid_3 Crosstabulation

Count		Verkeersveiligheid_3		Total
		,00	1,00	
Verkeersveiligheid_1	,00	399	22	421
	1,00	64	45	109
Total		463	67	530

Chi-Square Tests

	Value	Exact Sig. (2-sided)
McNemar Test		,000 ^a
N of Valid Cases	530	

a. Binomial distribution used.

Geweldsdelicten

V13 & V14

Geweldsdelicten_1 * Geweldsdelicten_2 Crosstabulation

Count		Geweldsdelicten_2		Total
		,00	1,00	
Geweldsdelicten_1	,00	504	6	510
	1,00	3	17	20
Total		507	23	530

Chi-Square Tests

	Value	Exact Sig. (2-sided)
McNemar Test		,508 ^a
N of Valid Cases	530	

a. Binomial distribution used.

V14 & V15

Geweldsdelicten_2 * Geweldsdelicten_3 Crosstabulation

Count		Geweldsdelicten_3		Total
		,00	1,00	
Geweldsdelicten_2	,00	500	7	507
	1,00	12	11	23
Total		512	18	530

Chi-Square Tests

	Value	Exact Sig. (2-sided)
McNemar Test		,359 ^a
N of Valid Cases	530	

a. Binomial distribution used.

V13 & V15

Geweldsdelicten_1 * Geweldsdelicten_3 Crosstabulation

Count		Geweldsdelicten_3		Total
		,00	1,00	
Geweldsdelicten_1	,00	500	10	510
	1,00	12	8	20
Total		512	18	530

Chi-Square Tests

	Value	Exact Sig. (2-sided)
McNemar Test		,832 ^a
N of Valid Cases	530	

a. Binomial distribution used.

Drugsproblematiek

V13 & V14

Drugsproblematiek_1 * Drugsproblematiek_2 Crosstabulation

Count		Drugsproblematiek_2		Total
		,00	1,00	
Drugsproblematiek_1	,00	462	24	486
	1,00	7	37	44
Total		469	61	530

Chi-Square Tests

	Value	Exact Sig. (2-sided)
McNemar Test		,003^a
N of Valid Cases	530	

a. Binomial distribution used.

V14 & V15

Drugsproblematiek_2 * Drugsproblematiek_3 Crosstabulation

Count		Drugsproblematiek_3		Total
		,00	1,00	
Drugsproblematiek_2	,00	423	46	469
	1,00	9	52	61
Total		432	98	530

Chi-Square Tests

	Value	Exact Sig. (2-sided)
McNemar Test		,000^a
N of Valid Cases	530	

a. Binomial distribution used.

V13 & V15

Drugsproblematiek_1 * Drugsproblematiek_3 Crosstabulation

Count		Drugsproblematiek_3		Total
		,00	1,00	
Drugsproblematiek_1	,00	425	61	486
	1,00	7	37	44
Total		432	98	530

Chi-Square Tests

	Value	Exact Sig. (2-sided)
McNemar Test		,000^a
N of Valid Cases	530	

a. Binomial distribution used.

Deelvraag 3

Correlatietabel

Correlations

Spearman's rho		Bent u bereid om een bijdrage te leveren aan de veiligheid?	Onveiligheidsgevoelens	Slachtoffer-schap	Opleiding	Leeftijd	Geslacht	Inrichting publieke ruimte	Verloedering	Sociale cohesie	Overlast
Bent u bereid om een bijdrage te leveren aan de veiligheid?	Correlation Coefficient	1,000									
	Sig. (2-tailed)	.									
Onveiligheidsgevoelens	Correlation Coefficient	,037	1,000								
	Sig. (2-tailed)	,413	.								
Slachtoffer-schap	Correlation Coefficient	,129**	,190**	1,000							
	Sig. (2-tailed)	,004	,000	.							
Opleiding	Correlation Coefficient	-,272**	,005	-,085	1,000						
	Sig. (2-tailed)	,000	,906	,061	.						
Leeftijd	Correlation Coefficient	-,256**	-,186**	-,096*	,364**	1,000					
	Sig. (2-tailed)	,000	,000	,034	,000	.					
Geslacht	Correlation Coefficient	-,180**	,002	-,142**	,154**	-,073	1,000				
	Sig. (2-tailed)	,000	,957	,001	,001	,114	.				
Inrichting publieke ruimte	Correlation Coefficient	,072	,281**	,143**	-,148**	-,225**	-,050	1,000			
	Sig. (2-tailed)	,142	,000	,003	,003	,000	,306	.			
Verloedering	Correlation Coefficient	-,020	,220**	,140**	,053	-,024	-,053	,112*	1,000		
	Sig. (2-tailed)	,681	,000	,002	,268	,618	,261	,023	.		
Sociale cohesie	Correlation Coefficient	-,011	-,275**	-,078	,103*	,147**	,056	-,175**	-,186**	1,000	
	Sig. (2-tailed)	,815	,000	,080	,026	,002	,217	,000	,000	.	
Overlast	Correlation Coefficient	,011	,333**	,195**	-,032	-,161**	-,015	,143**	,404**	-,244**	1,000
	Sig. (2-tailed)	,821	,000	,000	,493	,001	,750	,003	,000	,000	.

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

* . Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Partiële correlatietabellen

Correlations

Control Variables			Bent u bereid om een bijdrage te leveren aan de veiligheid?	Slachtofferschap
Opleiding & Leeftijd & Geslacht	Bent u bereid om een bijdrage te leveren aan de veiligheid?	Correlation	1,000	,086
		Significance (2-tailed)	.	,076
		df	0	422
		Correlation	,086	1,000
	Slachtofferschap	Significance (2-tailed)	,076	.
		df	422	0

Correlations

Control Variables			Bent u bereid om een bijdrage te leveren aan de veiligheid?	Opleiding
Leeftijd & Geslacht & Slachtofferschap	Bent u bereid om een bijdrage te leveren aan de veiligheid?	Correlation	1,000	-,207
		Significance (2-tailed)	.	,000
		df	0	422
		Correlation	-,207	1,000
	Opleiding	Significance (2-tailed)	,000	.
		df	422	0

Correlations

Control Variables			Bent u bereid om een bijdrage te leveren aan de veiligheid?	Leeftijd
Leeftijd & Slachtofferschap & Opleiding	Bent u bereid om een bijdrage te leveren aan de veiligheid?	Correlation	1,000	-,125
		Significance (2-tailed)	.	,010
		df	0	422
		Correlation	-,125	1,000
	Leeftijd	Significance (2-tailed)	,010	.
		df	422	0

Correlations

Control Variables			Bent u bereid om een bijdrage te leveren aan de veiligheid?	Geslacht
Slachtofferschap & Opleiding & Leeftijd	Bent u bereid om een bijdrage te leveren aan de veiligheid?	Correlation	1,000	-,151
		Significance (2-tailed)	.	,002
		df	0	422
		Correlation	-,151	1,000
	Geslacht	Significance (2-tailed)	,002	.
		df	422	0

Multipele regressie-analyse

Variables Entered/Removed^a

Model	Variables Entered	Variables Removed	Method
1	Opleiding	.	Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= ,050, Probability-of-F-to-remove >= ,100).
2	Geslacht	.	Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= ,050, Probability-of-F-to-remove >= ,100).
3	Leeftijd	.	Stepwise (Criteria: Probability-of-F-to-enter <= ,050, Probability-of-F-to-remove >= ,100).

a. Dependent Variable: Bent u bereid om een bijdrage te leveren aan de veiligheid?

Model Summary

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics				
					R Square Change	F Change	df1	df2	Sig. F Change
1	,283 ^a	,080	,078	,40285	,080	36,924	1	425	,000
2	,316 ^b	,100	,096	,39889	,020	9,483	1	424	,002
3	,341 ^c	,117	,110	,39568	,017	7,901	1	423	,005

a. Predictors: (Constant), Opleiding

b. Predictors: (Constant), Opleiding, Geslacht

c. Predictors: (Constant), Opleiding, Geslacht , Leeftijd

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	5,992	1	5,992	36,924	,000 ^b
	Residual	68,973	425	,162		
	Total	74,965	426			
2	Regression	7,501	2	3,751	23,572	,000 ^c
	Residual	67,464	424	,159		
	Total	74,965	426			
3	Regression	8,738	3	2,913	18,604	,000 ^d
	Residual	66,227	423	,157		
	Total	74,965	426			

a. Dependent Variable: Bent u bereid om een bijdrage te leveren aan de veiligheid?

b. Predictors: (Constant), Opleiding

c. Predictors: (Constant), Opleiding, Geslacht

d. Predictors: (Constant), Opleiding, Geslacht, Leeftijd

Coefficients ^a						
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.
		B	Std. Error	Beta		
1	(Constant)	1,094	,056		19,412	,000
	Opleiding	-,106	,017	-,283	-6,076	,000
2	(Constant)	1,240	,073		16,928	,000
	Opleiding	-,098	,017	-,260	-5,585	,000
	Geslacht	-,123	,040	-,144	-3,080	,002
	(Constant)	1,530	,126		12,140	,000
3	Opleiding	-,080	,018	-,215	-4,374	,000
	Geslacht	-,136	,040	-,159	-3,411	,001
	Leeftijd	-,005	,002	-,136	-2,811	,005

a. Dependent Variable: Bent u bereid om een bijdrage te leveren aan de veiligheid?

Excluded Variables ^a						
Model		Beta In	t	Sig.	Partial Correlation	Collinearity Statistics
		Tolerance				
1	Geslacht	-,144 ^b	-3,080	,002	-,148	,976
	Leeftijd	-,117 ^b	-2,399	,017	-,116	,898
	Slachtofferschap	,112 ^b	2,421	,016	,117	,994
2	Leeftijd	-,136 ^c	-2,811	,005	-,135	,886
	Slachtofferschap	,096 ^c	2,074	,039	,100	,979
3	Slachtofferschap	,082 ^d	1,778	,076	,086	,966

a. Dependent Variable: Bent u bereid om een bijdrage te leveren aan de veiligheid?

b. Predictors in the Model: (Constant), Opleiding

c. Predictors in the Model: (Constant), Opleiding, Geslacht

d. Predictors in the Model: (Constant), Opleiding, Geslacht, Leeftijd

Bijlage 3 – Focusgroep opzet

Introductie:

Welkomstwoord

Uitleg over onderzoek en voorstellen gespreksleider en onderzoeker:

- *Onderzoek naar hoe burgers kunnen en willen bijdragen aan veiligheid*
- *Het resultaat wordt als advies voorgelegd aan de gemeente*

Een aantal regels voor het gesprek:

- *elkaars mening respecteren*
- *elkaar uit laten spreken*

Benadrukken dat alles anoniem verwerkt wordt

Beantwoording vragen vooraf

1. Inleiding

- *Waarom bent u wel of geen lid van de bestaande burgerinitiatieven en overheidsinitiatieven zoals de WhatsApp Buurtpreventiegroepen, burgernet, wijkverenigingen of andere initiatieven?*
- *Wat zijn uw ervaringen met deze initiatieven?*

2. Narrige burger

- *Wat zijn redenen waarom u zich onveilig voelt in de gemeente?*
- *Hoe vindt u dan de gemeente haar prioriteiten moet bepalen, op basis van de gevoelens die u net geuit heeft of door te kijken naar de feitelijke veiligheid en incidenten die plaatsvinden in de gemeente?*

3. Samenwerking

- *Hoe denkt u dat de burgers kunnen en willen bijdragen aan de veiligheid? (beleid/uitvoering, doorvragen naar beide; ingaan op versterken van de sociale cohesie, verloedering en diefstal)*
- *Wat denkt u dat de toegevoegde waarde voor de veiligheid kan zijn van de burgerbijdrage?*

4. Verwachtingen van de gemeente

- *Hoe denkt u dat het best vorm gegeven kan worden aan samenwerking met de gemeente om de veiligheid te bevorderen?*
- *Welke rol moet de gemeente spelen en wat moet zij hierbij faciliteren?*

5. Afronding

- *Reflectie op eerder gegeven antwoorden*
- *Samenvatting*
- *Zijn er dingen die u nog mist in de discussie of die u wilt toevoegen?*

Afsluiting en dankwoord

Bijlage 4 – Verslag focusgroep

Verslag Focusgroepbijeenkomst “Samen werken aan Veiligheid”	Deelnemers: 5 personen Divers in geslacht Divers in leeftijd Divers in woonbuurten Divers in tijd woonachtig Gespreksleider : Prof. Dr. Helsloot	24 mei 2017
Vraag/onderwerp	Conclusie	Uitspraken (door de onderzoeker relevant geachte uitspraken)
Zijn jullie tevreden met de leefomgeving? (uit de enquête bleek dat meer dan 80 % van de respondenten een 7 of hoger geeft aan de leefomgeving)	Over het algemeen zijn de deelnemers tevreden over hun woonomgeving, op enkele dingen na zoals straatverlichting.	- Op een paar gevallen waar je zelf hebt meegemaakt dat er gestolen is na, kun je het positief zien. Ook al wordt er in mijn andere pand wel eens wat gestolen, daar kun je niet meteen een vijfje aan ophangen. - Je redeneert vanuit je eigen omgeving, je eigen straat en daar is alles positief. - Bij ons in de straten is regelmatig wat loos, met wietplantages etc., maar dat is een ver van mijn bed show. Wietplantages horen bij Schinveld, zo staat Schinveld op de kaart. - 's Avonds brand er bijna geen straatverlichting meer. In andere steden zijn ze er op teruggekomen en laten ze de straatverlichting weer branden, ook in het kader van vandalisme. - Straatverlichting hoort bij veiligheid. Aan kapotte lantaarnpalen wordt niks gedaan.
Wat zien de deelnemers als problemen in de leefomgeving?	Drie problemen: - Verkeersoverlast - Inbraken - Jongerenoverlast	Verkeersoverlast: - Dat gedeuns¹ met de blauwe zone aan de markt. De verkeerssituatie heeft geluidsoverlast verslechterd, het loopt de spuigaten uit. - De mensen vegen gewoon door. Verschillende

¹ Gedoe; ophef. Limburgse Diksijonaere lies. (2016). D'r nuie Kirchröadsjer Dieksiejoneer. Maastricht: Uitgeverij tiC.

		mensen hebben al bijna een ongeluk gehad, er wordt niks aan gedaan. - De verkeersvertragende maatregelen zijn doorgevoerd, maar er wordt nog altijd hard gereden. Als er beter gehandhaafd zou worden, dan zou het minder een racebaan zijn. Sinds de paaltjes er zijn is het een stuk rustiger. Het vervelende zijn de vrachtwagens. Inbraken: - De sociale controle is weg, de rolluiken gaan allemaal omlaag. De wijkagent controleert het, hij kijkt er de hele avond na, maar bij een bespreking op de gemeente weet de wijkagent nergens meer van af. - Het leven is veilig. Er zijn ooit wel pogingen tot inbraak geweest, maar mensen hebben geen verlichting aan en geen rolluiken. Het valt eigenlijk reuze mee. Jongerenoverlast: - Bij de tennisclub is er sprake van jongeren die daar rondhangen.
Is het de verantwoordelijkheid van de gemeente om jongerenoverlast op te lossen?	De deelnemers denken dat de gemeente er wel iets aan doen kan.	- De gemeente heeft een goed initiatief getoond door het plaatsen van een jeugdhonk. Alleen de locatie was niet geschikt omdat de mensen die er tegenover woonden, er veel last van hadden.
Denken jullie dat het werkt als je afsprekt met mensen om samen wat op te ruimen en de jongeren aan te spreken?	Sommige deelnemers denken van wel, andere deelnemers denken van niet.	- Er zijn te weinig prullenbakken. - Ik heb wel eens mensen aangesproken die iets ruilen op de parkeerplaats. Ik spreek de mensen wel aan. Je wordt er wel raar op aangekeken, maar ja. Er zijn drie broertjes die veel energy drinken en die blikjes op straat gooien, terwijl ze dichtbij wonen. Toen heb ik de blikjes onder de ruitenwisser geduwd. Ze stonden wel te vloeken daarna, maar nu is het wel weg. - Als hij het zegt dan luisteren ze, maar als ik dat doe, dan zeggen ze: "Wat heb jij er mee te maken?"

		- Ik denk dat ze schrikken omdat je ze aanspreekt, omdat ze zich dan gecontroleerd voelen. - Ik ben er ook wel eens heen gegaan, toen heb ik gezegd: “Kun je me een groot plezier doen, draai eens wat andere muziek, ik word foekse-wild² van deze muziek.” Toen hebben ze andere muziek op gezet. - Je moet met de jeugd in gesprek gaan. Je moet de jeugd ook tegemoet komen en ze een plek geven waar ze zichzelf kunnen zijn.
Wat nou als de gemeente zegt dat we dat allemaal samen gaan doen. De mensen aanspreken en het oplossen. Denken jullie dat dat kan?	Sommige deelnemers denken van wel, andere deelnemers denken van niet.	- Ja, meestal zijn het bekende, dus je kunt de ouders aanspreken of vragen: “Weten je ouders dat?” - Soms denk je, ach daar zitten ze weer, maar daar erger ik me niet zo aan. - Sommige plaatsen zijn gevaarlijk. Als ik met de hond uit ga en er komen mensen die lopen met kinderen, die gaan ook die richting op. Het is een geasfalteerde weg en je mag er 80 rijden, maar er lopen mensen met kinderen honden en paarden. Als het bord einde 30 geweest is, dan gaat het gaspedaal in. - Ik ga wel extra de weg op, zodat ze moeten uitwijken, anders gaan ze de berm in. Sinds ze het wildraster hebben weggehaald, wordt er meer gas gegeven. - Soms heb ik zoiets van: Auw mök hey³, er moet gewoon eens iets gebeuren en dan is het te laat. - Op begeven moment gaat het woongenot wat achteruit. Zowel door de herrie, als de angst dat je zelf wordt aangereden, want voor het zelfde geld ben je zelf de pechvogel. - In deze gemeente valt me op dat er bij kruispunten hoge coniferen en schuttingen staan. Daar moet een

² Doorgedraaid. Limburgse Diksjaoneer lies. (2016). D’r nuie Kirchröadsjer Dieksiejoneer. Maastricht: Uitgeverij tiC.

³ Uitroep van pijn/verwondering. Limburgse Diksjaoneer lies. (2016). D’r nuie Kirchröadsjer Dieksiejoneer. Maastricht: Uitgeverij tiC.

		leidraad voor komen, want je moet heel ver naar voren rijden om te kijken of er iets aan komt.
Zou je zelf iets aan het verkeer kunnen doen? Er zijn bijvoorbeeld gemeenten waar de inwoners zelf bloembakken hebben neergezet.	De deelnemers hebben hier weinig vertrouwen in.	- Zodra er bloembakken worden neer gezet, worden ze omver gereden en dan komen er geen nieuwe. Of mensen halen ze zelf weg. - Soms laat je wel de auto extra naar voren rollen, maar volgens mij begrijpen mensen het gewoon niet, de 30 km zones en geen voorrangswegen. - Ik informeer mijn bezoek over de voorrangswegen, het lijkt me logisch als iedereen zijn bezoek informeert.
Zouden jullie deelnemen aan een WhatsAppgroep?	Er is een gemengd vertrouwen in de werking van WhatsAppgroepen.	- Wij hebben in onze straat al jaren een WhatsApp-groep, maar er is daar nog nooit een melding nodig geweest. Als ze me appen: "Ze zijn bij jou achterom aan het inbreken.", dan is het toch te laat. - Het dichtstbijzijnde huis is bij mij een kilometer weg, dan heeft WhatsApp dus geen zin. - Ik zit zelf niet in de WhatsAppgroep, maar hij is er wel. Ik ben bang dat er dan net als bij andere WhatsApp groepen over te veel onzin wordt gesproken.
Zou je het redelijk vinden als de gemeente vraagt om deel te nemen in een WhatsAppgroep?	De deelnemers zouden het wel redelijk vinden.	- Ik zou het geen probleem vinden, maar ik ben bang dat het zo'n chatbox wordt. De Poolse arbeiders op de camping worden door bijna iedereen als enge mensen gezien, terwijl ze niks anders doen dan boodschappen en in hun huisje zitten. Of dat er wordt gezegd: "Heb je die auto daar gezien in de straat?" en dat dan drie dagen later iemand antwoord: "Ja, dat was mijn bezoek." Uiteindelijk ga je dan de groep stil zetten, en dan heb je er niks meer aan. - Ja, ik zou wel mee doen. - Ja, de mensen willen wel meedoen, ook met Burgernet, Amber Alert en de EHBO app.
Zou de gemeente een	Ja.	- Als er een goede groepsleider is, dan is het goed. De

richtlijn kunnen maken, zodat de WhatsAppgroepen geen chatboxen worden?		groepsleider moet de mensen daar dan ook op aanspreken. - Wij hebben een redelijk goed functionerende buurtvereniging. - Het is moeilijk iets te doen aan inbraak, als je alles dicht hebt. Als ze over een hek heen gaan, dan is dat nou eenmaal zo. De politie en de gemeente kunnen er dan ook niks aan doen, het is toeval. - De brievenbus is eens gestolen, maar we zaten zelf voor bij het raam, we hadden niks door. Dat was voor ons geen reden om iets met de buurt te doen.
Zou de gemeente kunnen zeggen dat mensen elkaar moeten aanspreken op hondenpoep?	Er lijkt weinig draagvlak voor onder de deelnemers.	- Als mensen weten dat anderen het zien, dan ruimen ze het natuurlijk op. - De omgeving wordt goed bijgehouden door de WOZL. - Ik heb de hondenpoep van een vrouw in een envelop gedaan, tegen die vrouw gezegd dat ze iets vergeten was en toen die envelop in haar tas gedaan. Daarna stak ze over en liet de hond aan de overkant van de straat poepen.
Als jullie de gemeente zouden zijn en je kijkt naar de veiligheid in Schinveld. Waar zou je dan een punt van maken?	- Verkeersveiligheid - Drugs - Criminaliteit	- De paaltjes. Ik zeg niet dat ze weg moeten, maar wel een andere oplossing. Het is niet alleen bereikbaarheid, maar ook veiligheid, want mijn man wordt dan heel boos. - Ook de verkeerssituatie. Kinderen fietsen naar school en er komen scholieren op die kruising. Dertig dagen geleden nog twee meisjes met het stuur in elkaar en toen is er eentje gevallen en was de auto het schuld. - Er is in een stadje onder Den Bosch een stoplicht, dat springt op rood als mensen te hard rijden, omdat het afremt. De mensen vergeten de boete nooit. - Na vijf uur wat meer aan handhaving doen door de buitengewoon opsporingsambtenaar. Voor verkeer,

		maar ook voor auto's die stoppen (drugs dealen). - Ik zou meer toezicht willen hebben op verkeer en criminaliteit. - Dat je niet meer de oprit opkomt, dat frustrleert enorm. Dat komt door de bedrijven. Het is alsof de bedrijven verworven rechten hebben, die doen maar en als je er tegen ingaat dan zeggen ze: "Ja, het is een openbare weg." en dan is er niemand die er tegenin gaat. - De snelheid in sommige straten, daar zou ik in investeren als gemeente. En parkeerplaatsen maken, zodat je niet hard kunt rijden.
Zouden jullie een punt maken van de wiet?	De deelnemers vinden het wel een probleem, maar de gemeente kan het niet oplossen.	- Ja, want er is brandgevaar en het zijn vooral tussenwoningen. Maar het is in Schinveld normaal dat er veel gesloten woningen zijn. Je kunt in Schinveld in plaats van de open huizen route, de gesloten huizen route lopen. - Ik heb het eens tegen vrienden bij de politie gezegd en dezelfde avond stond de wijkagent aan de deur. De wijkagent weet negen van de tien keer wel waar het vandaan komt, maar ze willen het van jou horen. - De gemeente kan niks tegen wiet doen. Wel achteraf, maar de gemeente kan het niet voorkomen. De buurt moet gewoon opletten en het melden.
Uit de enquête blijkt dat als mensen voorzien worden van feitelijke informatie, drugsproblematiek de tweede prioriteit wordt. De eerste prioriteit blijft hondenpoep. Kunnen jullie dat verklaren?	Volgens de deelnemers kijken mensen vooral waar ze zelf last van hebben.	- Dat heeft te maken met de onveiligheid. De mensen met drugs vertrouwt je voor geen vijf cent. Er is geen overlast van drugs, maar het is een onveilig gevoel omdat het toch eens mis kan gaan. - Vroeger werden er ook wel eens auto's in brand gestoken, de inrichting van de gemeente heeft daarbij vermeden dat dat weer gebeurt. - Het ligt er aan waar je woont. Mensen beperken zich tot hun straat en hebben weinig zicht op wat er voor de rest in de gemeente gebeurt.

Hoe vinden jullie dat de gemeente met jullie moet praten over veiligheid? Moet het vaker op zo'n wijze als nu (een goed gesprek) plaatsvinden?	De deelnemers bieden geen specifieke oplossing.	- Het is net als de regering. De regering zet een referendum uit, er wordt gestemd, maar ze doen vervolgens iets anders. - De mensen moeten serieus genomen worden, of aangeven waarom ze iets juist niet doen. Je moet een terugkoppeling krijgen, dit is de eerste keer dat er een reactie komt. - Bij het verkeerscirculatieplan is er drie keer geadverteerd om het met een groep te bespreken. Er waren een man of tien, en er kwam meestal een man of vijf. Nu is het ingevoerd en schreeuwen de mensen moord en brand. De gemeente heeft genoeg gedaan om inwoners zo ver te krijgen. Van de 5000 mensen zijn er maar drie die iets doen. - Dat komt omdat de mensen denken dat er niks mee gedaan wordt. - De bespreksgroep is sowieso maar een adviesgroep.
Wat kan de gemeente nog anders doen?	Mensen kunnen persoonlijker benaderd worden.	- Wat moet je nog meer doen dan drie keer adverteren in de gemeentelijke bladen? Goede vraag. - Als je een mail naar de wethouder stuurt, dan krijg je netjes antwoord terug en beargumenteerd waarom. Mensen schreeuwen heel hard, terwijl ze de mogelijkheid hebben gehad om er iets aan te doen, dat is mensen eigen. - Als het een klein deel van het dorp betreft, dan kun je mensen persoonlijker aanspreken en benaderen, voor de hele gemeente gaat dat niet. Je kunt dan ook mensen een brief in de bus duwen. - Sommige mensen worden echt goed benaderd. Bijvoorbeeld bij de bouw van de school, toen zat het gemeentehuis ook vol.
Wat willen jullie nog extra inbrengen, dat nog niet besproken is?		- Het verkeer. - Schinveld schijnt het meest criminele dorp te zijn van Nederland. Daar krijg ik sinds ik hier kwam wonen

		commentaar op. Ik wil graag dat Schinveld van dat imago af komt, dat je je daar niet meer voor hoeft te schamen. - We hebben veel drugsdealers gehad, niet alleen hennep en wiet, ook XTC. - Schinveld wordt ook geassocieerd met AWACS. - Als je hier niet geboren bent hoor je er niet bij. - Ik heb mijn bedenkingen of er iets mee gedaan wordt. Dat zijn de dingen waar ik me zorgen over maak. Als er niks mee gedaan wordt, is het zonde van mijn tijd. - Er is een groot contrast met het imago en hoe mensen het zelf beleven.
--	--	--